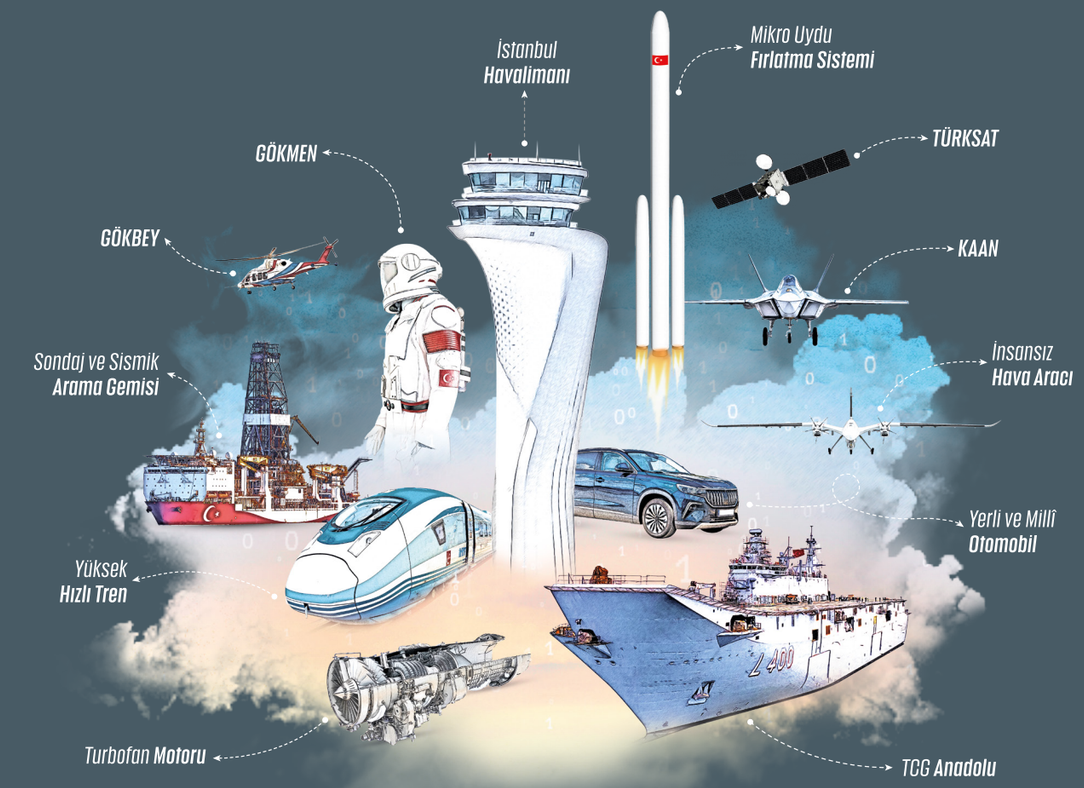
Bu kitaba sığmayan daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşıması Zorunlu Değildir.

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU
KUR'AN-I KERİM
7. SINIF DERS KİTABI

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI | ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU | DERS KİTABI

KUR'AN-I KERİM

7. SINIF

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

KUR'AN-I KERİM

7. Sınıf

Ders Kitabı

Yazarlar

Kadir ACAR
Kübra ERTUNA
Muhammet Esat ŞENGÜL

Ankara, 2026

Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları No ..... : 11039
Ders Kitapları Dizisi No ..... : 2565

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Editör
Aysun KUTBAY

Dil Uzmanı
Mustafa ALTINGÖZ

Görsel Tasarımcı
Okan HAYDAROĞLU

Çoklu Ortam Tasarımcısı
Arzu SULA
Sevilay BİRYAN

Program Geliştirme Uzmanı
Mustafa ÇALIŞKAN

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı
Fatih ALPAYDIN

Rehberlik Uzmanı
Semanur KUZÖREN

ISBN 000-000-00-0000-0

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının
01.07.2026 tarih ve 163487874 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiştir.

Kurulca bu kitabın kabul edilmiş olması
ders kitabından yayınevi ve yazarın/yazarların sorumluluğunu kaldırmaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

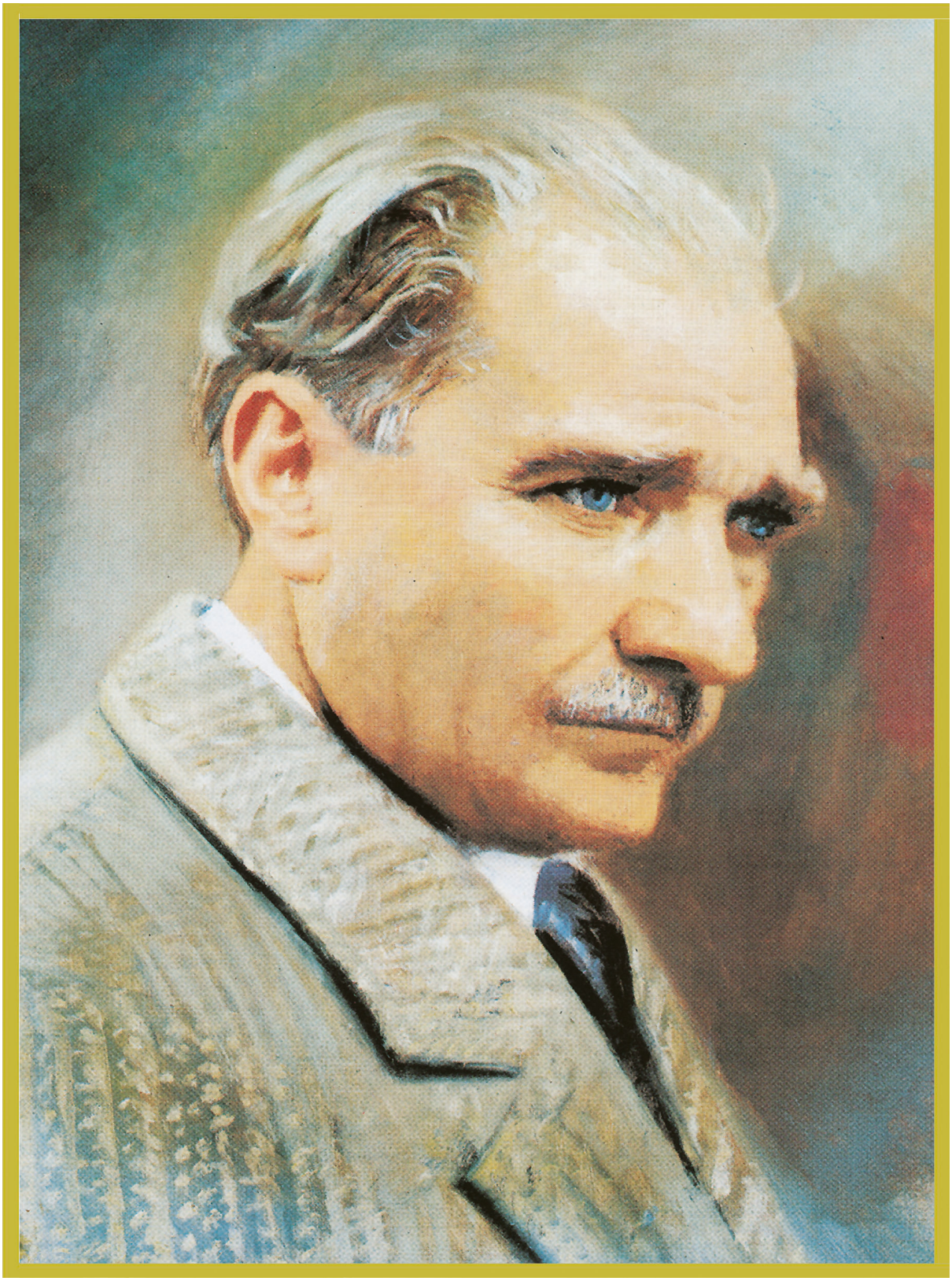
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İçindekiler

Kitabın dijital kopyasında "İçindekiler" sayfasında başlıklar üzerine tıklayarak ilgili sayfalara, iç sayfalarda da tema isimleri üzerine tıklayarak "İçindekiler" sayfasına ulaşabilirsiniz.

Kitabın Tanıtımı 8

1. TEMA KUR'AN-I KERİM'İ TANIYORUM 14

1.1. Kur'an-ı Kerim'i Okuma ile İlgili Kavramlar..... 16
1.1.1. Tilavet..... 16
1.1.2. Hatim 17
1.1.3. Mukabele 18
1.1.4. Hafız 20
1.2. Durakları Öğreniyorum 22
1.3. Boğaz Harfleri 28
1.3.1. Alt Boğaz Harfleri: ه - ا 29
1.3.2. Orta Boğaz Harfleri: ح - ع 30
1.3.3. Üst Boğaz Harfleri: خ - غ 31
1.4. Bakara Suresinin 164-186. Ayetleri 36
1.5. Kunut Duaları ve Anlamları 42
Ölçme ve Değerlendirme Soruları 48
Sonnot 53

2. TEMA KUR'AN-I KERİM'İ OKUMAYA GİRİŞ 54

2.1. İdgam Misleyn 56
2.1.1. İdgam Misleyn Mealgunne (Gunneli İdgam Misleyn) 57
2.1.2. İdgam Misleyn Bilagunne (Gunnesiz İdgam Misleyn) 59
2.2. Sakin Mimin Hâlleri 65
2.2.1. İdgam Misleyn Mealgunne 65
2.2.2. Sakin Mimin İhfası (İhfayışefevi) 67
2.2.3. Sakin Mimin İzharı (İzharışefevi) 68
2.3. Bakara Suresinin 187-210. Ayetleri 74
2.4. Kur'an Kıssalarından Hayata: Yeniden Dirilme 80
2.5. Fil Suresi ve Anlamı 85
Ölçme ve Değerlendirme Soruları..... 91
Sonnot 95

3. TEMA KUR'AN-I KERİM'İ ÖĞRENİYORUM 96

3.1. İdgam Mütecaniseyn ve İdgam Mütekaribeyn 98
3.1.1. İdgam Mütecaniseyn 98
3.1.2. İdgam Mütekaribeyn 102
3.2. Bakara Suresinin 211-230. Ayetleri 106
3.3. Sureleri Tanıyorum: Nahl Suresi 112
3.4. Nasr Suresi ve Anlamı 118
Ölçme ve Değerlendirme Soruları..... 126
Sonnot 131

4. TEMA KUR'AN-I KERİM'İ OKUYORUM 132

4.1. Kalkale 134
4.2. Duha-Hümeze Dâhil Sureler 142
4.3. Peygamber Duaları: Taha Suresinin 25-35. Ayetleri 151
4.4. Tebbet Suresi ve Anlamı 157
Ölçme ve Değerlendirme Soruları..... 164
Sonnot 168

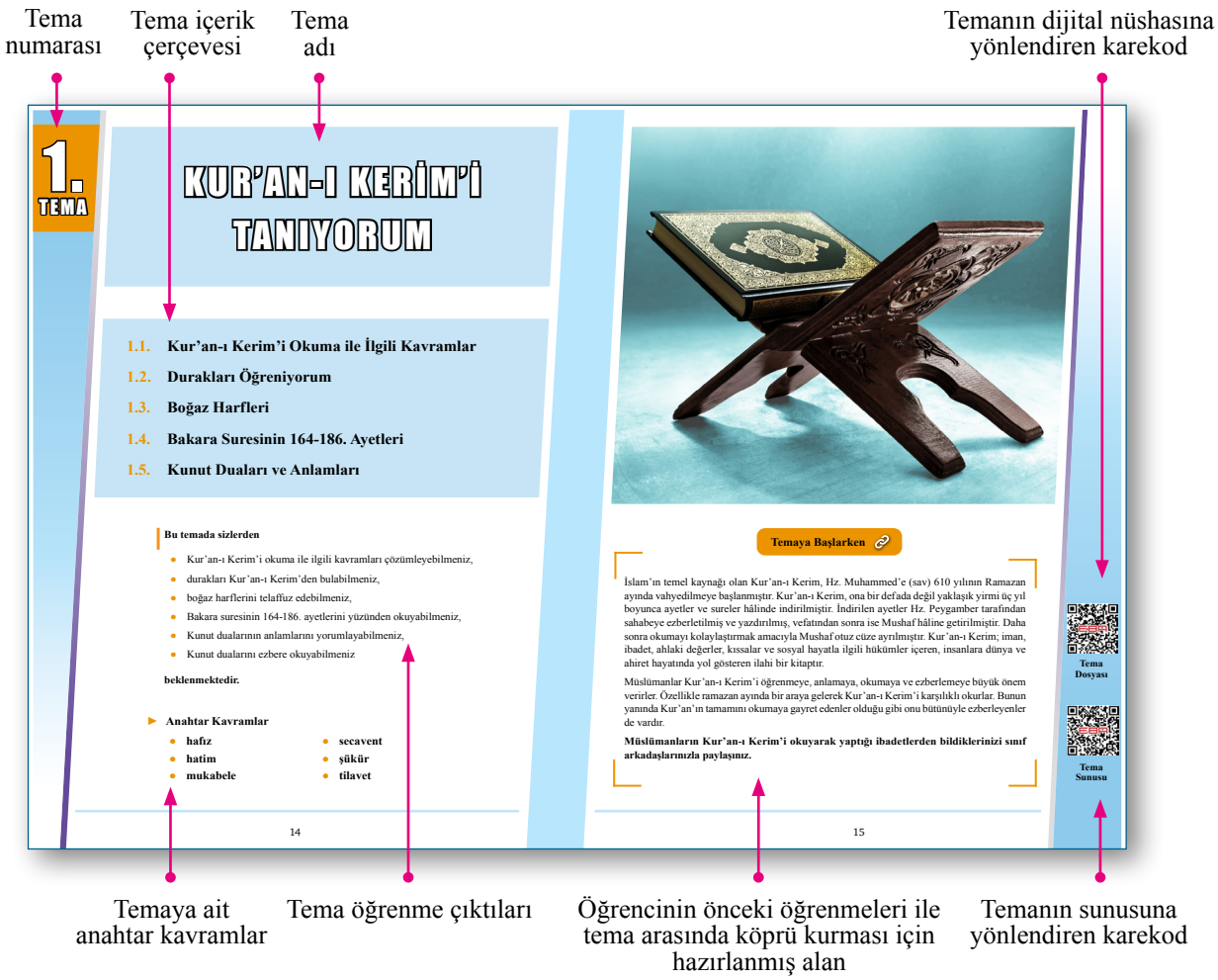
Sözlük 169
Kaynakça 173
Cevap Anahtarı Karekodu 175
Görsel ve Genel Ağ Kaynakçası Karekodu 175
Türkiye'nin Mülki İdare Bölümleri ile Kara ve Deniz Komşuları Haritası 176
Türk Dünyası Haritası 177

Kitabın Tanıtımı

Kitap temalardan oluşmaktadır. Her tema başında tema kapak sayfası yer almaktadır.

Tema kapaklarında tema adı, tema alt konu başlıkları, öğrenilecek anahtar kavramlar, öğrenciden beklenen öğrenme çıktıları, tema sonunda öğrenciden yapması beklenen görev ya da sorumluluklar hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca tema ile ilgili hazırlanan sunum ve diğer e-içeriklere ulaşmak amacıyla karekodlar yerleştirilmiştir.

Kitaba ait e-içeriklere, kitap genelinde kullanılan tüm karekodlar akıllı cihazlarla okutularak ya da kitabın dijital kopyalarında karekod üzerine tıklanarak ulaşılabilmektedir.

SEMBOLLERİN AÇIKLAMASI

"Başlarken" alanı		Çalışmanın bittiği yer		Rehberli etkinlik	
"Konuya Başlarken" alanı		Etkinliğin başladığı yer		Etkinliğin süresi	
"Kontrol Noktası" alanı		Etkinliğin bittiği yer		Sonraki sayfada devam eden çalışma	
"Farklı Kaydet" alanı		Bireysel etkinlik		Önceki sayfadan devam eden çalışma	
		Grup etkinliği			

Desimal sistem ile gösterilen tema konu başlığı

Derse hazırlık ve ön değerlendirme yapılan "Konuya Başlarken" alanı

Konu metni

Metin içinde önemli görülen kelime, kavram, tanım gibi hususların açıklandığı alan

Konu anlatımında kullanılan örnekler

İçeriği destekleyen karekodlar

İçeriği destekleyen bilgi görselleri

4. TEMA

4.1. Kalkale

Konuya Başlarken

Aşağıdaki kelimeleri öğretmen rehberliğinde seslendiriniz. Öğretmeninizin değerlendirmesine göre seslendirmeniz doğru ise (✓) işareti koyunuz.

مُجْرِمِينَ　　اَطْوَارًا　　وَالْعَبْدُ

Kur'an-ı Kerim'i doğru bir şekilde okuyabilmek için harf ve kelimelerin mahreçlerine uygun telaffuz edilmesi gerekir. Bunun için tecvit kurallarını öğrenmek önemlidir. Tecvit kuralları harflerin sesinin doğru şekilde çıkarılmasını ve kelimelerin hatasız okunmasını sağlar. Bu kurallardan biri olan **kalkale,** sözlükte sarsmak, seslenmek, kımıldatmak anlamlarına gelir. Terim olarak ise kuvvetli bir ses işitilinceye kadar mahrecin kımıldatılması demektir.[1]

Kalkale harfleri ق - ط - د - ج - ب olmak üzere toplam beş tanedir. Bu harflerden biri kelimenin ortasında veya sonunda sakin olarak bulunduğunda kalkale oluşur. Kalkale, harfin mahrecinin sarsılarak sesinin vurgulu ve belirgin okunmasıdır. Ayrıca kalkalenin başkası tarafından duyulacak kadar güçlü bir sesle yapılması vaciptir.[2]

Kalkale harfleri "قُطْبُ جَدٍ" ibaresinde toplanmıştır.

Derece bakımından kalkale ikiye ayrılır.[3]

Örnek
خَلَقْنَا

1. Kalkaleisuğra (Küçük kalkale): Kalkale harfinin kelimenin ortasında cezimli olarak bulunmasıdır.

Örnek
يُخْلَقْ

2. Kalkalekübra (Büyük kalkale): Kalkale harflerinden birinin kelime sonunda bulunması ve üzerine vakıf yapılması durumunda oluşan okuyuştur.

Karekodu kullanarak kalkale ile ilgili konu anlatımına ulaşabilirsiniz.

✓ Kalkale-i kübra, kalkale-i suğraya göre daha güçlü ve vurgulu şekilde yapılmalıdır.

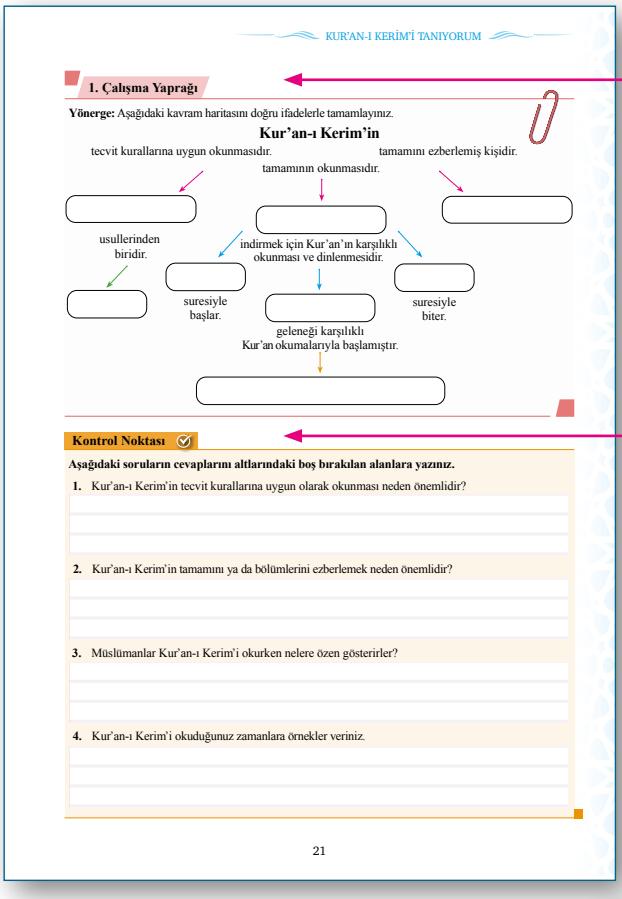
Bilgi Görseli 4.1
Kalkale harflerinin incelik-kalınlık durumları

134

Sayfa numarası

Kitabın Tanıtımı

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYORUM

1. Çalışma Yaprağı

Yönerge: Aşağıdaki kavram haritasını doğru ifadelerle tamamlayınız.

Kur'an-ı Kerim'in

tecvit kurallarına uygun okunmasıdır. | tamamını ezberlemiş kişidir. | tamamının okunmasıdır.

usullerinden biridir. | indirmek için Kur'an'ın karşılıklı okunması ve dinlenmesidir. | suresiyle başlar. | suresiyle biter. | geleneği karşılıklı Kur'an okumalarıyla başlamıştır.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boş bırakılan alanlara yazınız.

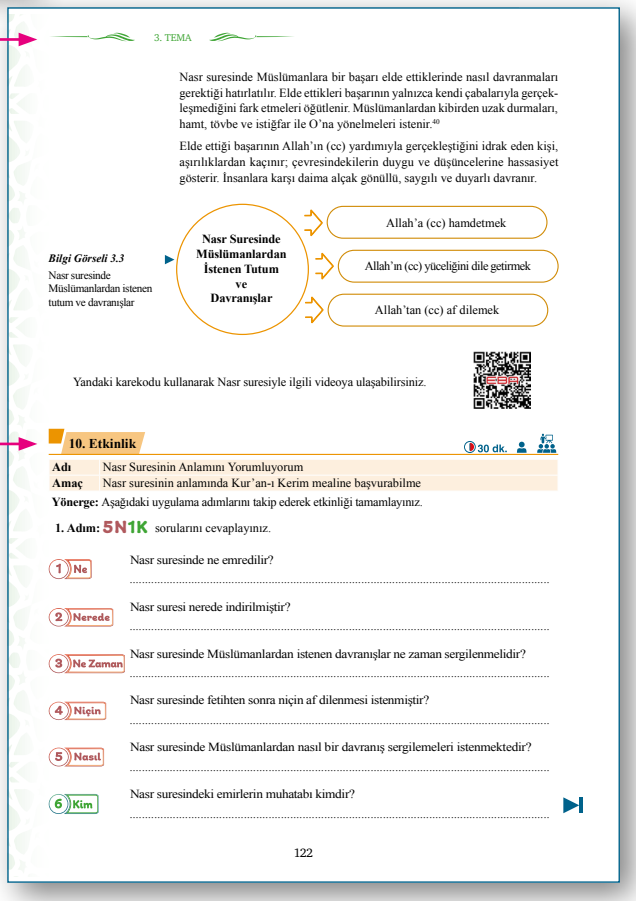
1. Kur'an-ı Kerim'in tecvit kurallarına uygun olarak okunması neden önemlidir?
2. Kur'an-ı Kerim'in tamamını ya da bölümlerini ezberlemek neden önemlidir?
3. Müslümanlar Kur'an-ı Kerim'i okurken nelere özen gösterirler?
4. Kur'an-ı Kerim'i okuduğunuz zamanlara örnekler veriniz.

21

"Çalışma Yaprağı" alanı

Konu sonlarında öğrencilerin öğrenme çıktısı ile ilgili pekiştirme amaçlı çalışma yapabilecekleri "Kontrol Noktası" alanı

Tema Numarası

3. TEMA

Nasr suresinde Müslümanlara bir başarı elde ettiklerinde nasıl davranmaları gerektiği hatırlatılır. Elde ettikleri başarının yalnızca kendi çabalarıyla gerçekleşmediğini fark etmeleri öğütlenir. Müslümanlardan kibirden uzak durmaları, hamt, tövbe ve istiğfar ile O'na yönelmeleri istenir.[40]

Elde ettiği başarının Allah'ın (cc) yardımıyla gerçekleştiğini idrak eden kişi, aşırılıklardan kaçınır; çevresindekilerin duygu ve düşüncelerine hassasiyet gösterir. İnsanlara karşı daima alçak gönüllü, saygılı ve duyarlı davranır.

Bilgi Görseli 3.3
Nasr suresinde Müslümanlardan istenen tutum ve davranışlar

Nasr Suresinde Müslümanlardan İstenen Tutum ve Davranışlar

- Allah'a (cc) hamdetmek
- Allah'ın (cc) yüceliğini dile getirmek
- Allah'tan (cc) af dilemek

Yandaki karekodu kullanarak Nasr suresiyle ilgili videoya ulaşabilirsiniz.

10. Etkinlik 30 dk.

Adı Nasr Suresinin Anlamını Yorumluyorum
Amaç Nasr suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme

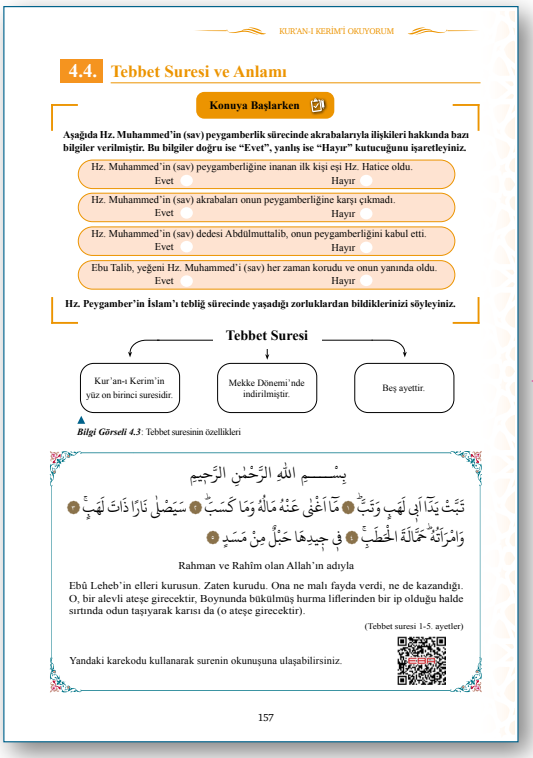
Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: 5N1K sorularını cevaplayınız.

1 Ne — Nasr suresinde ne emredilir?
2 Nerede — Nasr suresi nerede indirilmiştir?
3 Ne Zaman — Nasr suresinde Müslümanlardan istenen davranışlar ne zaman sergilenmelidir?
4 Niçin — Nasr suresinde fetihten sonra niçin af dilenmesi istenmiştir?
5 Nasıl — Nasr suresinde Müslümanlardan nasıl bir davranış sergilemeleri istenmektedir?
6 Kim — Nasr suresindeki emirlerin muhatabı kimdir?

122

Konuyla ilgili etkinliklerin yer aldığı alan

KUR'AN-I KERİMİ OKUYORUM

4.4. Tebbet Suresi ve Anlamı

Konuya Başlarken

Aşağıda Hz. Muhammed'in (sav) peygamberlik sürecinde akrabalarıyla ilişkileri hakkında bazı bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler doğru ise "Evet", yanlış ise "Hayır" kutucuğunu işaretleyiniz.

Hz. Muhammed'in (sav) peygamberliğine inanan ilk kişi eşi Hz. Hatice oldu.
Evet ○ Hayır ○

Hz. Muhammed'in (sav) akrabaları onun peygamberliğine karşı çıkmadı.
Evet ○ Hayır ○

Hz. Muhammed'in (sav) dedesi Abdülmuttalib, onun peygamberliğini kabul etti.
Evet ○ Hayır ○

Ebu Talib, yeğeni Hz. Muhammed'i (sav) her zaman korudu ve onun yanında oldu.
Evet ○ Hayır ○

Hz. Peygamber'in İslam'ı tebliğ sürecinde yaşadığı zorluklardan bildiklerinizi söyleyiniz.

Tebbet Suresi

- Kur'an-ı Kerim'in yüz on birinci suresidir.
- Mekke Dönemi'nde indirilmiştir.
- Beş ayettir.

Bilgi Görseli 4.3: Tebbet suresinin özellikleri

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَآ أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۝١ مَآ أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُۥ وَمَا كَسَبَ ۝٢ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝٣
وَٱمْرَأَتُهُۥ حَمَّالَةَ ٱلْحَطَبِ ۝٤ فِى جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ۝٥

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Ebû Leheb'in elleri kurusun. Zaten kurudu. Ona ne malı fayda verdi, ne de kazandığı. O, bir alevli ateşe girecektir, Boynunda bükülmüş hurma liflerinden bir ip olduğu halde sırtında odun taşıyarak karısı da (o ateşe girecektir).

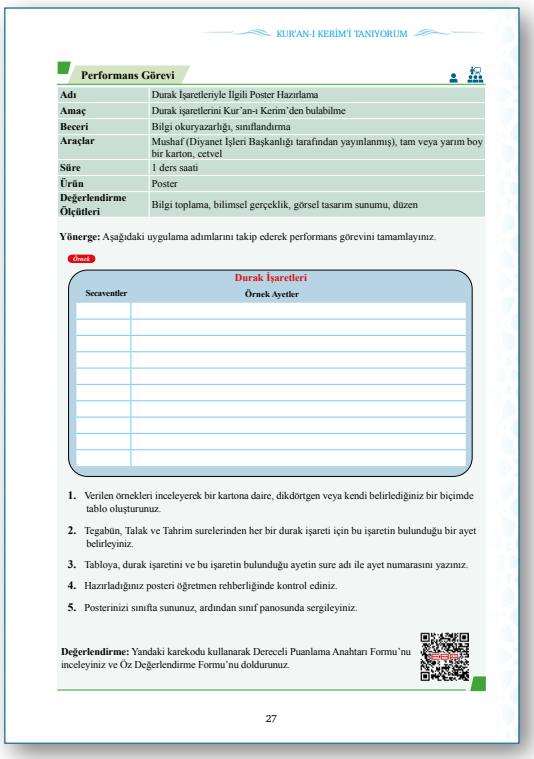
(Tebbet suresi 1-5. ayetler)

Yandaki karekodu kullanarak surenin okunuşuna ulaşabilirsiniz.

157

Sure ve anlamını gösteren sayfa

"Performans Görevi" sayfası

KUR'AN-I KERİMİ TANIYORUM

Performans Görevi

Adı	Durak İşaretleriyle İlgili Poster Hazırlama
Amaç	Durak işaretlerini Kur'an-ı Kerim'den bulabilme
Beceri	Bilgi okuryazarlığı, sınıflandırma
Araçlar	Mushaf (Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayınlanmış), tam veya yarım boy bir karton, cetvel
Süre	1 ders saati
Ürün	Poster
Değerlendirme Ölçütleri	Bilgi toplama, bilimsel gerçeklik, görsel tasarım sunumu, düzen

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek performans görevini tamamlayınız.

Örnek

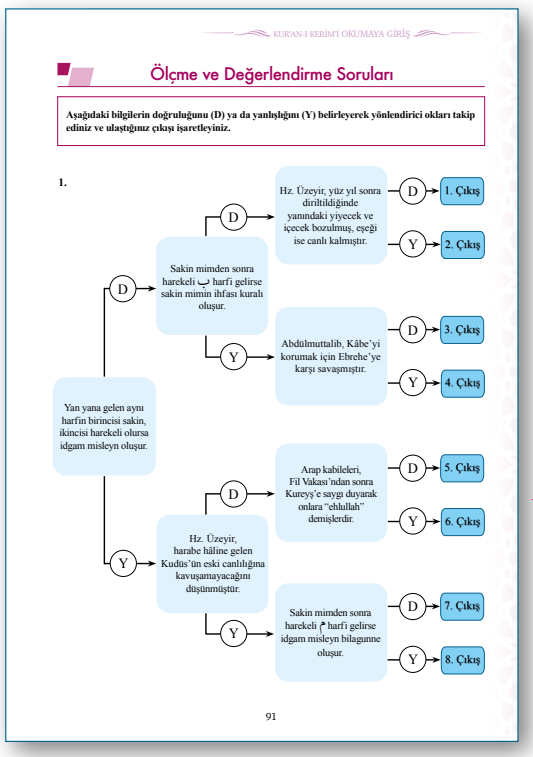
Durak İşaretleri

Secaventler	Örnek Ayetler

1. Verilen örnekleri inceleyerek bir kartona daire, dikdörtgen veya kendi belirlediğiniz bir biçimde tablo oluşturunuz.
2. Tegabün, Talak ve Tahrim surelerinden her bir durak işareti için bu işaretin bulunduğu bir ayet belirleyiniz.
3. Tabloya, durak işaretini ve bu işaretin bulunduğu ayetin sure adı ile ayet numarasını yazınız.
4. Hazırladığınız posteri öğretmen rehberliğinde kontrol ediniz.
5. Posterinizi sınıfta sununuz, ardından sınıf panosunda sergileyiniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Dereceli Puanlama Anahtarı Formu'nu inceleyiniz ve Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

27

KUR'AN-I KERİM'İ OKUMAYA GİRİŞ

Ölçme ve Değerlendirme Soruları

Aşağıdaki bilgilerin doğruluğunu (D) ya da yanlışlığını (Y) belirleyerek yönlendirici okları takip ediniz ve ulaştığınız çıkışı işaretleyiniz.

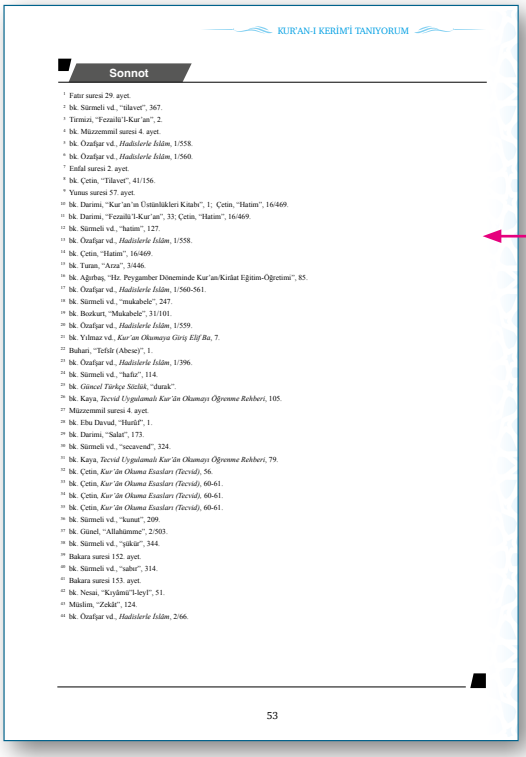
1.

- Yan yana gelen aynı harfin birincisi sakin, ikincisi hareketli olursa idgam misleyn oluşur.
  - D → Sakin mimden sonra harekeli ب harfi gelirse sakin mimin ihfası kuralı oluşur.
    - D → Hz. Üzeyir, yüz yıl sonra diriltildiğinde yanındaki yiyecek ve içecek bozulmuş, eşeği ise canlı kalmıştır. → D → 1. Çıkış
    - Y → 2. Çıkış
  - Y → Abdülmuttalib, Kâbe'yi korumak için Ebrehe'ye karşı savaşmıştır. → D → 3. Çıkış
    - Y → 4. Çıkış
- Y → Hz. Üzeyir, harabe hâline gelen Kudüs'ün eski canlılığına kavuşamayacağını düşünmüştür.
  - D → Arap kabileleri, Fil Vakası'ndan sonra Kureyş'e saygı duyarak onlara "ehlullah" demişlerdir. → D → 5. Çıkış
    - Y → 6. Çıkış
  - Y → Sakin mimden sonra harekeli م harfi gelirse idgam misleyn bilagunne oluşur. → D → 7. Çıkış
    - Y → 8. Çıkış

91

"Ölçme ve Değerlendirme" sayfası

Kitabın Tanıtımı

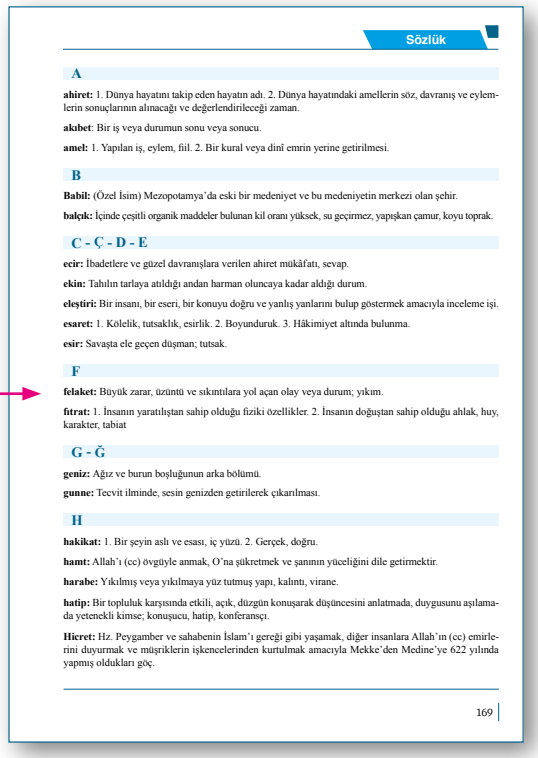
KUR'AN-I KERİM'İ TANIYORUM

Sonnot

[1] Fatır suresi 29. ayet.
[2] bk. Sürmeli vd., "tilavet", 367.
[3] Tirmizi, "Fezailü'l-Kur'an", 2.
[4] bk. Müzzemmil suresi 4. ayet.
[5] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/558.
[6] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/560.
[7] Enfal suresi 2. ayet.
[8] bk. Çetin, "Tilavet", 41/156.
[9] Yunus suresi 57. ayet.
[10] bk. Darimi, "Kur'an'ın Üstünlükleri Kitabı", 1; Çetin, "Hatim", 16/469.
[11] bk. Darimi, "Fezailü'l-Kur'an", 33; Çetin, "Hatim", 16/469.
[12] bk. Sürmeli vd., "hatim", 127.
[13] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/558.
[14] bk. Çetin, "Hatim", 16/469.
[15] bk. Turan, "Arza", 3/446.
[16] bk. Ağırbaş, "Hz. Peygamber Döneminde Kur'an/Kıraat Eğitim-Öğretimi", 85.
[17] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/560-561.
[18] bk. Sürmeli vd., "mukabele", 247.
[19] bk. Bozkurt, "Mukabele", 31/101.
[20] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/559.
[21] bk. Yılmaz vd., *Kur'an Okumaya Giriş Elif Ba*, 7.
[22] Buhari, "Tefsir (Ahkaf)", 1.
[23] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/396.
[24] bk. Sürmeli vd., "hafız", 114.
[25] bk. *Güncel Türkçe Sözlük*, "durak".
[26] bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 105.
[27] Müzzemmil suresi 4. ayet.
[28] bk. Ebu Davud, "Hurûf", 1.
[29] bk. Darimi, "Salat", 173.
[30] bk. Sürmeli vd., "secavend", 324.
[31] bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 79.
[32] bk. Çetin, *Kur'ân Okuma Esasları (Tecvid)*, 56.
[33] bk. Çetin, *Kur'ân Okuma Esasları (Tecvid)*, 60-61.
[34] bk. Çetin, *Kur'ân Okuma Esasları (Tecvid)*, 60-61.
[35] bk. Çetin, *Kur'ân Okuma Esasları (Tecvid)*, 60-61.
[36] bk. Sürmeli vd., "kunut", 209.
[37] bk. Günel, "Allahümme", 2/503.
[38] bk. Sürmeli vd., "şükür", 344.
[39] Bakara suresi 152. ayet.
[40] bk. Sürmeli vd., "sabır", 314.
[41] Bakara suresi 153. ayet.
[42] bk. Nesai, "Kıyâmü'l-leyl", 51.
[43] Müslim, "Zekât", 124.
[44] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 2/66.

53

Temada yer alan sonnotları gösteren sayfa

Sözlük

A

ahiret: 1. Dünya hayatını takip eden hayatın adı. 2. Dünya hayatındaki amellerin söz, davranış ve eylemlerin sonuçlarının alınacağı ve değerlendirileceği zaman.

akıbet: Bir iş veya durumun sonu veya sonucu.

amel: 1. Yapılan iş, eylem, fiil. 2. Bir kural veya dinî emrin yerine getirilmesi.

B

Babil: (Özel İsim) Mezopotamya'da eski bir medeniyet ve bu medeniyetin merkezi olan şehir.

balçık: İçinde çeşitli organik maddeler bulunan kil oranı yüksek, su geçirmez, yapışkan çamur, koyu toprak.

C - Ç - D - E

ecir: İbadetlere ve güzel davranışlara verilen ahiret mükâfatı, sevap.

ekin: Tahılın tarlaya atıldığı andan harman oluncaya kadar aldığı durum.

eleştiri: Bir insanı, bir eseri, bir konuyu doğru ve yanlış yanlarını bulup göstermek amacıyla inceleme işi.

esaret: 1. Kölelik, tutsaklık, esirlik. 2. Boyunduruk. 3. Hâkimiyet altında bulunma.

esir: Savaşta ele geçen düşman; tutsak.

F

felaket: Büyük zarar, üzüntü ve sıkıntılara yol açan olay veya durum; yıkım.

fıtrat: 1. İnsanın yaratılıştan sahip olduğu fiziki özellikler. 2. İnsanın doğuştan sahip olduğu ahlak, huy, karakter, tabiat

G - Ğ

geniz: Ağız ve burun boşluğunun arka bölümü.

gunne: Tecvit ilminde, sesin genizden getirilerek çıkarılması.

H

hakikat: 1. Bir şeyin aslı ve esası, iç yüzü. 2. Gerçek, doğru.

hamt: Allah'ı (cc) övgüyle anmak, O'na şükretmek ve şanının yüceliğini dile getirmektir.

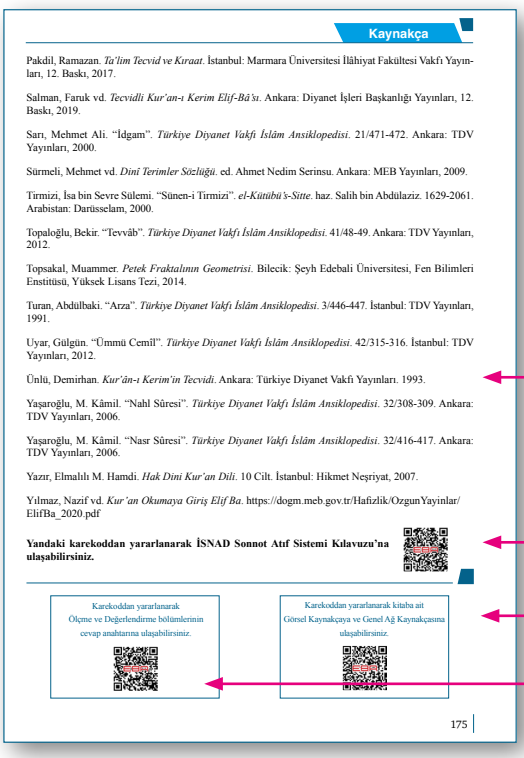
harabe: Yıkılmış veya yıkılmaya yüz tutmuş yapı, kalıntı, virane.

hatip: Bir topluluk karşısında etkili, açık, düzgün konuşarak düşüncesini anlatmada, duygusunu aşılamada yetenekli kimse; konuşucu, hatip, konferansçı.

Hicret: Hz. Peygamber ve sahabenin İslam'ı gereği gibi yaşamak, diğer insanlara Allah'ın (cc) emirlerini duyurmak ve müşriklerin işkencelerinden kurtulmak amacıyla Mekke'den Medine'ye 622 yılında yapmış oldukları göç.

169

Kitapta yer alan bazı kelime ve kavramların açıklandığı "Sözlük" sayfası

Kaynakça

Pakdil, Ramazan. *Ta'lim Tecvid ve Kıraat*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 12. Baskı, 2017.

Salman, Faruk vd. *Tecvidli Kur'an-ı Kerim Elif-Bâ'sı*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 12. Baskı, 2019.

Sarı, Mehmet Ali. "İdgam". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 21/471-472. Ankara: TDV Yayınları, 2000.

Sürmeli, Mehmet vd. *Dinî Terimler Sözlüğü*. ed. Ahmet Nedim Serinsu. Ankara: MEB Yayınları, 2009.

Tirmizi, İsa bin Şevre Sülemi. "Sünen-i Tirmizi". *el-Kütübü's-Sitte*. haz. Salih bin Abdülaziz. 1629-2061. Arabistan: Darüsselam, 2000.

Topaloğlu, Bekir. "Tevvâb". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 41/48-49. Ankara: TDV Yayınları, 2012.

Topsakal, Muammer. *Petek Fraktalının Geometrisi*. Bilecik: Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014.

Turan, Abdülbaki. "Arza". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 3/446-447. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.

Uyar, Gülgün. "Ümmü Cemîl". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 42/315-316. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Ünlü, Demirhan. *Kur'ân-ı Kerim'in Tecvidi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları. 1993.

Yaşaroğlu, M. Kâmil. "Nahl Sûresi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 32/308-309. Ankara: TDV Yayınları, 2006.

Yaşaroğlu, M. Kâmil. "Nasr Sûresi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 32/416-417. Ankara: TDV Yayınları, 2006.

Yazır, Elmalılı M. Hamdi. *Hak Dini Kur'an Dili*. 10 Cilt. İstanbul: Hikmet Neşriyat, 2007.

Yılmaz, Nazif vd. *Kur'an Okumaya Giriş Elif Ba*. https://dogm.meb.gov.tr/Hafizlik/OzgunYayinlar/ElifBa_2020.pdf

Yandaki karekoddan yararlanarak İSNAD Sonnot Atıf Sistemi Kılavuzu'na ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Ölçme ve Değerlendirme bölümlerinin cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak kitaba ait Görsel Kaynakçaya ve Genel Ağ Kaynakçasına ulaşabilirsiniz.

175

Kitabın kaynakçasını gösteren sayfa

Kitap yazımında takip edilen sonnot atıf sistemine yönlendiren karekod

Görsel ve genel ağ kaynakçasına yönlendiren karekod

Ölçme ve değerlendirme bölümü cevap anahtarına yönlendiren karekod

Kitap genelinde

- Kavramlar, ayet ve sure isimlerinin yazımında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu,
- Konu ve kazanımlar ele alınırken Ortaöğretim Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programı (5, 6, 7 ve 8. sınıflar),
- Kısaltmalarda Türk Dil Kurumunun "Kısaltmalar Dizini",
- Ayet meallerinde Diyanet İşleri Başkanlığına ait yayınlar kullanılmıştır.
- Kullanılan metinlerin imla ve noktalamasında aslına sadık kalınmıştır.
- Ara metin ve etkinlik metinleri aslına sadık kalınarak kısaltılmıştır.

KISALTMALAR

as	: aleyhisselam	**MEB**	: Millî Eğitim Bakanlığı
bk.	: bakınız	**MÜ**	: Marmara Üniversitesi
cc	: cellecelalüh	**ra**	: radıyallahüanh - radıyallahüanha - radıyallahüanhüm - radıyallahüanhüma
çev.	: çeviren	**sav**	: Sallallahü aleyhi vesellem
DİB	: Diyanet İşleri Başkanlığı	**TDV**	: Türkiye Diyanet Vakfı
DİYKB	: Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı	**thk.**	: tahkik eden
ed.	: editör	**ts.**	: tarihsiz
haz.	: hazırlayan	**vb.**	: ve benzeri
Hz.	: Hazreti	**vd.**	: ve devamı, ve diğerleri

1. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYORUM

1.1. Kur'an-ı Kerim'i Okuma ile İlgili Kavramlar

1.2. Durakları Öğreniyorum

1.3. Boğaz Harfleri

1.4. Bakara Suresinin 164-186. Ayetleri

1.5. Kunut Duaları ve Anlamları

Bu temada sizlerden

- Kur'an-ı Kerim'i okuma ile ilgili kavramları çözümleyebilmeniz,
- durakları Kur'an-ı Kerim'den bulabilmeniz,
- boğaz harflerini telaffuz edebilmeniz,
- Bakara suresinin 164-186. ayetlerini yüzünden okuyabilmeniz,
- Kunut dualarının anlamlarını yorumlayabilmeniz,
- Kunut dualarını ezbere okuyabilmeniz

beklenmektedir.

► **Anahtar Kavramlar**

- **hafız**
- **hatim**
- **mukabele**
- **secavent**
- **şükür**
- **tilavet**

Temaya Başlarken

İslam'ın temel kaynağı olan Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'e (sav) 610 yılının Ramazan ayında vahyedilmeye başlanmıştır. Kur'an-ı Kerim, ona bir defada değil yaklaşık yirmi üç yıl boyunca ayetler ve sureler hâlinde indirilmiştir. İndirilen ayetler Hz. Peygamber tarafından sahabeye ezberletilmiş ve yazdırılmış, vefatından sonra ise Mushaf hâline getirilmiştir. Daha sonra okumayı kolaylaştırmak amacıyla Mushaf otuz cüze ayrılmıştır. Kur'an-ı Kerim; iman, ibadet, ahlaki değerler, kıssalar ve sosyal hayatla ilgili hükümler içeren, insanlara dünya ve ahiret hayatında yol gösteren ilahi bir kitaptır.

Müslümanlar Kur'an-ı Kerim'i öğrenmeye, anlamaya, okumaya ve ezberlemeye büyük önem verirler. Özellikle ramazan ayında bir araya gelerek Kur'an-ı Kerim'i karşılıklı okurlar. Bunun yanında Kur'an'ın tamamını okumaya gayret edenler olduğu gibi onu bütünüyle ezberleyenler de vardır.

Müslümanların Kur'an-ı Kerim'i okuyarak yaptığı ibadetlerden bildiklerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

EBA
Tema Dosyası

EBA
Tema Sunusu

1.1. Kur'an-ı Kerim'i Okuma ile İlgili Kavramlar

Konuya Başlarken

Aşağıda Kur'an-ı Kerim'i okumayla ilgili bazı kavramlar verilmiştir. Anlamını bildiğiniz kavramların yanına (✓) işareti koyunuz.

tilavet ○	hatim ○	mukabele ○	hafız ○

(✓) İşareti koyduğunuz kavramlar hakkındaki bilgilerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

1.1.1. Tilavet

Kur'an-ı Kerim, Allah'ın (cc) Hz. Muhammed (sav) aracılığıyla insanlara gönderdiği ilahi bir kitaptır. O, İslam'ın temel kaynağı ve Müslümanların hayat rehberidir. Bu rehberliğin önemli bir parçası da Kur'an-ı Kerim'i okumaktır. **"Allah'ın kitabını okuyanlar, namazı kılanlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan (Allah için) gizli ve açık sarf edenler, asla zarara uğramayacak bir kazanç umabilirler."**[1] ayetinde Kur'an-ı Kerim tilavetine işaret edilir. **Tilavet** kelimesi sözlükte okuma, takip etme ve bir şeyin peşine düşme anlamlarına gelir. Terim olarak ise Kur'an-ı Kerim'i, anlamını düşünerek ve tecvit kurallarına uygun olarak okumaktır.[2]

Sevgili Peygamberimiz "*Kur'an'ı öğrenin, onu okuyun ve okutun…*"[3] sözüyle Kur'an-ı Kerim'in öğrenilmesini ve okunmasını teşvik etmiştir. Kendisi de Kur'an'ı düzenli olarak okumuş, bu uygulamasını hiçbir zaman aksatmamıştır. O, ayette bildirildiği[4] üzere Kur'an'ı tane tane okumaya dikkat etmiştir.[5] Ayrıca ashabını da hızlı ve özensiz okumamaları konusunda uyarmıştır.[6]

tertil

Tilavet usullerinden biri olan tertil, Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına uygun, tane tane, acele etmeden okuma anlamına gelir.

(bk. Sürmeli vd., "tertil", 362)

Müslümanlar, Kur'an-ı Kerim tilavetine büyük önem verir; bunun imanlarını kuvvetlendirdiğine inanırlar. **"… Onun âyetleri kendilerine okunduğu zaman (bu) onların imanlarını artırır…"**[7] ayeti de bu hakikati dile getirir. Bu bilinçle hareket eden Müslümanlar ramazan ayında, yaptıkları ibadetlerde, özel günlerde ve hayatın farklı zamanlarında Kur'an okurlar. Ayetlerin rehberliğinde yaşamaya gayret eder, Hz. Peygamber'in örnekliğini kendilerine yol gösterici kabul ederler.

Kur'an-ı Kerim'in yüzünden tilavetinde dikkat edilmesi tavsiye edilen bazı hususlar şunlardır.[8]

- Allah (cc) rızasını gözetmek
- Abdestli olmak
- Euzübesmeleyle başlamak
- Temiz bir yerde bulunmak
- Kıbleye yönelmek
- Tertile dikkat etmek
- Tecvit kurallarına uymak
- Konuşma, gülme gibi davranışlardan kaçınmak
- Ayetlerin anlamları üzerine düşünmek

1. Etkinlik

20 dk.

Adı	Tilavet Kavramını Öğreniyorum
Amaç	Tilavet kavramını çözümleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Tilavet kavramıyla ilgili istenilen bilgileri tablodaki ilgili alanlara yazınız.

Tanımı	**Uygulandığı ibadetler**
Tilavet	
Uygulandığı zamanlar	**Dikkat edilecek hususlar**

2. Adım: Yazdığınız bilgileri öğretmen rehberliğinde kontrol ediniz ve yanlışlarınız varsa düzeltiniz.

3. Adım: Tamamladığınız etkinliği sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1.1.2. Hatim

Kur'an-ı Kerim Müslümanlar için öğüt, şifa, rehber ve rahmettir. Bu hakikat **"… Rabbinizden size bir öğüt, kalplerdeki hastalıklara bir şifa, inananlara bir rehber ve rahmet gelmiştir."**[9] ayetiyle vurgulanmıştır. Hz. Muhammed (sav) de Kur'an-ı Kerim'in okunmasının müminler için dünya hayatında bir huzur kaynağı olduğunu, ahirette ise onlara kurtuluş vesilesi olacağını bildirmiştir.[10] O, Kur'an-ı Kerim'i baştan sona okuyarak hatmetmenin Allah'ın (cc) çok sevdiği amellerden biri olduğunu belirtmiştir.[11] **Hatim** kelimesi sözlükte sona erdirme ve bitirme anlamlarına gelir. Terim olarak ise Kur'an-ı Kerim'i Fatiha suresinden Nâs suresine kadar yüzünden veya ezberden okumaktır.[12]

Görsel 1.1

Hatmetmek için alınan cüzün zamanında ve eksiksiz okunması tavsiye edilir.

Sevgili Peygamberimiz kendisine vahyedilen ayetleri düzenli olarak okumuş ve buna çok önem vermiştir.[13] Müslümanlar da onu örnek alarak Kur'an-ı Kerim'i okumaya gayret ederler. Bu amaçla tek başlarına veya cüz paylaşarak toplu hâlde Kur'an-ı Kerim'i hatmederler *(Görsel 1.1)*. Yılın çeşitli zamanlarında hatim indirerek Kur'an-ı Kerim'le bağlarını canlı tutarlar. Özellikle ramazan ayında bu ibadete ayrı bir önem verir, bazı cami ve mescitlerde teravih namazını hatimle kılarlar.

Peygamberimiz, Kur'an-ı Kerim'i hatmetme süresi hakkında kesin bir ölçü koymamış; bu konuda sahabeye kolaylık göstermiştir. Sahabe de kendi imkân ve durumlarına göre Kur'an-ı Kerim'den okuyabildikleri kadarını okumuştur.[14]

1.1.3. Mukabele

Hz. Peygamber her yıl ramazan ayında o zamana kadar vahyedilmiş ayetleri Cebrail (as) ile karşılıklı okumuştur.[15] Bu uygulama vahyin lafız ve manasının aslına uygun şekilde korunarak günümüze ulaşmasına katkı sağlamıştır.[16] Hz. Peygamber'in bu uygulaması günümüzde mukabele adıyla devam eder.[17]

Mukabele kelimesi sözlükte karşılaştırma, karşılık verme ve karşı karşıya gelme anlamlarına gelir. Terim olarak ise hafızın veya okuyucunun cami ve mescitlerde Kur'an-ı Kerim'i sesli okuması; cemaatin de Mushaflardan bu okumayı takip etmesidir.[18] Mukabelede Kur'an-ı Kerim'i sesli olarak okuyan kişilerin -Kur'an-ı Kerim'i ezbere biliyor olsalar da- yüzünden ve tertil ile okumaları tavsiye edilir.[19] Müslümanlar özellikle ramazan ayında mukabele için bir araya gelerek Hz. Muhammed'in (sav) bu sünnetini uygulamaya özen gösterirler *(Görsel 1.2)*. Mukabele, Kur'an-ı Kerim'in doğru okunmasının yanında onun anlamı üzerinde düşünmeye de katkı sağlar. Aynı zamanda farklı yaş ve kültürlerden insanların bir araya gelerek ortak değerler etrafında buluşmalarına ve birbirlerinin bakış açılarını anlamalarına yardımcı olur.

Görsel 1.2

Her yaştan Müslüman mukabele için bir araya gelir.

2. Etkinlik

15 dk.

Adı	Ramazan Coşkusu
Amaç	Mukabele ve hatim kavramlarını çözümleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki diyaloğu okuyunuz ve boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle tamamlayınız.

Selamünaleyküm Ayşe, nasılsın? Hayırlı ramazanlar.

Ve aleykümselam Mehmet. İyiyim çok şükür. Sana da hayırlı ramazanlar dilerim. Sen nasılsın?

Çok heyecanlıyım. Yarın ramazan başlayacak. Oruç tutacağım için çok mutluyum.

Biliyor musun, biz ramazan ayı boyunca her gün camiye gideceğiz ve ..... katılacağız. Ahmet Hoca Kur'an-ı Kerim'i sesli olarak okuyacak, biz de takip edeceğiz. Her gün bir cüz okuyarak ramazan ayının sonunda ..... indirmiş olacağız inşallah.

Çok sevindim. Ben de katılmak isterim. Okumaya saat kaçta başlayacaksınız?

İkindi namazından sonra başlayacağız.

Teşekkürler Ayşe. Allah (cc) kabul etsin. Allah'a (cc) emanet ol.

Rica ederim. Sen de Allah'a (cc) emanet ol.

Değerlendirme: Mukabeleye katılan ve hatim indiren bir kişinin toplumsal dayanışma ve sorumluluk bilinci açısından nasıl bir değişim yaşaması beklenir? Düşüncelerinizi örneklerle açıklayınız.

1.1.4. Hafız

Karekodu kullanarak Kur'an-ı Kerim'i okumayla ilgili kavramlara dair e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Kur'an-ı Kerim'in hiç değiştirilmeden günümüze ulaşmasında ve sonraki nesillere aktarılmasında ezberin önemli bir yeri vardır. Hz. Peygamber, vahyedilen ayetlerin korunması amacıyla onları ezberlemiş ve sahabeye okumuştur. Sahabilerini Kur'an-ı Kerim'den ayetler ezberlemeye teşvik etmiş,[20] bütün ayetleri ezberlemek isteyenleri de desteklemiştir.[21] O, Müslümanları "*Kur'an'ı ezberleyip okuyan kişi, Allah katındaki seçkin meleklerle birlikte olacaktır...*"[22] diyerek müjdelemiştir. Bununla birlikte vahyedilen ayetler, vahiy kâtibi olarak görevlendirilen sahabiler tarafından yazıya geçirilmiştir.[23]

Hz. Muhammed (sav) Dönemi'nde başlayan Kur'an-ı Kerim'i ezberleme geleneği günümüzde de varlığını sürdürür. Müslümanlar namaz ibadetinde ayet ve sureleri ezberden okurlar. Bunun yanında Hz. Peygamber'in müjdelediği kişilerden olabilmek amacıyla Kur'an-ı Kerim'in tamamını ezberlemeye gayret ederler. Kur'an-ı Kerim'i bütünüyle ezberleyebilen kişiler, İslam toplumlarında hafız ismiyle anılır. **Hafız** kelimesi sözlükte ezberleyen, koruyan ve unutmayan anlamlarına gelir. Terim olarak ise Kur'an-ı Kerim'in tamamını ezberleyip okuyabilen kişi demektir.[24] Kur'an-ı Kerim'i koruma ve aktarma konusunda üstlendikleri bu önemli rol sebebiyle hafızlar, Müslüman toplumlarda saygıyla karşılanır.

3. Etkinlik

20 dk.

Adı	Kur'an-ı Kerim'i Okumayla İlgili Kavramları Öğreniyorum
Amaç	Kur'an-ı Kerim'i okumayla ilgili kavramları çözümleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Verilen metni okuyunuz.

Pazartesi sabahı okul bahçesinde toplanan öğrencilere, müdür şöyle bir duyuru yaptı.

"Sevgili Öğrenciler, hepinize hayırlı sabahlar diliyorum. Bu hafta perşembe günü bir kermes düzenleyeceğiz. Kermesimiz saat 10.00'da hafız öğrencimiz Taha Yılmaz'ın Kur'an-ı Kerim tilaveti sonrası başlayacak. Kermeste yiyecek, içecek ve el emeği ürünler satılacak. Elde edilen gelir Kızılaya bağışlanacak. Sizleri ve ailelerinizi bu anlamlı yardım etkinliğine davet ediyorum. Yapacağınız küçük bir katkının bile çok değerli olduğunu unutmayın. Ayrıca önümüzdeki hafta ramazan ayı başlıyor. Mescitlerimizde öğle namazlarından sonra mukabele okunacaktır. Sınıflarımızda da cüz paylaştırılarak Kur'an-ı Kerim hatmi gerçekleştirilecektir. Hatme katılmak ve cüz almak isteyen öğrencilerimiz, Kur'an-ı Kerim dersi öğretmenlerine isimlerini yazdırabilirler. Hepinize sevgilerimi sunuyorum."

(Metin, yazar tarafından bu kitap için oluşturulmuştur.)

2. Adım: Okuduğunuz metinde Kur'an-ı Kerim'i okumayla ilgili öğrendiğiniz kavramları öğretmen rehberliğinde bulunuz ve yuvarlak içine alınız.

3. Adım: Yuvarlak içine aldığınız kavramları kendi ifadelerinizle kısaca açıklayınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1. Çalışma Yaprağı

Yönerge: Aşağıdaki kavram haritasını doğru ifadelerle tamamlayınız.

Kur'an-ı Kerim'in

tecvit kurallarına uygun okunmasıdır.

tamamının okunmasıdır.

tamamını ezberlemiş kişidir.

usullerinden biridir.

indirmek için Kur'an'ın karşılıklı okunması ve dinlenmesidir.

suresiyle başlar.

suresiyle biter.

geleneği karşılıklı Kur'an okumalarıyla başlamıştır.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boş bırakılan alanlara yazınız.

1. Kur'an-ı Kerim'in tecvit kurallarına uygun olarak okunması neden önemlidir?

2. Kur'an-ı Kerim'in tamamını ya da bölümlerini ezberlemek neden önemlidir?

3. Müslümanlar Kur'an-ı Kerim'i okurken nelere özen gösterirler?

4. Kur'an-ı Kerim'i okuduğunuz zamanlara örnekler veriniz.

1.2. Durakları Öğreniyorum

Konuya Başlarken

Aşağıdaki dörtlüğü noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz. Okurken durduğunuz yerleri sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

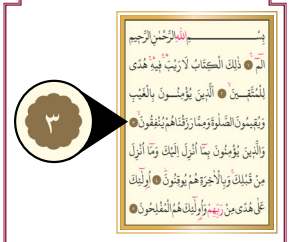
"(...)

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

(...)"

(Mehmet Âkif Ersoy, *Safahat*, 894)

Kur'an-ı Kerim'i okurken durulan yerler hakkındaki bilgilerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

Durak ayetin sonunda yer alır. Durağın içinde ayetin suredeki sırasını belirten sayı bulunur.

Kur'an-ı Kerim tilavetinde ayetleri okurken nerede ve nasıl durulacağını bilmek önemlidir. Okuma sırasında uygun yerlerde durmak ve gerektiğinde geçmek tecvit kurallarındandır.

Durak kelimesi sözlükte kısa süre durulacak yer, cümle sonundaki nokta anlamlarına gelir.[25] Kur'an-ı Kerim'de ayet sonlarında yer alan geometrik veya bitki desenli işaretlerle gösterilen duraklar, ayetin tamamlandığını ve burada durulabileceğini bildirir.[26]

Sevgili Peygamberimiz **"... Kur'an'ı tane tane, hakkını vererek oku."**[27] emrine uyarak Kur'an-ı Kerim'i okurken ayetler arasında bir süre duraklamıştır.[28] Sahabeye de Kur'an-ı Kerim'i anlayarak ve ayetler arasında durarak okumaları konusunda tavsiyelerde bulunmuştur.[29]

Kur'an-ı Kerim'de ayetlerin içinde veya sonunda yer alan, küçük puntoyla yazılmış işaretlere **secavent** adı verilir. Türkçedeki noktalama işaretleri gibi işlev gören secaventler, ayetlerin kendi içindeki anlam bütünlüğünü koruyacak şekilde Mushaf'a sonradan yerleştirilmiştir.[30] Bu işaretler okuyucuya Kur'an-ı Kerim'i okurken durulacak veya geçilecek yerleri gösterir. Kur'an-ı Kerim'de yer alan secaventler şunlardır.

Karekodu kullanarak durak ve durak işaretleriyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

ص	ز	ج	ط	م
ۛ ۚ	لا	قف	ع	ق

Durak İşaretlerinin (Secaventler) Kuralları[31] ve Kur'an-ı Kerim'den Örnekler

م

- Durulması gereklidir.
- Geçildiğinde anlam bozulur.

... وَاِنَّ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ ۘ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

(Ankebut suresi 64. ayet)

ط

- Durulması doğrudur.
- Anlam açısından güzel olur.

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ؕ اِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ

(Neml suresi 79. ayet)

ج

- Durulabilir veya geçilebilir.
- Durulması daha uygundur.

هٰذَا يَوْمُ الْفَصْلِ ۚ جَمَعْنَاكُمْ وَالْاَوَّلِينَ

(Mürselat suresi 38. ayet)

ز

- Durulabilir veya geçilebilir.
- Geçilmesi daha uygundur.

... وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ صِبْغَةً ۗ وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ

(Bakara suresi 138. ayet)

ص

- Geçilmesi daha uygundur.
- Nefes yetmediğinde durulabilir.

وَلَهُ الْكِبْرِيَآءُ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ ۖ صۘ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

(Casiye suresi 37. ayet)

ق

- Durulabilir ya da geçilebilir.
- Geçilmesi daha uygundur.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَآئِقَ ۖ قۘ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ

(Müminun suresi 17. ayet)

ع

- Durulması uygundur.
- Bir konu veya kıssanın bittiğine işaret eder.

فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ اِلَّا عَذَابًا ۧ

(Nebe suresi 30. ayet)

قف

- "Dur!" anlamı taşır.
- Durulması uygundur.

... اَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُوَارِي سَوْاٰتِكُمْ وَرِيشًا ۖ قفۗ وَلِبَاسُ التَّقْوٰى ذٰلِكَ خَيْرٌ ...

(Araf suresi 26. ayet)

لا

- "Durma!" anlamı taşır.
- Durulmaması uygundur.
- Durulduğunda anlam bozukluğu oluşabileceğinden okumaya geriden alınarak devam edilir.

وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْاَرْضِ ۙ لاَ قَالُٓوا اِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ

(Bakara suresi 11. ayet)

ۛ - ۚ

- "Muaneka" adı verilen bu noktalar başka secaventle birlikte yazılır.
- Peş peşe gelen bu işaretlerden yalnızca birinde durulur.

ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ ۛ فِيهِ ۚ هُدًى لِلْمُتَّقِينَ

(Bakara suresi 2. ayet)

4. Etkinlik

15 dk.

Adı	Durak ve Secaventleri Öğreniyorum
Amaç	Kur'an-ı Kerim'de durakları ve durak işaretlerini belirleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Verilen şemayı inceleyiniz ve ifadeleri okuyunuz.

2. Adım: Şemadaki kutuları uygun ifadelerle doldurunuz.

Ayetin sonunda yer alan geometrik desen → ( )

Ayetin sonunda veya ortasındaki duruş veya geçişleri belirten işaretler → ( )

Secaventler

1. ( ) → **Durulması gerekir.**
2. ( ) → **Durulması doğrudur.**
3. ( ) → **Durulması daha uygundur.**
4. ( ) → **Geçilmesi daha uygundur.**
5. ( ) → **Durulmaz, durulursa geriden alınır.**
6. ( ) → **Birinde durulursa diğerinde geçilir.**

3. Adım: Öğretmeninizin şemadan seçtiği secaventin kuralını söyleyiniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

5. Etkinlik

30 dk.

Adı	Durak ve Secavent Kurallarını Öğreniyorum
Amaç	Durak ve secavent kurallarını uygulayabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

1. Adım: Verilen sayfayı (Al-i İmran suresi 166-173. ayetler) tecvit, durak ve secavent kurallarına uygun olarak okuyunuz.

2. Adım: Sayfada bulunan secaventleri sırasıyla aşağıdaki noktalı alana yazınız.

.....

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَمَآ اَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فَبِاِذْنِ اللّٰهِ وَلِيَعْلَمَ
الْمُؤْمِنِينَ ۙ ﴿١٦٦﴾ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا ۚ وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا
فِي سَبِيلِ اللّٰهِ اَوِادْفَعُوا ؕ قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَاتَّبَعْنَاكُمْ ؕ
هُمْ لِلْكُفْرِ يَوْمَئِذٍ اَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْاِيمَانِ ۚ يَقُولُونَ بِاَفْوَاهِهِمْ
مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ ؕ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ۚ ﴿١٦٧﴾ اَلَّذِينَ
قَالُوا لِاِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ اَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا ؕ قُلْ فَادْرَؤُا
عَنْ اَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦٨﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ
الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ اَمْوَاتًا ؕ بَلْ اَحْيَآءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ
يُرْزَقُونَ ۙ ﴿١٦٩﴾ فَرِحِينَ بِمَآ اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ۙ وَيَسْتَبْشِرُونَ
بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ ۙ اَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ۘ ﴿١٧٠﴾ يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ وَفَضْلٍ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ
لَا يُضِيعُ اَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ ۚ ﴿١٧١﴾ اَلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلّٰهِ وَالرَّسُولِ
مِنْ بَعْدِ مَآ اَصَابَهُمُ الْقَرْحُ ۛ لِلَّذِينَ اَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقَوْا اَجْرٌ
عَظِيمٌ ۚ ﴿١٧٢﴾ اَلَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ اِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ
فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ اِيمَانًا ۖ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٧٣﴾

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boş bırakılan alanlara yazınız.

1. Kur'an-ı Kerim tilavetinde kullanılan "durak" terimini temadan öğrendikleriniz doğrultusunda açıklayınız.

2. Kur'an-ı Kerim tilavetinde kullanılan "secavent" terimini temadan öğrendikleriniz doğrultusunda açıklayınız.

Ayetlerdeki secaventleri örnekteki gibi yuvarlak içine alınız ve secaventin kuralını altlarındaki boşluklara yazınız.

فَقَالُوٓا اَبَشَرًا مِنَّا وَاحِدًا نَتَّبِعُهٗٓ لا اِنَّآ اِذًا لَفِى ضَلٰلٍ وَسُعُرٍ

Durulmadan geçilir, durulursa geriden alınarak okumaya devam edilir.

a) كَذٰلِكَ قف وَاَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا اٰخَرِينَ

b) فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا ق اِنَّا لَذَآئِقُونَ

c) ... دَمَّرَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ ز وَلِلْكَافِرِينَ اَمْثَالُهَا

ç) يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْـًٔا ط وَالْاَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلّٰهِ

d) وَاَنْ اَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ج وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

e) وَاذْكُرْ فِى الْكِتَابِ مَرْيَمَ اِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ اَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا

Yandaki karekodu kullanarak cevaplara ulaşabilirsiniz.

Performans Görevi

Adı	Durak İşaretleriyle İlgili Poster Hazırlama
Amaç	Durak işaretlerini Kur'an-ı Kerim'den bulabilme
Beceri	Bilgi okuryazarlığı, sınıflandırma
Araçlar	Mushaf (Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayınlanmış), tam veya yarım boy bir karton, cetvel
Süre	1 ders saati
Ürün	Poster
Değerlendirme Ölçütleri	Bilgi toplama, bilimsel gerçeklik, görsel tasarım sunumu, düzen

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek performans görevini tamamlayınız.

Örnek

Durak İşaretleri

Secaventler	Örnek Ayetler

1. Verilen örnekleri inceleyerek bir kartona daire, dikdörtgen veya kendi belirlediğiniz bir biçimde tablo oluşturunuz.
2. Tegabün, Talak ve Tahrim surelerinden her bir durak işareti için bu işaretin bulunduğu bir ayet belirleyiniz.
3. Tabloya, durak işaretini ve bu işaretin bulunduğu ayetin sure adı ile ayet numarasını yazınız.
4. Hazırladığınız posteri öğretmen rehberliğinde kontrol ediniz.
5. Posterinizi sınıfta sununuz, ardından sınıf panosunda sergileyiniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Dereceli Puanlama Anahtarı Formu'nu inceleyiniz ve Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1.3. Boğaz Harfleri

Konuya Başlarken

Aşağıdaki harfleri öğretmen rehberliğinde seslendiriniz. Öğretmeninizin değerlendirmesine göre seslendirmeniz doğru ise (✓) işareti koyunuz.

ه	غ	ع	خ	ح	أ
○	○	○	○	○	○

Kur'an-ı Kerim'i doğru okuyabilmek için harflerin mahreçlerini bilmek önemlidir. Bunun için Kur'an-ı Kerim'i okuyan kişinin harfleri doğru seslendirmeye özen göstermesi gerekir. Harflerin yanlış telaffuz edilmesi kelimelerin anlamını değiştirebilir ve yanlış anlaşılmalara yol açabilir.

Yazılış ve seslendirme bakımından birbirine benzeyen harflerin yanlış seslendirildiğinde ortaya çıkabilecek anlam farklarına şu örnekler verilebilir.

خ – ه

dışarı çıktı: خَرَجَ

şaka yaptı: هَرَجَ

ع – غ

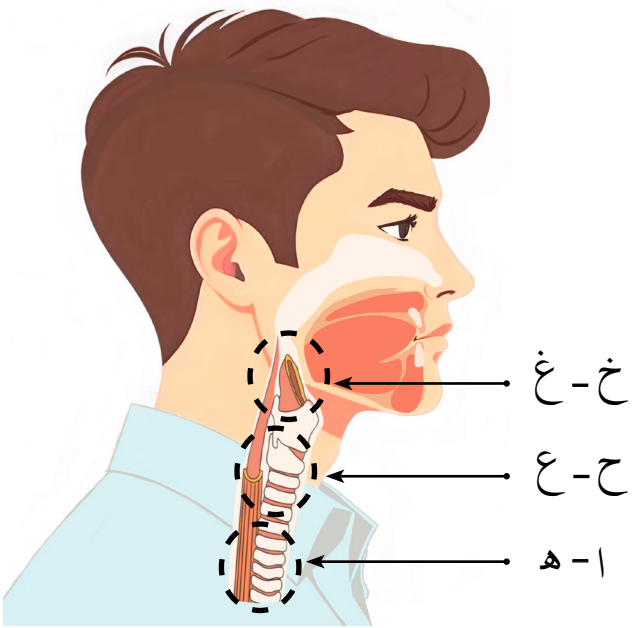
alay etti: عَيَّرَ

değiştirdi: غَيَّرَ

ح – خ

kazıdı: حَلَقَ

yarattı: خَلَقَ

Görsel 1.3: Boğaz harflerinin çıkış yerleri

- Kur'an-ı Kerim'deki harflerden bir kısmı boğaz bölgesinden seslendirilir.
- Bunlar; ا, ح, خ, ع, غ, ه harfleridir.
- Bu harfler, kendi aralarında alt, orta ve üst boğaz harfleri olarak üçe ayrılır *(Görsel 1.3)*.[32]

Karekodu kullanarak boğaz harflerinin telaffuz edilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

1.3.1. Alt Boğaz Harfleri: ا - ه

İnce sesli olan bu harfler boğazın göğse bitiştiği yerden çıkarılır. Türkçedeki "e" ve "h" sesleri gibidir.[33] ا, med harfi olarak veya harekeli şekilde bulunabilir. Harekeli olduğunda "hemze" adını alır. Hemze farklı şekillerde de (ء, أ, إ, ؤ, ئ) yazılabilir.

6. Etkinlik

30 dk.

Adı	İçinde ا ve ه Harfleri Olan İfadeleri Öğreniyorum
Amaç	Kur'an-ı Kerim'deki boğaz harflerini telaffuz edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Kutucuklarda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.

2. Adım: Dinlediğiniz ifadeleri arkadaşlarınızla koro hâlinde seslendiriniz.

3. Adım: Öğretmeninizin kutucuklardan seçtiği ifadelerde boğaz harflerini belirleyerek seslendiriniz.

Karekodu kullanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

ه harfi

هَدَمَ	جَهِدُ	رَزَقْنَاهُمْ
هَدِىَ	وَهِىَ	نُذِقْهُ

ا harfi

اَسْلَمَ	شَانِئَكَ	بِنَآءً
اِنَّا	مُؤْمِنُونَ	مَآءٍ

ا ve ه harfleri

اِيَّاكَ	اُولٰٓئِكَ	اِنَّ الَّذِينَ	ءَاَنْذَرْتَهُمْ
اَوْ كَصَيِّبٍ	وَيَمُدُّهُمْ	اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ	اٰمَنَّا بِاللّٰهِ
اَللّٰهُ يَسْتَهْزِئُ	وَالَّذِينَ هَادُوا	فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ	وَمَا هُمْ
هٰذِهِ الْقَرْيَةِ	يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ	اِلَّآ اَنْفُسَهُمْ	اِنَّهُ هُوَ
اَنْزَلْنَاهُ اِلَيْكَ	فِى اٰذَانِهِمْ	اٰدَمُ مِنْ رَبِّهِ	وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ

4. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda kutucuklardaki ifadeleri tekrar okuyunuz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1.3.2. Orta Boğaz Harfleri: ع - ح

İnce sesli olan bu harfler boğazın ortası hafifçe sıkılarak seslendirilir. Türkçede bu şekilde seslendirilen harf bulunmaz.[34]

7. Etkinlik

30 dk.

Adı	İçinde ح ve ع Harfleri Olan İfadeleri Öğreniyorum
Amaç	Kur'an-ı Kerim'deki boğaz harflerini telaffuz edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Kutucuklarda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.

2. Adım: Dinlediğiniz ifadeleri arkadaşlarınızla koro hâlinde seslendiriniz.

3. Adım: Öğretmeninizin kutucuklardan seçtiği ifadelerde boğaz harflerini belirleyerek seslendiriniz.

Karekodu kullanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

ع harfi

عَلِيمٌ	وَالشَّفْعِ	يُعِيدُ
تَتْبَعُهَا	تِسْعًا	اَعُوذُ

ح harfi

يُفْلِحُ	اُوحِيَ	سَحَّارٍ
صَالِحًا	لَوْحٍ	نُوحٌ

ح ve ع harfleri

اَلرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ	اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ	وَاِذْ وٰعَدْنَا	عَلَيْهِ الْحَقُّ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ	مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ	وَقُولُوا حِطَّةٌ	عَمَّا يَعْمَلُونَ
وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ	بِمَا يَعْمَلُونَ	وَعَمِلَ صَالِحًا	بَيْنَ اَحَدٍ مِنْهُمْ
اَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ	عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ	لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ	هُمُ الْمُفْلِحُونَ
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ	عَلَيْكَ بِالْحَقِّ	وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ	هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

4. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda kutucuklardaki ifadeleri tekrar okuyunuz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1.3.3. Üst Boğaz Harfleri: غ - خ

Bu harfler boğazın ağza en yakın kısmından çıkarılır ve kalın ses özelliği taşır. خ harfi, boğazın ağza yakın bölgesinden, dil kökünün kabartılmasıyla hırıltılı bir sesle çıkarılır. غ harfi ise boğazın ağza en yakın kısmından seslendirilir. Türkçedeki "ğ" sesinin kalınlaştırılmış hâline benzer.[35]

8. Etkinlik

30 dk.

Adı	İçinde خ ve غ Harfleri Olan İfadeleri Öğreniyorum
Amaç	Kur'an-ı Kerim'deki boğaz harflerini telaffuz edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Kutucuklarda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.

2. Adım: Dinlediğiniz ifadeleri arkadaşlarınızla koro hâlinde seslendiriniz.

3. Adım: Öğretmeninizin kutucuklardan seçtiği ifadelerde boğaz harflerini belirleyerek seslendiriniz.

Karekodu kullanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

خ harfi

خُلِقَ	دَخَلَ	نُفِخَ
خِتَامُهُ	فَاَخْرَجَ	اَلْاَخِ

غ harfi

رَغَدًا	وَابْتَغِ	لَاغِيَةً
غَدْوةٌ	بَالِغٌ	لُغُوبٍ

خ ve غ harfleri

فِي الْاٰخِرَةِ	اَوْ تُخْفُوهُ	وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ	غَيْرَ الْاِسْلَامِ
مِنَ الْخَاسِرِينَ	لِغَيْرِاللّٰهِ	فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ	مِنْ خَلْفِهِمْ
فِيهَا خَالِدُونَ	قَالُوا لِاِخْوَانِهِمْ	غَيْرِ الْمَغْضُوبِ	غَيْرَ مُسَافِحِينَ
تَبْغُونَهَا عِوَجًا	يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ	لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ	اَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ	وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ	فَاَثَابَكُمْ غَمًّا بِغَمٍّ	فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِخْرِيًّا

4. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda kutucuklardaki ifadeleri tekrar okuyunuz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

KONTROL LİSTESİ

Tarih: ..... / ..... / .....

Adı ve Soyadı : …….. **Numarası :** ……. **Sınıfı :** ……

Bu Kontrol Listesi öğrencilerin boğaz harflerini telaffuz edebilme becerilerini kontrol etmek amacıyla öğretmen tarafından doldurulması için hazırlanmıştır. Öğrencinin bu ölçütleri gerçekleştirme durumuna göre "Evet", "Kısmen" veya "Hayır" kutucuğunu işaretleyiniz.

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
1. ا harfini doğru telaffuz etti.			
2. ح harfini doğru telaffuz etti.			
3. خ harfini doğru telaffuz etti.			
4. ع harfini doğru telaffuz etti.			
5. غ harfini doğru telaffuz etti.			
6. ه harfini doğru telaffuz etti.			
7. Boğaz harflerinin olduğu ifadeleri doğru şekilde okudu.			

Öğretmen Yorumu:

2. Çalışma Yaprağı

Yönerge: Aşağıdaki tabloda verilen ayetleri boğaz harflerinin telaffuz özelliklerine dikkat ederek okuyunuz. Ayetlerde bulunan boğaz harflerini örnekteki gibi işaretleyiniz.

Ayetler	Harfler					
	أ	ح	خ	ع	غ	ه
اَلرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ	✓	✓				✓
بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِاَنَّ لَهُمْ عَذَابًا اَلِيمًا						
اُولٰٓئِكَ مَاْوٰيهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ قصر						
ذٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللّٰهِ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ عَلِيمًا						
وَمَنْ يَكْسِبْ اِثْمًا فَاِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلٰى نَفْسِهِ						
اُولٰٓئِكَ مَاْوٰيهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا قصر						
فَكَيْفَ تَتَّقُونَ اِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا						
وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ						
اَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِنَ الْمُلْكِ فَاِذًا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيرًا						
يَعِدُهُمْ وَيُمَنِّيهِمْ ؕ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ اِلَّا غُرُورًا						
يُرِيدُ اللّٰهُ اَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ ۚ وَخُلِقَ الْاِنْسَانُ ضَعِيفًا						
دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا						
فَاُولٰٓئِكَ عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَفُوًّا غَفُورًا قصر						
فَمِنْهُمْ مَنْ اٰمَنَ بِهٖ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ ؕ وَكَفٰى بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا						

3. Çalışma Yaprağı

Yönerge: Aşağıda Araf suresinin 138-143. ayetleri verilmiştir. Bu ayetleri öğrendiğiniz tecvit kurallarına uyarak yüzünden okuyunuz. Ayetlerde bulunan boğaz harflerini, altını çizerek işaretleyiniz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَجَاوَزْنَا بِبَنِيٓ اِسْرَآئِيلَ الْبَحْرَ فَاَتَوْا عَلٰى قَوْمٍ يَعْكُفُونَ
عَلٰٓى اَصْنَامٍ لَهُمْ ۚ قَالُوا يَا مُوسَى اجْعَلْ لَنَآ اِلٰهًا كَمَا
لَهُمْ اٰلِهَةٌ ۭ قَالَ اِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾ اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ مُتَبَّرٌ
مَا هُمْ فِيهِ وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾ قَالَ اَغَيْرَ اللّٰهِ
اَبْغِيكُمْ اِلٰهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾ وَاِذْ
اَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُٓوءَ الْعَذَابِ ۚ
يُقَتِّلُونَ اَبْنَآءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَآءَكُمْ ۭ وَفِى ذٰلِكُمْ
بَلَآءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ۚ ﴿١٤١﴾ وَوٰعَدْنَا مُوسٰى ثَلٰثِينَ لَيْلَةً
وَاَتْمَمْنَاهَا بِعَشْرٍ فَتَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهٖٓ اَرْبَعِينَ لَيْلَةً ۚ وَقَالَ
مُوسٰى لِاَخِيهِ هٰرُونَ اخْلُفْنِى فِى قَوْمِى وَاَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ
سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَمَّا جَآءَ مُوسٰى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ
رَبُّهٗ ۙ قَالَ رَبِّ اَرِنِٓى اَنْظُرْ اِلَيْكَ ۭ قَالَ لَنْ تَرٰىنِى وَلٰكِنِ
انْظُرْ اِلَى الْجَبَلِ فَاِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهٗ فَسَوْفَ تَرٰىنِى ۚ فَلَمَّا
تَجَلّٰى رَبُّهٗ لِلْجَبَلِ جَعَلَهٗ دَكًّا وَخَرَّ مُوسٰى صَعِقًا ۚ فَلَمَّا
اَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ اِلَيْكَ وَاَنَا اَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾

Gelişim Günlüğü

Aşağıdaki soruları boğaz harflerini öğrenme sürecinizi göz önünde bulundurarak samimi ve içten bir şekilde cevaplayınız.

1. Bu temada boğaz harflerini doğru okumak için hangi yeni bilgileri öğrendin ve görevlerini zamanında ve eksiksiz yerine getirirken neler yaptın?

2. Boğaz harflerini doğru telaffuz ederken zorlandığın yerlerde nasıl bir çaba gösterdin ve bu süreçte kendini geliştirmek için nasıl bir özveri ve istek ortaya koydun?

3. Yanlış okuduğunu fark ettiğin bir durumda bu hatayı düzeltmek için hangi yöntemleri kullandın ve telafi için neler yaptın?

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boş bırakılan alanlara yazınız.

1. Boğaz harfleri hangileridir?

2. Boğaz harflerinden hangileri ince seslidir?

3. Boğaz harflerinden hangileri kalın seslidir?

4. Boğaz harflerini telaffuz bölgelerine göre sınıflandırınız ve ilgili başlıkların altındaki kutucuklara yazınız.

a Alt Boğaz Harfleri	b Orta Boğaz Harfleri	c Üst Boğaz Harfleri

Yandaki karekodu kullanarak cevaplara ulaşabilirsiniz.

1.4. Bakara Suresinin 164-186. Ayetleri

Konuya Başlarken

İslam'ın temel kaynağı olan Kur'an-ı Kerim, Allah'ın (cc) insanlığa gönderdiği son ilahi kitaptır. Bir hayat rehberi niteliğindeki bu kitabın ayetlerinin manasını anlamak, öğütlerini benimsemek ve hayata geçirmek her Müslüman'ın görevidir. Müslümanlar, Kur'an-ı Kerim'e büyük bir saygı gösterir; onu temiz bir yerde muhafaza eder ve okurken abdestli olmaya özen gösterirler. Bu hassasiyetler, Müslümanların hem Kur'an-ı Kerim'e bağlılıklarını pekiştirir hem de Allah'ın (cc) rızasını kazanmalarını sağlar.

Kur'an-ı Kerim'e saygı göstermenin Müslümanlar için önemiyle ilgili düşüncelerinizi yazınız.

9. Etkinlik

30 dk.

Adı	Kur'an-ı Kerim'i Okuyorum
Amaç	Bakara suresinin 164-186. ayetlerini yüzünden okuyabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

1. Adım: Öğretmeninizden veya 38-41. sayfalarda verilen karekodlardan Bakara suresinin 164-186. ayetlerini dinleyiniz.

2. Adım: Bakara suresinin 164-186. ayetlerini euzübesmele çekerek yüzünden okuyunuz.

3. Adım: Ayetleri okurken harfleri mahreçlerine uygun olarak telaffuz ediniz.

4. Adım: Bu temada öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde belirleyerek açıklayınız.

5. Adım: Belirlediğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde uygulayınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

10. Etkinlik

30 dk.

Adı	Okuyor ve Takip Ediyorum
Amaç	Bakara suresinin 164-186. ayetlerini okuyabilme, takip edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

1. Adım: Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplar oluşturunuz.

2. Adım: Grup üyeleri olarak kendi aranızda okuma sırası belirleyiniz.

3. Adım: Bakara suresinin 164-186. ayetlerini euzübesmele çekerek tecvit kurallarına uygun olarak grup içinde belirlediğiniz sırayla okuyunuz.

4. Adım: Ayetleri okuyan arkadaşlarınızı kitabınızdan takip ediniz.

5. Adım: Okuyuşunda hatası olan arkadaşlarınız varsa hatalarını düzeltmesi için yapıcı ve saygılı ifadelerle yardımcı olunuz.

6. Adım: Tüm grup üyeleri için aynı uygulama adımlarını gerçekleştiriniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

KONTROL LİSTESİ

Tarih: ..... / ..... / .....

Adı ve Soyadı : ..... **Numarası :** ..... **Sınıfı :** .....

Bu Kontrol Listesi öğrencilerin Bakara suresinin 164-186. ayetlerini yüzünden okumasıyla ilgili becerilerini kontrol etmek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin bu ölçütleri gerçekleştirme durumuna göre "Evet", "Kısmen" veya "Hayır" kutucuğunu işaretleyiniz.

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
1. Kur'an-ı Kerim'i okumaya başlamadan önce abdestli olmaya özen gösterdi.			
2. Kur'an-ı Kerim'i okumaya euzübesmele çekerek başladı.			
3. Euzübesmeleyi kuralına uygun okudu.			
4. Harfleri mahreçlerine uygun telaffuz etti.			
5. Ayetlerde geçen tecvit kurallarını belirleyerek açıkladı.			
6. Öğrendiği tecvit kurallarını doğru uyguladı.			
7. Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun olarak yüzünden okudu.			

Öğretmen Yorumu:

فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوصٍ جَنَفًا اَوْ اِثْمًا فَاَصْلَحَ بَيْنَهُمْ
فَلَآ اِثْمَ عَلَيْهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَحِيْمٌ ۝١٨٢ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِيْنَ
مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ۙ ۝١٨٣ اَيَّامًا مَّعْدُوْدٰتٍ ؕ
فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيْضًا اَوْ عَلٰى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ اَيَّامٍ
اُخَرَ ؕ وَعَلَى الَّذِيْنَ يُطِيْقُوْنَهٗ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِيْنٍ ؕ فَمَنْ
تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَّهٗ ؕ وَاَنْ تَصُوْمُوْا خَيْرٌ لَّكُمْ
اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ۝١٨٤ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِيْٓ اُنْزِلَ فِيْهِ
الْقُرْاٰنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنٰتٍ مِّنَ الْهُدٰى وَالْفُرْقَانِ ۚ
فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ؕ وَمَنْ كَانَ مَرِيْضًا
اَوْ عَلٰى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ اَيَّامٍ اُخَرَ ؕ يُرِيْدُ اللّٰهُ بِكُمُ الْيُسْرَ
وَلَا يُرِيْدُ بِكُمُ الْعُسْرَ ۫ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللّٰهَ
عَلٰى مَا هَدٰىكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ۝١٨٥ وَاِذَا سَاَلَكَ
عِبَادِيْ عَنِّيْ فَاِنِّيْ قَرِيْبٌ ؕ اُجِيْبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا دَعَانِ ۙ
فَلْيَسْتَجِيْبُوْا لِيْ وَلْيُؤْمِنُوْا بِيْ لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُوْنَ ۝١٨٦

Sayfanın okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

لَيْسَ الْبِرَّ اَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلٰكِنَّ
الْبِرَّ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالْكِتٰبِ وَالنَّبِيّٖنَ ۚ
وَاٰتَى الْمَالَ عَلٰى حُبِّهٖ ذَوِى الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِينَ وَابْنَ
السَّبِيلِ وَالسَّآئِلِينَ وَ فِى الرِّقَابِ ۚ وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَ ۚ
وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ اِذَا عٰهَدُوا ۚ وَالصّٰبِرِينَ فِى الْبَاْسَآءِ
وَالضَّرَّآءِ وَحِينَ الْبَاْسِ ؕ اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا ؕ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ
الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ
فِى الْقَتْلٰى ؕ اَلْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْاُنْثٰى بِالْاُنْثٰى ؕ فَمَنْ
عُفِىَ لَهٗ مِنْ اَخِيهِ شَىْءٌ فَاتِّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ وَاَدَآءٌ اِلَيْهِ بِاِحْسَانٍ ؕ
ذٰلِكَ تَخْفِيفٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ ؕ فَمَنِ اعْتَدٰى بَعْدَ ذٰلِكَ
فَلَهٗ عَذَابٌ اَلِيمٌ ﴿١٧٨﴾ وَلَكُمْ فِى الْقِصَاصِ حَيٰوةٌ يّٰٓاُولِى
الْاَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾ كُتِبَ عَلَيْكُمْ اِذَا حَضَرَ
اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ اِنْ تَرَكَ خَيْرَا ۚ اَلْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبِينَ
بِالْمَعْرُوفِ ۚ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ؕ ﴿١٨٠﴾ فَمَنْ بَدَّلَهٗ بَعْدَ مَا سَمِعَهٗ
فَاِنَّمَآ اِثْمُهٗ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ؕ ﴿١٨١﴾

Sayfanın okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

وَاِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَآ اَلْفَيْنَا
عَلَيْهِ اٰبَآءَنَا ؕ اَوَلَوْ كَانَ اٰبَآؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْـًٔا وَّلَا
يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾ وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِى يَنْعِقُ
بِمَا لَا يَسْمَعُ اِلَّا دُعَآءً وَّنِدَآءً ؕ صُمٌّۢ بُكْمٌ عُمْىٌ فَهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٧١﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا
رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾ اِنَّمَا
حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَآ اُهِلَّ بِهٖ
لِغَيْرِ اللّٰهِ ۚ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَّلَا عَادٍ فَلَآ اِثْمَ عَلَيْهِ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٧٣﴾ اِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَآ اَنْزَلَ
اللّٰهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهٖ ثَمَنًا قَلِيلًا ۙ اُولٰٓئِكَ
مَا يَاْكُلُونَ فِى بُطُونِهِمْ اِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ ﴿١٧٤﴾ اُولٰٓئِكَ
الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدٰى وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ ۚ فَمَآ
اَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ﴿١٧٥﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ نَزَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ ؕ
وَاِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِى الْكِتَابِ لَفِى شِقَاقٍ بَعِيدٍ ۗ ﴿١٧٦﴾

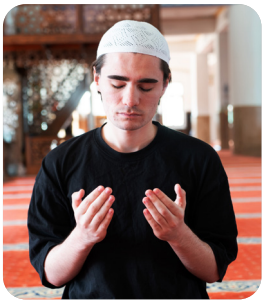
Sayfanın okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

اِنَّ فِي خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَآ اَنْزَلَ
اللّٰهُ مِنَ السَّمَآءِ مِنْ مَّآءٍ فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَآبَّةٍ ۖ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ
الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ لَاٰيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَّعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾
وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَنْدَادًا يُّحِبُّونَهُمْ
كَحُبِّ اللّٰهِ ۭ وَالَّذِينَ اٰمَنُوٓا اَشَدُّ حُبًّا لِّلّٰهِ ۭ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ
ظَلَمُوٓا اِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ ۙ اَنَّ الْقُوَّةَ لِلّٰهِ جَمِيعًا ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ
الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾ اِذْ تَبَرَّاَ الَّذِينَ اتُّبِعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَاَوُا
الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْاَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾ وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا
لَوْ اَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّاَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوْا مِنَّا ۭ كَذٰلِكَ يُرِيهِمُ اللّٰهُ
اَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ ۭ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٦٧﴾
يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْاَرْضِ حَلٰلًا طَيِّبًا ۡ وَّلَا تَتَّبِعُوا
خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ ۭ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿١٦٨﴾ اِنَّمَا يَاْمُرُكُمْ
بِالسُّوۗءِ وَالْفَحْشَاۗءِ وَاَنْ تَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

Sayfanın okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

1.5. Kunut Duaları ve Anlamları

Konuya Başlarken

Kunut dualarıyla ilgili neler biliyorsunuz? Bildiklerinizi boş bırakılan alana yazınız ve arkadaşlarınızla paylaşınız.

***Allâhümme innâ nestaînüke* Duası**

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَ نَسْتَغْفِرُكَ وَ نَسْتَهْدِيكَ ● وَ نُؤْمِنُ بِكَ وَ نَتُوبُ اِلَيْكَ ●
وَ نَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ وَ لَا نَكْفُرُكَ ● وَ نَخْلَعُ
وَ نَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ ●

Allah'ım! Ancak senden yardım dileriz, senden bağışlanmamızı ve bizi doğru yola iletmeni isteriz. Sana inanır ve sana tövbe ederiz. Sana güvenir ve seni överiz. Bütün hayırları senden bilir ve sana şükrederiz. Nankörlük etmeyiz. Sana karşı gelenlerle ilişkimizi keser ve onları terk ederiz.

(Salman vd., *Tecvîdli Kur'an-ı Kerim Elif-Bâ'sı*, 35)

Yandaki karekodu kullanarak duanın okunuşuna ulaşabilirsiniz.

***Allâhümme iyyâkena'büdü* Duası**

اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ لَكَ نُصَلِّي وَ نَسْجُدُ ● وَ اِلَيْكَ نَسْعٰى وَ نَحْفِدُ ● نَرْجُو
رَحْمَتَكَ وَ نَخْشٰى عَذَابَكَ ● اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحِقٌ ●

Allah'ım! Ancak sana ibadet ederiz. Yalnız senin için namaz kılar ve sana secde ederiz. Yalnız sana (senin rızana ulaştıracak işlere) koşar ve senin hizmetinde oluruz. Rahmetini umar, azabından korkarız. Şüphe yok ki senin azabın kâfirlere ulaşır.

(Salman vd., *Tecvîdli Kur'an-ı Kerim Elif-Bâ'sı*, 36)

Yandaki karekodu kullanarak duanın okunuşuna ulaşabilirsiniz.

İnsan, yaratılışı itibarıyla sınırlı güce sahip bir varlıktır. Bu nedenle hayatın birçok alanında yardıma ihtiyaç duyar. Güçsüzlük ve çaresizlik anlarında yardım dilemek; bolluk ve nimetlerin farkında olduğu zamanlarda ise şükretmek amacıyla Allah'a (cc) dua eder.

Dua, kulun tüm benliğiyle Rabb'ine yönelerek O'ndan dilekte bulunmasıdır. Bunlardan biri olan Kunut duaları; Yüce Allah'tan yardım, bağışlanma ve hidayet dilemek için okunur. Kunut kelimesi sözlükte itaat etme ve boyun eğme anlamlarına gelir. Terim olarak ise insanın herhangi bir hayrı elde etmek, düşman, salgın hastalık ve doğal afetlerden korunmak için namazda Allah'a (cc) sığınmasıdır.[36] Kunut duaları "Allah'ım" anlamına gelen "Allahümme" ifadesi ile başlar. Bu sesleniş kulun, Rabb'ine yönelişini ve yakarışını ifade eder.[37]

Kunut dualarında ibadetin yalnızca Allah (cc) için yapılması gerektiği vurgulanır. Allah'ın (cc) yardımı ve bağışlaması dilenir. Müslümanlar bu dualarda, Allah'a (cc) inandıklarını ve O'nun rızasını kazandıracak işler yaptıklarını dile getirirler. Verdiği nimetler için Allah'a (cc) şükrederler. **Şükür** kelimesi sözlükte iyiliğe karşı söz ve davranış ile hoşnutluk gösterme, yapılan iyiliğin kıymetini bilme anlamlarına gelir. Terim olarak ise kulun, Allah'ın (cc) verdiği nimetlerin değerini bilip kalp ve dil ile O'na teşekkür etmesidir.[38] Kur'an-ı Kerim'de bu konuda şöyle buyrulur: **"Öyleyse yalnız beni anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin, sakın nankörlük etmeyin."**[39]

Müslümanlar Kunut dualarını okuyarak Allah'ın (cc) rahmetinin devamlı olmasını ister; her türlü kötülük ve felaketten O'na sığınırlar. Yaşadıkları sıkıntılar karşısında O'ndan sabır dilerler. Sabır, kulun zorluklara dayanma gücü gösterip Allah'a (cc) güvenmesidir.[40] Kur'an-ı Kerim'de **"Ey iman edenler! Sabır ve namazla yardım dileyin. Şüphesiz Allah sabredenlerin yanındadır."**[41] ayeti bu konuda önemli bir hatırlatmadır. Hz. Peygamber vitir namazlarında Kunut dualarını okuyarak Allah'a (cc) sığınmış ve O'ndan yardım dilemiştir.[42] O, sabırlı olmaya gayret etmiş, bu dualarla Allah'a (cc) şükrünü ifade etmiştir. "... *Kim de sabrederse, Allah ona sabır ihsan eder. Kimseye sabırdan daha hayırlı ve daha geniş bir ikram verilmemiştir.*"[43] hadisiyle Müslümanlara sabrı tavsiye etmiştir.

Görsel 1.4
Birlikte edilen dualar, Müslümanlar arasındaki dayanışma ve kardeşlik duygularını güçlendirir.

Müslümanlar Hz. Peygamber'i örnek alarak vitir namazlarının üçüncü rekâtında Kunut dualarını okurlar. Bu dualar müminlerin imanını güçlendirir, onlara sabrı ve şükrü hatırlatır.[44] Olaylara olumlu açıdan bakabilme becerisi kazandırır. Kunut dualarındaki "biz" ve "bize" ifadeleriyle Müslümanlar sadece kendileri için değil tüm müminler için dua etmiş olurlar *(Görsel 1.4)*. Bu da onların bencillikten uzaklaşmalarını sağlar.

Karekodu kullanarak Kunut dualarıyla ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

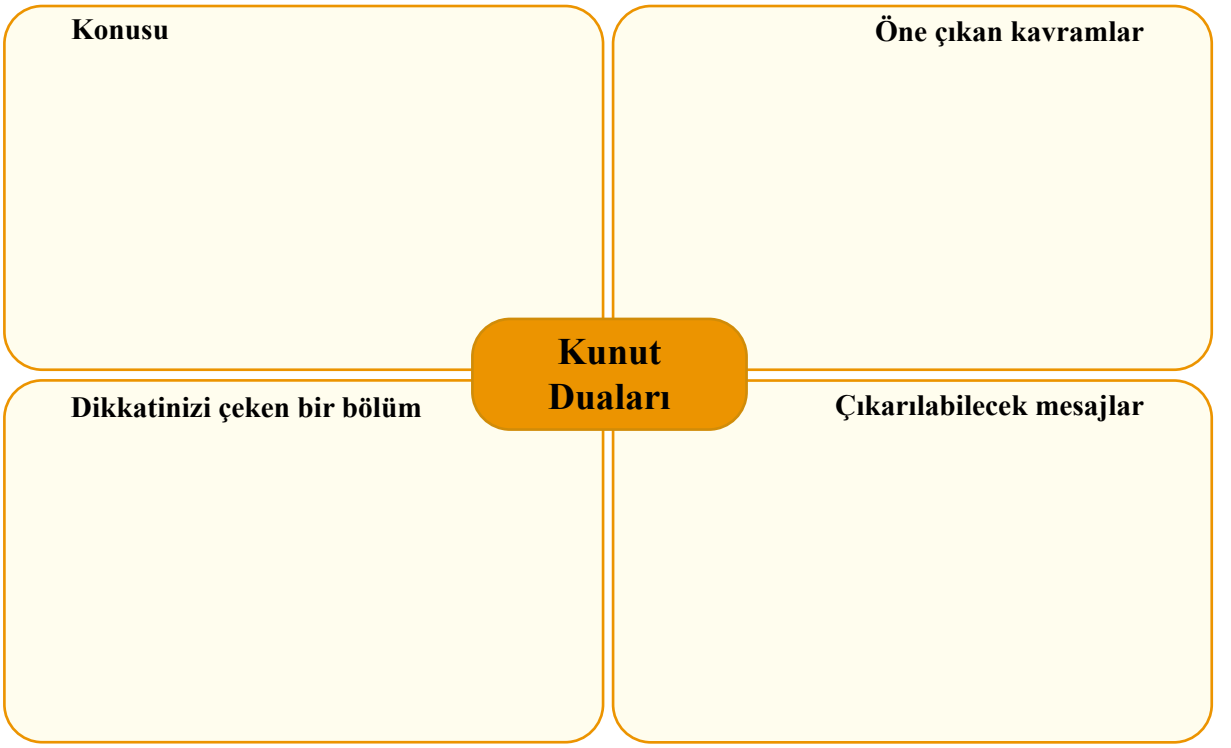
11. Etkinlik

30 dk.

Adı	Kunut Dualarını Anlıyorum
Amaç	Kunut dualarının anlamlarını yorumlayabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Kunut dualarıyla ilgili verilen tabloda istenen bilgileri ilgili alanlara yazınız.

2. Adım: Kunut dualarının anlamından hareketle, insanın Allah'a (cc) yönelmesinin gösteriş ve övünmekten uzak durmasına nasıl katkı sağladığını açıklayınız.

3. Adım: Kunut dualarının anlamından hareketle, insanın zor zamanlarda Allah'a (cc) yönelmesinin ona nasıl bir güç kazandıracağını açıklayınız.

4. Adım: Kunut dualarının mesajlarını dikkate alarak bu dualardan öğrendiklerinizi kendi cümlelerinizle yazınız.

5. Adım: Yazdıklarınızı öğretmen rehberliğinde sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

12. Etkinlik

Süre: 40+40 dk.

Adı	Kunut Dualarını Ezberliyorum
Amaç	Kunut dualarını ezbere okuyabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Kunut dualarının okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek yandaki karekoddan dinleyiniz.

2. Adım: Dinlediğiniz duaları koro hâlinde tekrar ediniz.

3. Adım: Kunut dualarını harflerini mahreçlerine göre telaffuz etmeye özen göstererek yüzünden okuyunuz.

4. Adım: Kunut dualarında yer alan tecvit kurallarını belirleyerek açıklayınız.

5. Adım: Tablodaki yöntemi öğretmen rehberliğinde uygulayarak Kunut dualarını ezberleyiniz.

Allâhümme innâ nestaînüke Duası

Ezberleme Yöntemi	Okunuşu
1. bölüm ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهْدِيكَ
2. bölüm ezberlenir.	وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتُوبُ اِلَيْكَ
1 ve 2. bölümler birleştirilerek ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهْدِيكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتُوبُ اِلَيْكَ
3. bölüm ezberlenir.	وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ
1, 2 ve 3. bölümler birleştirilerek ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهْدِيكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتُوبُ اِلَيْكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ
4. bölüm ezberlenir.	وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ
1, 2, 3 ve 4. bölümler birleştirilerek ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهْدِيكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتُوبُ اِلَيْكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ

Allâhümme iyyâkena'büdü Duası	
Ezberleme Yöntemi	**Okunuşu**
1. bölüm ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّ وَنَسْجُدُ ●
2. bölüm ezberlenir.	وَاِلَيْكَ نَسْعٰى وَنَحْفِدُ ●
1 ve 2. bölümler birleştirilerek ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّ وَنَسْجُدُ ● وَاِلَيْكَ نَسْعٰى وَنَحْفِدُ ●
3. bölüm ezberlenir.	نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشٰى عَذَابَكَ ●
1, 2 ve 3. bölümler birleştirilerek ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّ وَنَسْجُدُ ● وَاِلَيْكَ نَسْعٰى وَنَحْفِدُ ● نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشٰى عَذَابَكَ ●
4. bölüm ezberlenir.	اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحِقٌ ●
1, 2, 3 ve 4. bölümler birleştirilerek ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّ وَنَسْجُدُ ● وَاِلَيْكَ نَسْعٰى وَنَحْفِدُ ● نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشٰى عَذَابَكَ ● اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحِقٌ ●

6. Adım: Kunut dualarını ezberledikten sonra sınıfta öğretmeninize okuyunuz.

7. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda Kunut dualarını ezberden tekrar ediniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Gözlem Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki bulmacayı çözmek için soruları okuyunuz. Cevapları soru numarası belirtilen kutucuklara yazınız.

Yukarıdan aşağı

1. Allah'ın (cc) verdiği nimetler ve güzelliklerden dolayı hoşnut olma anlamına gelen kavram

2. Zorluk ve sıkıntı karşısında dayanma gücü gösterme

4. Kunut dualarının başında yer alan Allah'a (cc) yönelme ifadesi

5. Allah'a (cc) teslimiyetle itaat etme, saygı duyma

7. Müslümanların yalnızca Allah (cc) için yaptıkları iş, eylem

Soldan sağa

3. Kunut dualarında Allah'ın (cc) azabının mutlaka ulaşacağı belirtilen insan grubu

6. Kunut dualarının okunduğu namaz

8. Kulun Allah'a (cc) yönelerek O'ndan istekte bulunması

9. Müslümanlara Kunut dualarını öğreten ve namazda okuyarak onlara örnek olan kişi

Yandaki karekodu kullanarak cevaplara ulaşabilirsiniz.

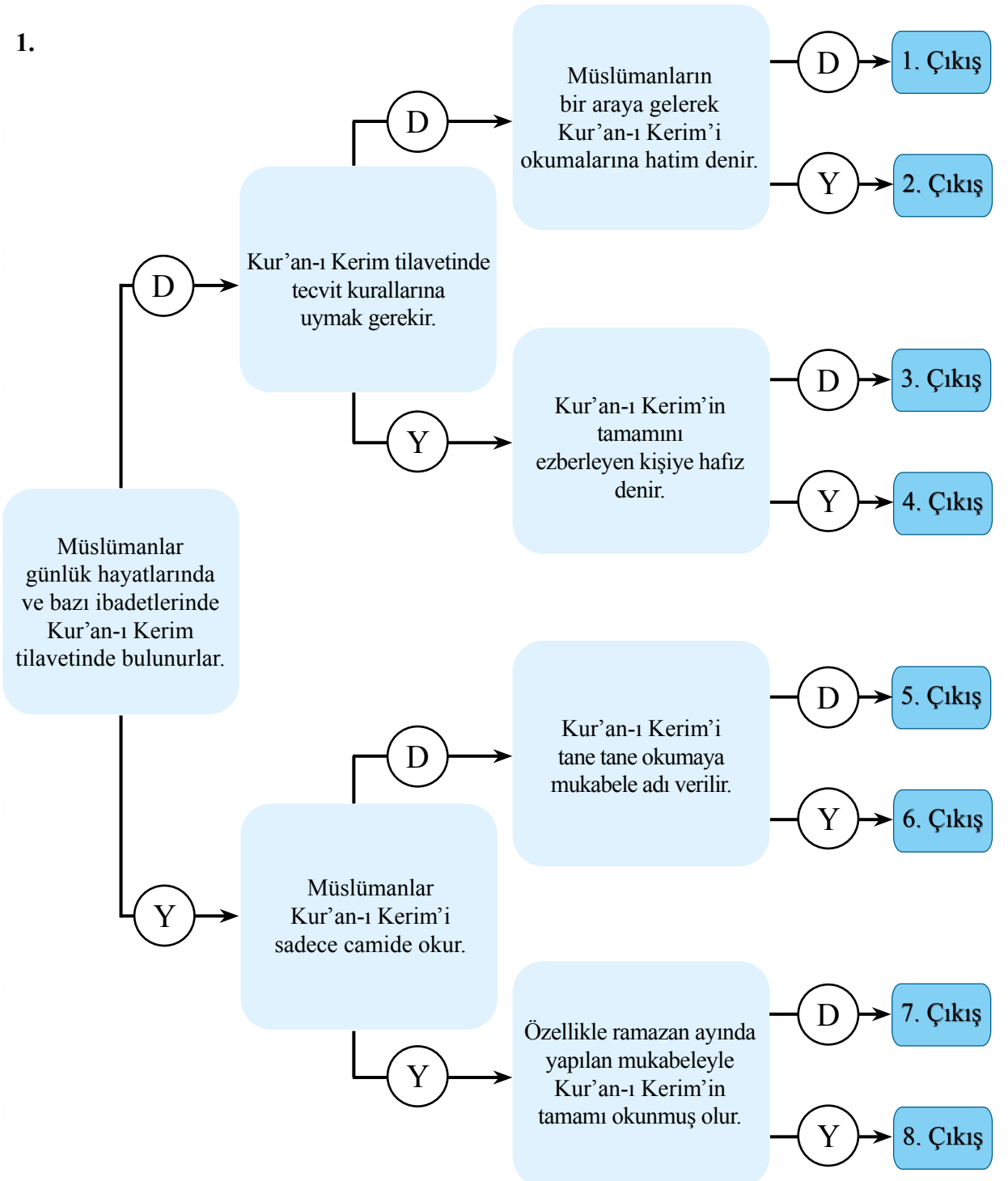
Farklı Kaydet

Bu temada neler öğrendiniz? Aşağıdaki boş bırakılan alana kısaca özetleyiniz.

Ölçme ve Değerlendirme Soruları

Aşağıda verilen bilgilerin doğruluğunu (D) ya da yanlışlığını (Y) belirleyerek yönlendirici okları takip ediniz ve ulaştığınız çıkışı işaretleyiniz.

1.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri, verilen sözcüklerden uygun olanlarıyla tamamlayınız.

ayet | dua | ibadet | sabır | sığınma | vitir | yardım | yatsı

2. Kur'an-ı Kerim'de duraklar ..... sonlarında yer alır.

3. Kunut duaları, ... namazının üçüncü rekâtında okunur.

4. Kunut duaları, zor zamanlarda Allah'a (cc) ..... ve güvenmenin bir ifadesidir.

5. Kunut dualarında yer alan şükür ve ..... güzel davranışlardandır.

6. Kunut dualarındaki "Allahümme innâ nesteînuke" ifadesi, "Allah'ım! Senden ..... isteriz." anlamına gelir.

7. Kunut dualarındaki "Allahümme iyyâkena'büdü" ifadesi, "Allah'ım! Yalnız sana ..... ederiz." anlamına gelir.

Aşağıdaki kutucuklarda örnek ifadeler verilmiştir. 8-9. soruları kutucuklardaki harfleri kullanarak cevaplayınız. Aynı harfi birden fazla cevap için kullanabilirsiniz.

a) فِى الْاَرْضِ

b) اَلْحَوَارِيُّونَ

c) مَثَلًا يَضْرِبَ

ç) غَفُورٌ رَحِيمٌ

d) فَاِنَّ اللّٰهَ

e) اَنْصَارُ اللّٰهِ

f) فَلَمَّا اَحَسَّ

g) اِلَّا الَّذِينَ

ğ) نٓ وَالْقَلَمِ

h) اَللّٰهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ

ı) وَنُقَدِّسُ لَكَ

i) مِنْ بَعْدِ

j) هٰذَا الْبَلَدَ اٰمِنًا

k) اَوْ تُبْدُوهُ

l) ثَمَنًا قَلِيلًا

8. İçinde boğaz harflerinden en az biri bulunan ifadeler hangileridir?

.....

9. İçinde hiç boğaz harfi bulunmayan ifadeler hangileridir?

.....

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

10. I. Ayetlerin içinde veya sonunda yer alır.
II. Okuyucuya durulacak ve geçilecek yerleri gösterir.
III. Kur'an-ı Kerim'de dokuz farklı secavent bulunur.

Secaventlerle ilgili verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III

11. Aşağıdaki ayetlerde bulunan secaventlerden hangisi "durulması daha uygundur" **anlamında kullanılır?**

A) مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَاَدْعُوا رَبِّيْ ...
B) رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ اَلِيمٌ ...
C) وَمُوسٰى وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ...
D) سُنَّةَ اللّٰهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ ...

12. Hatim, Müslüman'ın Kur'an-ı Kerim'le bağını kuvvetlendiren bir ibadettir. Müslümanlar istedikleri zaman bireysel olarak veya diğer Müslümanlarla cüz paylaşarak Kur'an-ı Kerim'i hatmedebilirler. Ramazan ayında cami veya mescitlerde teravih namazını hatimle kılabilirler.

Bu metne göre hatimle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Teravih namazları hatimle kılınabilir.
B) Yılın her zamanında yapılabilen bir ibadettir.
C) Allah'ın (cc) en sevdiği amellerin başında gelir.
D) Müslümanların Kur'an-ı Kerim'le bağlarının güçlenmesini sağlar.

13. Aşağıdaki ifadelerin hangisinde herhangi bir boğaz harfi yoktur?

A) وَشَفَتَيْنِ B) بِالْمَرْحَمَةِ C) وَاُخْرٰى D) اِذَا يَغْشٰيهَا

14. Aşağıdaki tabloda Kur'an-ı Kerim'i okumayla ilgili bazı kavram ve açıklamalar verilmiştir.

Kavramlar	Açıklamalar
Hatim	I. Kur'an-ı Kerim'i baştan sona okuyup tamamlamaktır.
Mukabele	II. Kur'an-ı Kerim'i baştan sona ezberleyen kişiye denir.
Tilavet	III. Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına uygun okumaktır.
Hafız	IV. Kur'an-ı Kerim'i karşılıklı okumak ve dinlemektir.

Tablodaki bilgilerin doğru olabilmesi için hangi açıklamaların yer değiştirmesi gereklidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV

15. Ali ve Ahmet yatsı namazını kılmak için camiye giderken sohbet ediyorlardı. Ahmet, yatsı namazından sonra _ _ _ _ namazının kılındığını ve bu namazda diğer namazlardan farklı olarak _ _ _ _ okunduğunu söyledi. Ali de din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde bu namazı öğrendiğini ve kılabildiğini belirtti.

Metindeki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) teravih - Tahiyyat duasının
B) vitir - Kunut dualarının
C) teravih - Rabbena dualarının
D) vitir - Salli ve Barik dualarının

16.

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü tarafından imam hatip ortaokulları ve imam hatip liseleri arasında düzenlenen Genç Sadâ ve Genç Nidâ Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma yarışmaları, öğrencilerin Kur'an-ı Kerim'i güzel okuma konusundaki yeterliliklerini artırmayı hedefler. Bu yarışmalarda öğrencilerden Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına uygun ve güzel bir sesle yüzünden okumaları beklenir. Her yıl yapılan bu yarışmalara öğrenciler büyük rağbet gösterirler.

Bu metinde anlatılan yarışmalar aşağıdakilerden hangisini ölçmeye yöneliktir?

A) Hatim
B) Hafızlık
C) Mukabele
D) Tilavet

17. Büşra, Kur'an-ı Kerim dersinde Enfal suresinin 1. ayetini okuyacaktır.

يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْاَنْفَالِۗ قُلِ الْاَنْفَالُ لِلّٰهِ وَالرَّسُوْلِۚ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَصْلِحُوْا ذَاتَ بَيْنِكُمْۖ
وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗٓ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ

Büşra'nın bu ayette yer alan secaventlerin kurallarına uygun okuması için yapması gerekenler sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde yer alır?

A) Durması doğrudur. / Durması uygundur. / Geçmesi uygundur.
B) Durması uygundur. / Geçmesi uygundur. / Durması doğrudur.
C) Geçmesi uygundur. / Durması doğrudur. / Durması uygundur.
D) Durması doğrudur. / Geçmesi uygundur / Durması uygundur.

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki noktalı alanlara yazınız.

18. Boğaz harflerini ve bu harfleri telaffuz ederken dikkat edilecek hususları yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

19. "Durak" ve "secavent" kavramlarının benzerlik ve farklılıklarını açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

20. Kunut dualarında Müslümanlara şükür ve sabır konularında neler tavsiye edildiğini açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

Değerlendirme

Verdiğiniz cevapları kontrol ediniz. Yanlış yaptığınız veya emin olamadığınız sorular için ilgili konuları tekrar çalışınız.

Yandaki karekodu kullanarak temayla ilgili daha fazla soruya ulaşabilirsiniz.

Sonnot

[1] Fatır suresi 29. ayet.
[2] bk. Sürmeli vd., "tilavet", 367.
[3] Tirmizi, "Fezailü'l-Kur'an", 2.
[4] bk. Müzzemmil suresi 4. ayet.
[5] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/558.
[6] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/560.
[7] Enfal suresi 2. ayet.
[8] bk. Çetin, "Tilavet", 41/156.
[9] Yunus suresi 57. ayet.
[10] bk. Darimi, "Kur'an'ın Üstünlükleri Kitabı", 1; Çetin, "Hatim", 16/469.
[11] bk. Darimi, "Fezailü'l-Kur'an", 33; Çetin, "Hatim", 16/469.
[12] bk. Sürmeli vd., "hatim", 127.
[13] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/558.
[14] bk. Çetin, "Hatim", 16/469.
[15] bk. Turan, "Arza", 3/446.
[16] bk. Ağırbaş, "Hz. Peygamber Döneminde Kur'an/Kirâat Eğitim-Öğretimi", 85.
[17] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/560-561.
[18] bk. Sürmeli vd., "mukabele", 247.
[19] bk. Bozkurt, "Mukabele", 31/101.
[20] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/559.
[21] bk. Yılmaz vd., *Kur'an Okumaya Giriş Elif Ba*, 7.
[22] Buhari, "Tefsîr (Abese)", 1.
[23] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/396.
[24] bk. Sürmeli vd., "hafız", 114.
[25] bk. *Güncel Türkçe Sözlük*, "durak".
[26] bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 105.
[27] Müzzemmil suresi 4. ayet.
[28] bk. Ebu Davud, "Hurûf", 1.
[29] bk. Darimi, "Salat", 173.
[30] bk. Sürmeli vd., "secavend", 324.
[31] bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 79.
[32] bk. Çetin, *Kur'ân Okuma Esasları (Tecvid)*, 56.
[33] bk. Çetin, *Kur'ân Okuma Esasları (Tecvid)*, 60-61.
[34] bk. Çetin, *Kur'ân Okuma Esasları (Tecvid),* 60-61.
[35] bk. Çetin, *Kur'ân Okuma Esasları (Tecvid)*, 60-61.
[36] bk. Sürmeli vd., "kunut", 209.
[37] bk. Günel, "Allahümme", 2/503.
[38] bk. Sürmeli vd., "şükür", 344.
[39] Bakara suresi 152. ayet.
[40] bk. Sürmeli vd., "sabır", 314.
[41] Bakara suresi 153. ayet.
[42] bk. Nesai, "Kıyâmü'l-leyl", 51.
[43] Müslim, "Zekât", 124.
[44] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 2/66.

2. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ OKUMAYA GİRİŞ

2.1. İdgam Misleyn

2.2. Sakin Mimin Hâlleri

2.3. Bakara Suresinin 187-210. Ayetleri

2.4. Kur'an Kıssalarından Hayata: Yeniden Dirilme

2.5. Fil Suresi ve Anlamı

Bu temada sizlerden

- idgam misleyni sınıflandırabilmeniz,
- sakin mimi sınıflandırabilmeniz,
- Bakara suresinin 187-210. ayetlerini yüzünden okuyabilmeniz,
- yeniden dirilme kıssasını çözümleyebilmeniz,
- Fil suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilmeniz,
- Fil suresini tilavet edebilmeniz

beklenmektedir.

► **Anahtar Kavramlar**

- **baas**
- **idgam misleyn**
- **sakin mim**

Temaya Başlarken

Kur'an-ı Kerim'i okurken tecvit kurallarına uyulması, tilavetin doğru ve güzel bir şekilde yapılmasını sağlar. Bazı tecvit kuralları şedde ve cezim işareti ile oluşur. İdgam misleyn ve sakin mimin hâlleri de bu işaretlerle oluşan kurallardandır.

بِهِمْ مِنْ - بِهِمَّنْ **ifadelerinin telaffuzundaki benzerlikle ilgili düşüncelerinizi ifade ediniz.**

Tema Dosyası

Tema Sunusu

2.1. İdgam Misleyn

Konuya Başlarken

Sizce "misli görülmemek" ifadesinin anlamı ne olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Aşağıdaki ifadeleri öğretmen rehberliğinde seslendiriniz. Öğretmeninizin değerlendirmesine göre seslendirmeniz doğru ise (✓) işareti koyunuz.

فَاضْرِبْ بِهِ ○ هَلْ لَنَا ○ مِنْ نَارٍ ○

İdgam misleyn kuralında aynı iki harfin bir kelime içinde tekrar ettiğini belirtmek için harfin üzerine şedde konulur. م ve ن harfleri bir kelime içinde şeddeli olursa genizden gelen bir sesle gunneli okunur.

(bk. Dağdeviren, *Kur'ân Okuma Sanatı Tecvid*, 99)

İdgam kelimesi sözlükte bir şeyi diğerine katmak anlamına gelir. Misleyn ise birbirinin aynısı olan iki şey demektir. Buna göre **idgam misleyn**, mahreç ve sıfatları aynı olan iki harf arasında gerçekleşir. Birinci harf cezimli, ikinci harf harekeli olduğunda birinci harf ikinciye katılır ve şeddeli okunur.[1] İdgam misleyn kuralının uygulanmasının hükmü vaciptir.[2] Bu kuralın uygulanması Kur'an-ı Kerim'in okunuşunu daha akıcı ve kolay hâle getirir. İdgam misleyn, tek bir kelime içinde gerçekleşebileceği gibi birinci kelimenin sonunda cezimli ikinci kelimenin başında harekeli olarak ayrı kelimelerde de oluşabilir.[3]

Örnekler

Tek Kelimede Uygulanışı

Yazılışı		Okunuşu
رَبَّكَ	⇐	رَبْبَكَ

- Kelimenin aslında birincisi sakin, ikincisi harekeli olan ب harfi vardır.
- Bu durumda sakin harf, harekeli harfe katılarak şeddeli tek bir harf gibi okunur.

Ayrı Kelimelerde Uygulanışı

Yazılışı		Okunuşu
يَجْعَلْ لَكُمْ	⇐	يَجْعَلَّكُمْ

- Birinci kelimenin sonunda cezimli ل harfi, ikinci kelimenin başında harekeli ل harfi vardır.
- Bu durumda cezimli ل harfi, harekeli ل harfine katılarak şeddeli tek bir harf gibi okunur.

Karekodu kullanarak idgam misleynle ilgili videoya ulaşabilirsiniz.

İdgam Misleyn İkiye Ayrılır

م ve ن harfleriyle gerçekleşen idgam misleyn mealgunne	م ve ن dışındaki harflerle gerçekleşen idgam misleyn bilagunne

Bilgi Görseli 2.1
İdgam misleynin sınıflandırılması

2.1.1. İdgam Misleyn Mealgunne (Gunneli İdgam Misleyn)

Sakin mimden sonra "harekeli مَ" veya sakin nundan sonra "harekeli نَ" gelirse idgam misleyn mealgunne oluşur. Bu durumda sakin olan birinci harf, kendisinden sonra gelen harekeli ikinci harfe katılarak şeddeli tek harf gibi okunur. Şeddeli harf bir buçuk elif miktarı tutularak seslendirilir. İdgam misleyn mealgunne, tek bir kelime içinde gerçekleşebileceği gibi birinci kelimenin sonunda cezimli, ikinci kelimenin başında harekeli olarak ayrı kelimelerde de oluşabilir.[4]

Örnekler

Tek Kelimede Uygulanışı

Okunuşu	Yazılışı
هَلُمْمَ	هَلُمَّ

- Kelimenin aslında birincisi sakin, ikincisi harekeli olan مَ harfi vardır.
- Bu durumda cezimli مْ harfi, harekeli مَ harfine katılarak şeddeli bir şekilde gunneli okunur.

Okunuşu	Yazılışı
اِنْنَكُمْ	اِنَّكُمْ

- Kelimenin aslında birincisi sakin, ikincisi harekeli olan نَ harfi vardır.
- Bu durumda cezimli نْ harfi, harekeli نَ harfine katılarak şeddeli bir şekilde gunneli okunur.

Ayrı Kelimelerde Uygulanışı

Okunuşu	Yazılışı
لَهُمْمَغْفِرَةٌ	لَهُمْ مَغْفِرَةٌ

- Birinci kelimenin sonunda cezimli مْ harfi, ikinci kelimenin başında harekeli مَ harfi vardır.
- Bu durumda cezimli مْ harfi, harekeli مَ harfine katılarak şeddeli bir şekilde gunneli okunur.

Okunuşu	Yazılışı
مِنْنِعْمَةٍ	مِنْ نِعْمَةٍ

- Birinci kelimenin sonunda cezimli نْ harfi, ikinci kelimenin başında harekeli نَ harfi vardır.
- Bu durumda cezimli نْ harfi, harekeli نَ harfine katılarak şeddeli bir şekilde gunneli okunur.

Karekodu kullanarak idgam misleyn mealgunneyle ilgili videoya ulaşabilirsiniz.

1. Etkinlik

30 dk.

Adı	İdgam Misleyn Mealgunne Kuralını Öğreniyorum
Amaç	İdgam misleyni belirleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Kutucuklarda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.

2. Adım: Dinlediğiniz ifadeleri arkadaşlarınızla koro hâlinde seslendiriniz.

3. Adım: Öğretmeninizin kutucuklardan seçtiği ifadelerdeki idgam misleyn mealgunne kuralının oluştuğu harfleri belirleyiniz.

4. Adım: Bu ifadelerde idgam misleyn mealgunne kuralının nasıl oluştuğunu söyleyiniz.

Karekodu kullanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

اِنَّ	ثُمَّ	اَنَّهُ	حَمَّالَةَ
تُدَمِّرُ	لَتَرَوُنَّ	يَمُنُّونَ	مُسَنَّدَةٌ
لَتُسْـَٔلُنَّ	اٰمَنَّا	عَنِّي	جَنَّاتُ
سَمُّوهُمْ	فَعُمِّيَتْ	مَنْ نَشَآءُ	عَنْ نَفْسِهِ
لَنْ نُعْجِزَ	اِنْ نَظُنُّ	اَنْ نَكُونَ	مُحَمَّدٌ
هُمْ مُكْرَمُونَ	بَعْضُكُمْ مِنْ	اَيْدِيكُمْ مِنْهُ	مِنْ نِسَآئِكُمْ
سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا	اٰتَيْنَاهُمْ مُلْكًا	نُعَمِّرْكُمْ مَا	مِنْ نَاصِرِينَ
اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ	وَهُمْ مُعْرِضُونَ	عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا	اَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ

5. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda kutucuklardaki ifadeleri tekrar okuyunuz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

2.1.2. İdgam Misleyn Bilagunne (Gunnesiz İdgam Misleyn)

" م " ve " ن " dışındaki aynı olan iki harfin birincisi sakin, ikincisi harekeli olarak art arda gelmesiyle idgam misleyn bilagunne oluşur. Bu durumda sakin olan birinci harf, kendisinden sonra gelen harekeli ikinci harfe katılarak şeddeli tek harf gibi okunur. Şeddeli harf gunne yapılmadan seslendirilir. İdgam misleyn bilagunne, tek bir kelime içinde gerçekleşebileceği gibi birinci kelimenin sonunda cezimli, ikinci kelimenin başında harekeli olarak ayrı kelimelerde de oluşabilir.[5]

Örnekler

Tek Kelimede Uygulanışı

Okunuşu	Yazılışı
نَزْزَلَ	نَزَّلَ

- Kelimenin aslında birincisi sakin, ikincisi harekeli olan ز harfi vardır. Bu durumda sakin harf, harekeli harfe katılarak şeddeli bir şekilde ve tek bir harf gibi okunur.
- ز harfi, م ve ن harfleri dışında bir harf olduğu için gunnesiz okunur.

Okunuşu	Yazılışı
تَطَوْوَعَ	تَطَوَّعَ

- Kelimenin aslında birincisi sakin, ikincisi harekeli olan و harfi vardır. Bu durumda sakin harf, harekeli harfe katılarak şeddeli bir şekilde ve tek bir harf gibi okunur.
- و harfi, م ve ن harfleri dışında bir harf olduğu için gunnesiz okunur.

Ayrı Kelimelerde Uygulanışı

Okunuşu	Yazılışı
قَدْ دَخَلُوا	قَدْ دَخَلُوا

- Birinci kelimenin sonundaki cezimli د harfi, ikinci kelimenin başındaki harekeli د harfine katılarak şeddeli bir د gibi okunur.
- د harfi, م ve ن dışında bir harf olduğu için gunnesiz okunur.

Okunuşu	Yazılışı
قُلْ لَهُمْ	قُلْ لَهُمْ

- Birinci kelimenin sonundaki cezimli ل harfi, ikinci kelimenin başındaki harekeli ل harfine katılarak şeddeli bir ل gibi okunur.
- ل harfi, م ve ن dışında bir harf olduğu için gunnesiz okunur.

Karekodu kullanarak idgam misleyn bilagunneyle ilgili videoya ulaşabilirsiniz.

2. Etkinlik

30 dk.

Adı	İdgam Misleyn Bilagunne Kuralını Öğreniyorum
Amaç	İdgam misleyni belirleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Kutucuklarda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.

2. Adım: Dinlediğiniz ifadeleri arkadaşlarınızla koro hâlinde seslendiriniz.

3. Adım: Öğretmeninizin kutucuklardan seçtiği ifadelerdeki idgam misleyn bilagunne kuralının oluştuğu harfleri belirleyiniz.

4. Adım: Bu ifadelerde idgam misleyn bilagunne kuralının nasıl oluştuğunu söyleyiniz.

Karekodu kullanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

اَوَّلَ	اُحِلَّ	اَيَّامٍ	حَقًّا
اَشَدُّ	يَبُثُّ	شَرٌّ	يُحِبُّ
مَسَّهُ	رَبُّهُمْ	كَآفَّةً	سِتِّيْنَ
سَحَّارٍ	يَقُصُّونَ	تَعَجَّلَ	يَتَّخِذَ
يُزَكِّيهِمْ	لِيُطَهِّرَكُمْ	يُوَجِّهْهُ	هَلْ لَكَ
تُحِبُّونَهُمْ	يَتَذَكَّرُونَ	مُبَشِّرِينَ	اِذْ ذَهَبَ
وَاذْكُرْ رَبَّكَ	يُدْرِكْكُمْ	اَوَّلَ مَرَّةٍ	وَاجْعَلْ لَنَا
اِذْهَبْ بِكِتَابِي	غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ	سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ	وَلْيَكْتُبْ بَيْنَكُمْ

5. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda kutucuklardaki ifadeleri tekrar okuyunuz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

3. Etkinlik

30 dk.

Adı	Birlikte Öğreniyoruz
Amaç	İdgam misleyni sınıflandırabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplar oluşturunuz.

2. Adım: Kutucuklardan seçtiğiniz ifadelerde hangi idgam misleyn kuralının bulunduğunu belirleyiniz.

3. Adım: Bu ifadelerde kuralın nasıl oluştuğunu diğer gruptaki arkadaşlarınıza sorunuz.

4. Adım: Sorularınızı cevaplandıran arkadaşlarınıza eğer varsa hatalarını düzeltmeleri için yapıcı ve saygılı ifadelerle yardımcı olunuz.

Karekodu kullanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

اَلْبِرَّ	اَمَّا	كُنَّ	حُبًّا
كَفَّارَةُ	تَرَبُّصُ	اُمَّةٍ	جَنَّةٌ
يَحُضُّ	يُبَدِّلْ	اَيَّامًا	تَلَظّٰى
سَيُطَوَّقُونَ	تَحْسَبَنَّهُمْ	يَتَّقُونَ	يُبَيِّنُ
اَتَوْا وَيُحِبُّونَ	نَجْعَلْ لَهُ	مُطَهِّرُكَ	اِنَّهُمْ مَيِّتُونَ
اَشَدُّ حُبًّا	مِنْ نَصِيبٍ	اَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا	اِنْ نَفَعَتِ
وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ	كَلِمَةً طَيِّبَةً	اِنَّا لَنْ نَدْخُلَهَا	عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا
يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ	اَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا	وُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ	لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

5. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda kutucuklardaki ifadeleri tekrar okuyunuz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1. Çalışma Yaprağı

Yönerge: Aşağıdaki tabloda verilen ayetlerde hangi tecvit kuralı bulunduğunu örnekteki gibi işaretleyiniz. Bir ayette varsa her iki kuralı da işaretleyebilirsiniz.

İdgam misleyn bilagunne	İdgam misleyn mealgunne	Ayetler
	✓	وَاَنَّهٗ هُوَ اَضْحَكَ وَاَبْكٰى
		اِذْ اَوْحَيْنَآ اِلٰٓى اُمِّكَ مَا يُوحٰٓى
		قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِيْ صَدْرِيْ
		قَالَ رَبِّ اِنَّ قَوْمِيْ كَذَّبُوْنِ
		قَالَ فَاِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ...
		مَآ اَغْنٰى عَنْهُمْ مَا كَانُوْا يُمَتَّعُوْنَ
		ثُمَّ جَآءَهُمْ مَا كَانُوْا يُوْعَدُوْنَ
		قَالَ اَفَرَاَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُوْنَ
		فَلَوْ اَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ
		... وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّـَٔاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْاَبْرَارِ
		... بَلْ زَعَمْتُمْ اَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا
		... قَالَ اِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللّٰهُ مِنَ الْمُتَّقِيْنَ
		قَالَ لَهُمْ مُوْسٰٓى اَلْقُوْا مَآ اَنْتُمْ مُلْقُوْنَ
		وَاجْعَلْ لِيْ لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْاٰخِرِيْنَ
		وَتَرَى الشَّمْسَ اِذَا طَلَعَتْ تَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ...

2. Çalışma Yaprağı

Yönerge: Aşağıda Nisa suresinin 75-79. ayetleri verilmiştir. Bu ayetleri idgam misleynle ilgili kurallara dikkat ederek okuyunuz. Ayetlerde idgam misleyn kurallarının bulunduğu ifadelerin altını çizerek işaretleyiniz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ
وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ
أَهْلُهَا ۚ وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ۚ وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا ۝٧٥
الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ ۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ
فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ ۚ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ
كَانَ ضَعِيفًا ۝٧٦ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا
الصَّلٰوةَ وَآتُوا الزَّكٰوةَ ۚ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ
يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللّٰهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً ۚ وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ
عَلَيْنَا الْقِتَالَ ۖ لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ ۗ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ ۚ
وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقٰى وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا ۝٧٧ أَيْنَ مَا تَكُونُوا
يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُشَيَّدَةٍ ۗ وَإِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ
يَقُولُوا هٰذِهِ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ۚ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هٰذِهِ مِنْ عِنْدِكَ ۗ
قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ۗ فَمَالِ هٰؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ
حَدِيثًا ۝٧٨ مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ ۖ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ
فَمِنْ نَفْسِكَ ۗ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا ۗ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيدًا ۝٧٩

Kontrol Noktası

Aşağıdaki tabloda örnek ifadeler verilmiştir. Soruları kutucuklarda yer alan harfleri kullanarak cevaplayınız. Aynı harfi birden fazla cevap için kullanabilirsiniz.

a	بَلْ لَمْ تَكُونُوا	b	مِمَّا تُحِبُّونَ
c	وَمَنْ نُعَمِّرْهُ	ç	ثُمَّ اِلٰى رَبِّهِمْ
d	كَانَتْ تَأْتِيهِمْ	e	اٰوَوْا وَنَصَرُوا
f	عَلَيْهِمْ مُؤْمِنُونَ	g	اَنْتُمْ مُطَّلِعُونَ
ğ	رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ	h	وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ
ı	بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَآءُ	i	اَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ
j	رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا	k	فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
l	اٰتَيْنَاهُمْ مِنْ كُتُبٍ	m	تَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ

1. İdgam misleyn mealgunne bulunan ifadeler hangileridir?

2. İdgam misleyn bilagunne bulunan ifadeler hangileridir?

3. Hem idgam misleyn mealgunne hem de idgam misleyn bilagunne bulunan ifadeler hangileridir?

Yandaki karekodu kullanarak cevaplara ulaşabilirsiniz.

2.2. Sakin Mimin Hâlleri

Konuya Başlarken

Aşağıdaki ifadeleri öğretmen rehberliğinde seslendiriniz. Öğretmeninizin değerlendirmesine göre seslendirmeniz doğru ise (✓) işareti koyunuz.

لَهُمْ اَجْرُهُمْ ○ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ ○ عَلَيْهِمْ مُؤْصَدَةٌ ○

Kelimenin ortasında veya sonunda cezimli hâlde bulunan م harfine **sakin mim** denir. Sakin mim, kendisinden sonra gelen harfe göre üç farklı tecvit kuralı ile seslendirilir. Bunlar; idgam misleyn mealgunne, sakin mimin ihfası ve sakin mimin izharıdır.[6]

2.2.1. İdgam Misleyn Mealgunne

Sakin mimden sonra harekeli م harfi gelirse idgam misleyn mealgunne oluşur. Bu durumda sakin mim, kendisinden sonra gelen harekeli م harfine katılarak şeddeli ve gunneli bir şekilde okunur. Ayrı kelimelerde ise sakin mim ile biten bir kelimeden sonra م harfiyle başlayan başka bir kelime gelirse bu iki harf birleştirilerek şeddeli bir م gibi okunur. Sakin mimin bir buçuk elif miktarı tutularak okunması gerekir.[7]

Örnek

Tek Kelimede Uygulanışı

Okunuşu	Yazılışı
وَلِيُتِمْمَ	وَلِيُتِمَّ

- Kelimenin aslında birincisi sakin, ikincisi harekeli olan م harfi vardır.
- Bu durumda cezimli م harfi, harekeli م harfine katılarak şeddeli bir şekilde gunneli okunur.

Ayrı Kelimelerde Uygulanışı

Okunuşu	Yazılışı
جَآءَكُمْ مِّنْ	جَآءَكُمْ مِنْ

- Birinci kelimenin sonunda sakin mim, ikinci kelimenin başında harekeli م harfi vardır.
- Bu durumda cezimli م harfi, harekeli م harfine katılarak şeddeli bir şekilde gunneli okunur.

4. Etkinlik

30 dk.

Adı	İdgam Misleyn Mealgunne Kuralını Öğreniyorum
Amaç	Sakin mimi belirleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Kutucuklarda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.

2. Adım: Dinlediğiniz ifadeleri arkadaşlarınızla koro hâlinde seslendiriniz.

3. Adım: Öğretmeninizin kutucuklardan seçtiği ifadelerdeki sakin mimin hâllerinden idgam misleyn mealgunne kuralının oluştuğu harfleri belirleyiniz.

4. Adım: Bu ifadelerde idgam misleyn mealgunne kuralının nasıl oluştuğunu söyleyiniz.

Karekodu kullanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

هُنَّ	اُمِّهٖ	صُمٌّ	مُتِمُّ
اَمَّنْ هُوَ	وَلَمَّا	كَمْ مِنْ	اَتِمُّوا
اَنَّكُمْ مُلَاقُوهُ	جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ	عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا	اُمَّةٍ جَعَلْنَا
يَاْتِكُمْ مَثَلُ	لَهُمْ مِمَّا	كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ	اَفَضْتُمْ مِنْ
عَمَّ يَتَسَآءَلُونَ	لَهُمْ مَقَامِعُ	نَجَّيْنَاكُمْ مِنْ	بَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ
اٰتَيْنَاهُمْ مُلْكًا	اَنْتُمْ مُطَّلِعُونَ	مِنْكُمْ مَرِيضًا	يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً
لَكُمْ مَا فِي الْاَرْضِ	سَمَّاعُونَ لَهُمْ	مَا رَزَقَهُمْ مِنْ	وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ
يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ	خَلَقْنَاكُمْ مِنْ	بِاَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ	سَمّٰيكُمُ الْمُسْلِمِينَ

5. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda kutucuklardaki ifadeleri tekrar okuyunuz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

2.2.2. Sakin Mimin İhfası (İhfayışefevi)

Sakin mim ile biten bir kelimeden sonra harekeli ب ile başlayan bir kelime gelirse sakin mimin ihfası oluşur. Bu kural dudak harfleri olan م ve ب ile gerçekleştiği için ihfayışefevi (dudak ihfası) olarak da isimlendirilir.[8] Dudak ihfası yaparken önceki harfin harekesi ötre ise dudaklar öne doğru uzatılır; üstün veya esre ise dudaklar normal konumda tutularak okunur. Sakin mimin bir buçuk elif miktarı tutularak gunneli okunması gerekir.[9]

Örnek

رَبَّهُمْ بِهِمْ

- Birinci kelimenin sonundaki cezimli م harfi, ikinci kelimenin başındaki harekeli ب harfine katılarak okunur.
- Bu durumda sakin mim, dudak öne çıkarılarak gunneli okunur.

5. Etkinlik

30 dk.

Adı	Sakin Mim'in İhfası'nı (İhfayışefevi) Öğreniyorum
Amaç	Sakin mimi belirleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Kutucuklarda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.

2. Adım: Dinlediğiniz ifadeleri arkadaşlarınızla koro hâlinde seslendiriniz.

3. Adım: Öğretmeninizin kutucuklardan seçtiği ifadelerde ihfayışefevi harflerini belirleyiniz.

4. Adım: Bu ifadelerde sakin mimin ihfası kuralının nasıl oluştuğunu söyleyiniz.

Karekodu kullanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

يَعْلَمْ بِاَنَّ	اٰتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ	عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ	اَمْ بَعِيدٌ
كَلْبُهُمْ بَاسِطٌ	فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ	اَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً	يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا	اَمْ بِظَاهِرٍ	وَاثَقَكُمْ بِهٖ	دَخَلْتُمْ بُيُوتًا
عَلَيْهِمْ بِالْاِثْمِ	تَاْتِهِمْ بَيِّنَةُ	صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً	كَاَنَّهُمْ بُنْيَانٌ
تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ	رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ	بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ	اَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ

5. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda kutucuklardaki ifadeleri tekrar okuyunuz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

2.2.3. Sakin Mimin İzharı (İzharışefevi)

Sakin mim ile biten bir kelimeden sonra م ve ب dışında herhangi bir harf ile başlayan bir kelime gelirse sakin mimin izharı oluşur. Bu kuralda sakin mim, kendisinden sonra gelen harfe katılmadan gunnesiz okunur.[10]

Karekodu kullanarak sakin mimin hâlleriyle ilgili videoya ulaşabilirsiniz.

Örnek

لَكُمْ دِينُكُمْ

- Birinci kelimenin sonunda cezimli م harfi, ikinci kelimenin başında د harfi vardır.
- Sakin mimden sonra م ve ب dışında bir harf gelmiştir.
- Bu durumda cezimli م harfi, kendisinden sonra gelen harfe katılmadan gunnesiz okunur.

6. Etkinlik

30 dk.

Adı	Sakin Mimin İzharı'nı (İzharışefevi) Öğreniyorum
Amaç	Sakin mimi belirleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Kutucuklarda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.

2. Adım: Dinlediğiniz ifadeleri arkadaşlarınızla koro hâlinde seslendiriniz.

3. Adım: Öğretmeninizin kutucuklardan seçtiği ifadelerdeki sakin mimin izharı kuralının nasıl oluştuğunu söyleyiniz.

Karekodu kullanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

خَمْطٍ	جَمْعًا	رَمْزًا	تَمْلِكُ
يَمْحَقُ	كَامْثَالِ	اُمْنِيَّتِهٖ	اَمْضِىَ
اَلْحَمْدُ	اَمْرُنَا	عَلَّمْنَاهُ	اَمْوَالَكُمْ
يَمْكُرُونَ	فَلْيَصُمْهُ	قُمْ فَاَنْذِرْ	لَهُمْ غُرَفٌ
كَمْ اٰتَيْنَاهُمْ	لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ	مَهِّلْهُمْ قَلِيلًا	جَاءَكُمْ ذِكْرٌ

4. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda kutucuklardaki ifadeleri tekrar okuyunuz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

	İdgam misleyn mealgunne	Sakin mimin ihfası	Sakin mimin izharı
Kural	Sakin mimden sonra harekeli م harfi gelirse idgam misleyn mealgunne kuralı oluşur.	Sakin mimden sonra harekeli ب harfi gelirse sakin mimin ihfası kuralı oluşur.	Sakin mimden sonra م ve ب dışında kalan harflerden biri gelirse sakin mimin izharı kuralı oluşur.
Harfler	مْ (مَ مِ مُ)	مْ (بَ بِ بُ)	مْ (م ve ب dışındaki harfler)
Örnekler	فِيهِمْ مُنْذِرِينَ	اَطْعَمْتُمْ بَشَرًا	اَنْفُسَهُمْ وَاَهْلِيهِمْ
Tutma Miktarı	Bir buçuk elif miktarı tutularak okunur.	Bir buçuk elif miktarı tutularak okunur.	Tutulmaz, açık okunur.

Tablo 2.1: Sakin mimin hâlleri

7. Etkinlik

30 dk.

Adı	Birlikte Öğreniyoruz
Amaç	Sakin mimden sonra gelen harfleri tasnif edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplar oluşturunuz.

2. Adım: Grupça kutucuklardan seçtiğiniz ifadelerdeki sakin mimin hâlleriyle ilgili hangi kuralın oluştuğunu belirleyiniz.

3. Adım: Bu ifadelerde kuralın nasıl oluştuğunu diğer gruptaki arkadaşlarınıza sorunuz.

4. Adım: Sorularınızı cevaplandıran arkadaşlarınıza eğer varsa hatalarını düzeltmeleri için yapıcı ve saygılı ifadelerle yardımcı olunuz.

Karekodu kullanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

وَاَنْتُمْ لِبَاسٌ	وَمِنْهُمْ بِاللَّيْلِ	اِنْ هُمْ اِلَّا	هُمْ وَكَانُوا
وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ	عَلَيْهِمْ بَابًا	فَاَنْتُمْ فِيهِ	اَمْ لَمْ يَعْرِفُوا
عَلَيْهِمْ طَيْرًا	اَنْتُمْ بَشَرٌ	لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ	فَهُمْ مُقْمَحُونَ
مِنْهُمْ مَغْفِرَةً	وَلَهُمْ مَقَامِعُ	وَهُمْ مُهْتَدُونَ	قُلْتُمْ مَا نَدْرِى
رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ	وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ	اَنْبَاهُمْ بِاَسْمَائِهِمْ	وَاَنِ احْكُمْ بَيْنَهُمْ

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

3. Çalışma Yaprağı

Yönerge: Aşağıdaki tabloda verilen ayetlerde hangi tecvit kuralının bulunduğunu örnekteki gibi işaretleyiniz. Bir ayette varsa her üç kuralı da işaretleyebilirsiniz.

Sakin Mimin İhfası	Sakin Mimin İzharı	İdgam Misleyn Mealgunne	Ayetler
	✓	✓	وَامْرَاَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ
			يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ
			وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ
			... ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ...
			اِنَّ هٰذَا مَا كُنْتُمْ بِهٖ تَمْتَرُونَ
			ثُمَّ اِنَّكُمْ بَعْدَ ذٰلِكَ لَمَيِّتُونَ
			... قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ...
			... مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْاَنْعَامِ...
			قَالَ اَفَرَاَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ
			وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ
			فَيَاْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ
			... ثُمَّ يُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
			وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهٖ مَا يَرْكَبُونَ
			فَقَرَاَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهٖ مُؤْمِنِينَ
			... اَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَاِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ

4. Çalışma Yaprağı

Yönerge: Aşağıda Araf suresinin 96-104. ayetleri verilmiştir. Bu ayetleri sakin mimin hâlleriyle ilgili kurallara dikkat ederek okuyunuz. Ayetlerde bu kuralların olduğu ifadelerin altını çizerek işaretleyiniz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْقُرٰٓى اٰمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ
مِنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ وَلٰكِنْ كَذَّبُوا فَاَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ اَفَاَمِنَ اَهْلُ الْقُرٰٓى اَنْ يَاْتِيَهُمْ بَاْسُنَا
بَيَاتًا وَهُمْ نَآئِمُونَ ﴿٩٧﴾ اَوَاَمِنَ اَهْلُ الْقُرٰٓى اَنْ يَاْتِيَهُمْ
بَاْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾ اَفَاَمِنُوا مَكْرَ اللّٰهِ فَلَا
يَاْمَنُ مَكْرَ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٩﴾ اَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ
يَرِثُونَ الْاَرْضَ مِنْ بَعْدِ اَهْلِهَآ اَنْ لَوْ نَشَآءُ اَصَبْنَاهُمْ
بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلٰى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾
تِلْكَ الْقُرٰى نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْبَآئِهَا وَلَقَدْ جَآءَتْهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ
كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾ وَمَا وَجَدْنَا
لِاَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَاِنْ وَجَدْنَآ اَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿١٠٢﴾
ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسٰى بِاٰيَاتِنَآ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ئِهٖ
فَظَلَمُوا بِهَا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾
وَقَالَ مُوسٰى يَا فِرْعَوْنُ اِنِّى رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

Kontrol Noktası

Aşağıdaki tabloda örnek ifadeler verilmiştir. Soruları kutucuklarda yer alan harfleri kullanarak cevaplayınız. Aynı harfi birden fazla cevap için kullanabilirsiniz.

a	اَنْسَتُمْ مِنْهُمْ	b	اِنَّهُمْ مِنْ اِفْكِهِمْ
c	عَلَيْهِمْ شَهِيدًا	ç	وَاَنْتُمْ عَاكِفُونَ
d	نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا	e	فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ
f	وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ	g	لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ
ğ	فِى قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ	h	قَوْلُهُمْ بِاَفْوَاهِهِمْ
ı	جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ	i	صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ
j	فَاَتْبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ	k	بَنَاتُكُمْ وَاَخَوَاتُكُمْ
l	فَاَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهٖٓ اِخْوَانًا	m	اَلَمْ نَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا

1. Sakin mimin hâllerinden idgam misleyn mealgunne kuralı bulunan ifadeler hangileridir?

2. Sakin mimin ihfası kuralı bulunan ifadeler hangileridir?

3. Sakin mimin izharı kuralı bulunan ifadeler hangileridir?

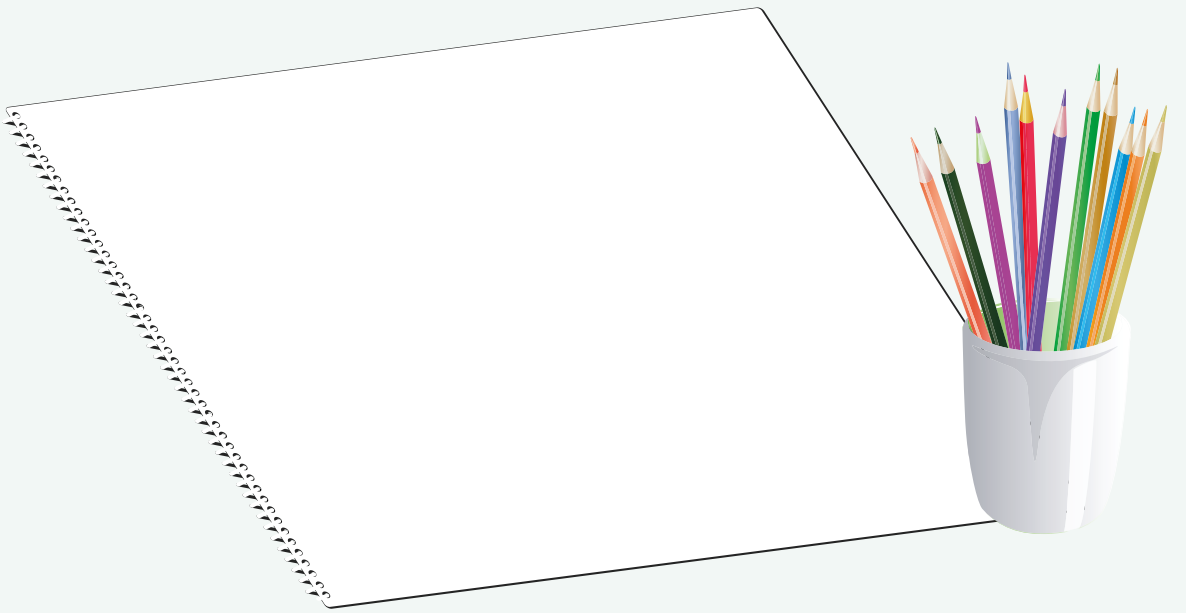
Yandaki karekodu kullanarak cevaplara ulaşabilirsiniz.

Performans Görevi

Adı	İdgam misleyn ve sakin mimin hâllerini içeren bir poster hazırlama
Amaç	İdgam misleyn ve sakin mimin hâllerini sınıflandırabilme
Beceri	Sınıflandırma, bilgi okuryazarlığı
Araçlar	Resim kâğıdı, renkli kalemler
Süre	1 ders saati
Ürün	Poster
Değerlendirme Ölçütleri	Veri toplama, verileri kaydetme, sınıflandırma, sunma

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek performans görevini tamamlayınız.

1. Resim kâğıdına idgam misleyn ve sakin mimin hâlleriyle oluşan tecvit kurallarını içeren örnek ifadeler yazınız.
2. Bu ifadelerde tecvit kurallarının oluşmasını sağlayan harf, hareke ve işaretler için farklı renkte kalemler kullanınız.

3. İfadelerin altına ilgili tecvit kuralını yazarak posterinizi tamamlayınız.
4. Hazırladığınız posteri öğretmen rehberliğinde kontrol ediniz.
5. Posterinizi sınıf panosunda sergileyiniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Dereceli Puanlama Anahtarı Formu'nu inceleyiniz ve Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

2.3. Bakara Suresinin 187-210. Ayetleri

Konuya Başlarken

Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel bir şekilde okumayı öğrenmek Müslümanlar için önemli bir sorumluluktur. Bu, onların Yüce Allah'a olan sevgi, saygı ve bağlılıklarının bir göstergesidir. Allah (cc) Kur'an-ı Kerim'in ağır ağır, tane tane okunmasını istemiştir (bk. Müzzemmil suresi 4. ayet). Sevgili Peygamberimiz de "*Kur'an'ı seslerinizle süsleyiniz.*" (Ebu Davud, "Salât", 353) hadisiyle Kur'an-ı Kerim'in güzel bir tilavetle okunmasını tavsiye etmiştir.

Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okumanın önemi hakkındaki düşüncelerinizi yazınız.

8. Etkinlik

30 dk.

Adı	Kur'an-ı Kerim'i Okuyorum
Amaç	Bakara suresinin 187-210. ayetlerini yüzünden okuyabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

1. Adım: Öğretmeninizden veya 76-79. sayfalarda verilen karekodlardan Bakara suresinin 187-210. ayetlerini dinleyiniz.

2. Adım: Bakara suresinin 187-210. ayetlerini euzübesmele çekerek yüzünden okuyunuz.

3. Adım: Ayetleri okurken harfleri mahreçlerine uygun olarak telaffuz ediniz.

4. Adım: Bu temada öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde belirleyerek açıklayınız.

5. Adım: Belirlediğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde uygulayınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

9. Etkinlik

30 dk.

Adı	Okuyor ve Takip Ediyorum
Amaç	Bakara suresinin 187-210. ayetlerini okuyabilme, takip edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

1. Adım: Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplar oluşturunuz.

2. Adım: Grup üyeleri olarak okuma sırasını belirleyiniz, okuyuşunuzu geliştirmek amacıyla kendinize bir hedef koyunuz ve bu hedef doğrultusunda çalışma planınızı hazırlayınız.

3. Adım: Bakara suresinin 187-210. ayetlerini euzübesmele çekerek ve tecvit kurallarına uygun olarak grup içinde belirlediğiniz sırayla okuyunuz.

4. Adım: Ayetleri okuyan arkadaşlarınızı kitabınızdan takip ediniz.

5. Adım: Okuyuşunda hatası olan arkadaşlarınız varsa onlara hatalarını düzeltmeleri için yapıcı ve saygılı ifadelerle yardımcı olunuz.

6. Adım: Tüm grup üyeleri için aynı uygulama adımlarını gerçekleştiriniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

KONTROL LİSTESİ

Tarih: ..... / ..... / .....

Adı ve Soyadı : …….. **Numarası :** ……. **Sınıfı :** ……

Bu Kontrol Listesi öğrencilerin Bakara suresinin 187-210. ayetlerini yüzünden okumasıyla ilgili becerilerini kontrol etmek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin bu ölçütleri gerçekleştirme durumuna göre "Evet", "Kısmen" veya "Hayır" kutucuğunu işaretleyiniz.

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
1. Kur'an-ı Kerim'i okumaya başlamadan önce abdestli olmaya özen gösterdi.			
2. Kur'an-ı Kerim'i okumaya euzübesmele çekerek başladı.			
3. Euzübesmeleyi kuralına uygun okudu.			
4. Harfleri mahreçlerine uygun telaffuz etti.			
5. Ayetlerde geçen tecvit kurallarını belirleyerek açıkladı.			
6. Öğrendiği tecvit kurallarını doğru uyguladı.			
7. Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun olarak yüzünden okudu.			

Öğretmen Yorumu:

وَاذْكُرُوا اللّٰهَ فِيْٓ اَيَّامٍ مَّعْدُوْدٰتٍ ؕ فَمَنْ تَعَجَّلَ
فِيْ يَوْمَيْنِ فَلَآ اِثْمَ عَلَيْهِ ۚ وَمَنْ تَاَخَّرَ فَلَآ اِثْمَ عَلَيْهِ ۙ لِمَنِ
اتَّقٰى ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّكُمْ اِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿٢٠٣﴾
وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُّعْجِبُكَ قَوْلُهٗ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
وَيُشْهِدُ اللّٰهَ عَلٰى مَا فِيْ قَلْبِهٖ ۙ وَهُوَ اَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿٢٠٤﴾ وَاِذَا
تَوَلّٰى سَعٰى فِي الْاَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيْهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ
وَالنَّسْلَ ؕ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الْفَسَادَ ﴿٢٠٥﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُ اتَّقِ اللّٰهَ
اَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْاِثْمِ فَحَسْبُهٗ جَهَنَّمُ ؕ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿٢٠٦﴾
وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّشْرِيْ نَفْسَهُ ابْتِغَآءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ ؕ
وَاللّٰهُ رَءُوْفٌۢ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا ادْخُلُوْا
فِي السِّلْمِ كَآفَّةً ۪ وَلَا تَتَّبِعُوْا خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ ؕ اِنَّهٗ
لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿٢٠٨﴾ فَاِنْ زَلَلْتُمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْكُمُ
الْبَيِّنٰتُ فَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿٢٠٩﴾
هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّآ اَنْ يَّاْتِيَهُمُ اللّٰهُ فِيْ ظُلَلٍ مِّنَ الْغَمَامِ
وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَقُضِيَ الْاَمْرُ ؕ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُوْرُ ﴿٢١٠﴾

Sayfanın okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

اَلْحَجُّ اَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ ۚ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ
فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ ۗ وَمَا تَفْعَلُوا
مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللّٰهُ ۗ وَتَزَوَّدُوا فَاِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوٰى ز
وَاتَّقُونِ يٰٓاُولِي الْاَلْبَابِ ﴿١٩٧﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
قصر
جُنَاحٌ اَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِّنْ رَّبِّكُمْ ۗ فَاِذَآ اَفَضْتُمْ
مِّنْ عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ ص
وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدٰيكُمْ ۚ وَاِنْ كُنْتُمْ مِّنْ قَبْلِهٖ
لَمِنَ الضَّآلِّينَ ﴿١٩٨﴾ ثُمَّ اَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ اَفَاضَ
النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللّٰهَ ۗ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٩٩﴾
فَاِذَا قَضَيْتُمْ مَّنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَذِكْرِكُمْ
اٰبَآءَكُمْ اَوْ اَشَدَّ ذِكْرًا ۗ فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّقُولُ
رَبَّنَآ اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهٗ فِي الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ﴿٢٠٠﴾
وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّقُولُ رَبَّنَآ اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً
وَّفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَّقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٢٠١﴾ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ
قصر
نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا ۗ وَاللّٰهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾

Sayfanın okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَاَخْرِجُوهُمْ مِنْ حَيْثُ اَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ
اَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ ۚ وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتّٰى يُقَاتِلُوكُمْ
فِيهِ ۚ فَاِنْ قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ ۗ كَذٰلِكَ جَزَآءُ الْكَافِرِينَ ﴿١٩١﴾ فَاِنِ انْتَهَوْا
فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩٢﴾ وَقَاتِلُوهُمْ حَتّٰى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ
الدِّينُ لِلّٰهِ ۖ فَاِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ اِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٩٣﴾ اَلشَّهْرُ الْحَرَامُ
بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ ۗ فَمَنِ اعْتَدٰى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا
عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدٰى عَلَيْكُمْ ۠ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ
الْمُتَّقِينَ ﴿١٩٤﴾ وَاَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَلَا تُلْقُوا بِاَيْدِيكُمْ اِلَى التَّهْلُكَةِ ۛ
وَاَحْسِنُوا ۛ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٥﴾ وَاَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلّٰهِ ۗ فَاِنْ
اُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ ۚ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتّٰى يَبْلُغَ
الْهَدْيُ مَحِلَّهُ ۗ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا اَوْ بِهٖٓ اَذًى مِنْ رَاْسِهٖ فَفِدْيَةٌ
مِنْ صِيَامٍ اَوْ صَدَقَةٍ اَوْ نُسُكٍ ۚ فَاِذَآ اَمِنْتُمْ ۖ فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ اِلَى الْحَجِّ
فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ ۚ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ
اِذَا رَجَعْتُمْ ۗ تِلْكَ عَشَرَةٌ كَامِلَةٌ ۗ ذٰلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ اَهْلُهٗ حَاضِرِي
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۗ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٩٦﴾

Sayfanın okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

اُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ اِلٰى نِسَآئِكُمْ ؕ هُنَّ لِبَاسٌ
لَّكُمْ وَاَنْتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ ؕ عَلِمَ اللّٰهُ اَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُوْنَ
اَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ ۚ فَالْـٰٔنَ
بَاشِرُوْهُنَّ وَابْتَغُوْا مَا كَتَبَ اللّٰهُ لَكُمْ ۠ وَكُلُوْا وَاشْرَبُوْا
حَتّٰى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْاَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْاَسْوَدِ مِنَ
الْفَجْرِ ۠ ثُمَّ اَتِمُّوا الصِّيَامَ اِلَى الَّيْلِ ۚ وَلَا تُبَاشِرُوْهُنَّ وَاَنْتُمْ
عٰكِفُوْنَ ۙ فِى الْمَسٰجِدِ ؕ تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ فَلَا تَقْرَبُوْهَا ؕ
كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ اٰيٰتِهٖ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ ﴿١٨٧﴾
وَلَا تَاْكُلُوْٓا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوْا بِهَآ
اِلَى الْحُكَّامِ لِتَاْكُلُوْا فَرِيْقًا مِّنْ اَمْوَالِ النَّاسِ بِالْاِثْمِ
وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿١٨٨﴾ يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْاَهِلَّةِ ؕ قُلْ هِىَ مَوَاقِيْتُ
لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ ؕ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِاَنْ تَاْتُوا الْبُيُوْتَ مِنْ ظُهُوْرِهَا
وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقٰى ۚ وَاْتُوا الْبُيُوْتَ مِنْ اَبْوَابِهَا ۠ وَاتَّقُوا
اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿١٨٩﴾ وَقَاتِلُوْا فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ الَّذِيْنَ
يُقَاتِلُوْنَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِيْنَ ﴿١٩٠﴾

Sayfanın okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

2.4. Kur'an Kıssalarından Hayata: Yeniden Dirilme

Konuya Başlarken

Verilen görsellerden yararlanarak kış mevsiminde âdeta ölü hâle gelen doğanın baharda yeniden canlanması hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kur'an-ı Kerim'de **baas** kavramıyla ifade edilen yeniden diriliş, ahiret hayatının aşamalarından biridir.[11] Baas kelimesi sözlükte diriltme, uykudan uyandırma, topraktan çıkarma ve canlandırma anlamlarına gelir. Terim olarak ise kıyametten sonra İsrafil'in (as) sûra ikinci kez üfürmesiyle insanların Allah (cc) tarafından yeniden diriltilmeleri demektir.[12] Yüce Allah tüm varlıkları **"... Ol!.."**[13] emriyle yoktan var edendir.[14] O, insanları ölümlerinden sonra yeniden diriltecektir.[15] Kur'an-ı Kerim'de yeniden dirilişle ilgili anlatılan bazı kıssalar vardır. Bunlardan biri de Bakara suresinin 259. ayetinde yer alır.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَوْ كَالَّذِى مَرَّ عَلٰى قَرْيَةٍ وَهِىَ خَاوِيَةٌ عَلٰى عُرُوشِهَا ۚ قَالَ اَنّٰى يُحْيٖ هٰذِهِ اللّٰهُ بَعْدَ مَوْتِهَا ۚ فَاَمَاتَهُ اللّٰهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ ۖ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ ۖ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا اَوْ بَعْضَ يَوْمٍ ۖ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانْظُرْ اِلٰى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ ۖ وَانْظُرْ اِلٰى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ اٰيَةً لِلنَّاسِ ۖ وَانْظُرْ اِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنْشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا ۗ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ اَعْلَمُ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٥٩﴾

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Yahut altı üstüne gelmiş (ıpıssız duran) bir şehre uğrayan kimseyi görmedin mi? O, "Allah, burayı ölümünden sonra nasıl diriltecek (acaba)?" demişti. Bunun üzerine, Allah onu öldürüp yüzyıl ölü bıraktı, sonra diriltti ve ona sordu: "Ne kadar (ölü) kaldın?" O, "Bir gün veya bir günden daha az kaldım" diye cevap verdi. Allah şöyle dedi: "Hayır, yüz sene kaldın. Böyle iken yiyeceğine ve içeceğine bak, henüz bozulmamış. Bir de eşeğine bak! (Böyle yapmamız) seni insanlara ibret belgesi kılmamız içindir. (Eşeğin) kemikler(in)e de bak, nasıl onları bir araya getiriyor, sonra onlara nasıl et giydiriyoruz?" Kendisine bütün bunlar apaçık belli olunca, şöyle dedi: "Şimdi, biliyorum ki; şüphesiz Allah'ın gücü her şeye hakkıyla yeter."

(Bakara suresi 259. ayet)

Bakara suresinin 259. ayetinde anlatılan kıssada, ölümden sonra dirilişin mümkün olduğu ve Allah'ın (cc) yeniden yaratmaya gücünün yettiği vurgulanır. Yine bu kıssada harabe hâline gelmiş bir kasabaya uğrayan ve yeniden dirilişi merak eden bir kişiden bahsedilir. Bu kişinin âlim bir zat olan Hz. Üzeyir olduğu bildirilir.[16]

Hz. Üzeyir'in yaşadığı şehir olan Kudüs'ü Babil Kralı Buhtunnasr işgal eder. Buhtunnasr, şehir halkından esir aldıklarını kendi ülkesine götürür. Esirler arasında Hz. Üzeyir de vardır. O, Babil'deki esaret yılları boyunca Kudüs'ün yeniden canlanacağına ve halkının eski düzenine kavuşacağına dair inancını korur. Bir fırsatını bulup Buhtunnasr'ın elinden kurtulmayı başarır ve Kudüs'e döner.[17]

Buhtunnasr (II. Nebukadrezzar)
Milattan önce 605-562 yılları arasında hüküm süren Babil kralıdır.
(bk. Harman, "Buhtunnasr", 6/380)

Hz. Üzeyir Kudüs'e döndüğünde şehrin harap hâlini görür *(Görsel 2.1)*. Evlerin duvarları yıkılmış, çatıları çökmüştür. Hz. Üzeyir şehrin yıkılmış hâline bakarken Allah'ın (cc) bu ölü toprakları nasıl yeniden canlandıracağını düşünür. Bu düşünceler içindeyken vefat eder. Yüce Allah Hz. Üzeyir'i yüz yıl sonra yeniden diriltir. Hz. Üzeyir dirildiğinde sanki bir gün veya birkaç saat uyumuş gibi hisseder. Etrafına bakar, yanında getirdiği yiyecek ve içeceğin bozulmamış olduğunu fark eder. Ancak eşeğine baktığında kemiklerinin çürüyüp dağılmış olduğunu görür. Yüce Allah ona eşeğinin kemiklerine bakmasını söyler. Hz. Üzeyir, eşeğin kemiklerinin birleştiğini, üzerlerine etlerin büründüğünü ve yeniden canlandığını görür. Bu olağanüstü olay karşısında Hz. Üzeyir, Allah'ın (cc) kudretini anlar.

kudret
Allah'ın (cc) sıfatlarından biridir. Her şeye gücünün yetmesi ve dilediğini dilediği zamanda var veya yok etmesi demektir.
(bk. Sürmeli vd., "Kudret", 209)

Görsel 2.1
Günümüz Kudüs şehrinden bir görünüm

Babil esaretinden dönenlerle birlikte Kudüs, eski günlerindeki canlılığa kavuşur. Hz. Üzeyir, vefatına kadar Kudüs'te yaşamaya devam eder ve halkına ölümden sonra yeniden dirilişin Allah'ın (cc) sonsuz kudreti sayesinde mümkün olduğunu anlatır.[18]

Karekodu kullanarak yeniden diriliş kıssasıyla ilgili videoya ulaşabilirsiniz.

10. Etkinlik

30 dk.

Adı	Yeniden Dirilişi Anlamlandırıyorum
Amaç	Yeniden dirilme kıssasını çözümleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplar oluşturunuz.

2. Adım: Bakara suresi 259. ayetinde anlatılan yeniden diriliş kıssasındaki olayları belirleyiniz.

3. Adım: Belirlediğiniz olaylar arasında nasıl bir ilişki olduğunu grup arkadaşlarınızla konuşarak neden-sonuç bağlamında çözümleyiniz.

4. Adım: Yeniden dirilme kıssasıyla ilgili edindiğiniz bilgileri ve olay akışını grubunuzdaki arkadaşlarınıza kendi cümlelerinizle özetleyerek anlatınız.

5. Adım: Grubunuzda bu konularla ilgili öne çıkan ortak görüşleri sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

5. Çalışma Yaprağı

Yönerge: 5N1K sorularını cevaplayınız.

1 Ne — Yeniden diriliş kıssasında geçen "baas" kavramı ne anlama gelmektedir?
.....

2 Nerede — Kıssada anlatılan ve harabeye dönen şehir neredir?
.....

3 Ne Zaman — Hz. Üzeyir, öldükten sonra ne zaman yeniden diriltilmiştir?
.....

4 Niçin — Hz. Üzeyir'in yanında bulunan yiyecek ve içecek niçin bozulmamıştır?
.....

5 Nasıl — Hz. Üzeyir, Allah'ın (cc) yeniden yaratma gücüne nasıl şahitlik etmiştir?
.....

6 Kim — Hz. Üzeyir'in yaşadığı şehri işgal eden kişi kimdir?
.....

6. Çalışma Yaprağı

Yönerge: Aşağıdaki görselleri inceleyiniz ve ayetleri okuyunuz. Altlarında verilen ifadelerle ilgili düşüncelerinizi boş bırakılan alanlara yazınız.

		
"De ki: Yeryüzünde dolaşın da Allah'ın başlangıçta yaratmayı nasıl yaptığına bakın. Sonra Allah (aynı şekilde) sonraki yaratmayı da yapacaktır. (Kıyametten sonra her şeyi tekrar yaratacaktır) Şüphesiz Allah'ın gücü her şeye hakkıyla yeter." (Ankebut suresi 20. ayet)	"Kendi yaratılışını unutup bize örnek getirmeye kalkışıyor ve 'Şu çürümüş kemiklere kim can verecekmiş?' diyor. De ki: 'Onları ilk başta yaratmış olan diriltecek. O yaratmanın her türlüsünü bilir.'" (Yasin suresi 78-79. ayetler)	"Allah'ın varlığının delillerinden biri de şudur: Sen yeryüzünü boynu bükük (kupkuru) görürsün. Onun üzerine yağmuru indirdiğimiz zaman kıpırdar kabarır. Şüphesiz ki onu dirilten, elbette ölüleri de diriltir. Şüphesiz O, her şeye gücü hakkıyla yetendir." (Fussilet suresi 39. ayet)
Yüce Allah'ın yaratma kudreti hakkındaki düşünceleriniz	Ölümden sonra yeniden diriliş hakkındaki düşünceleriniz	Tabiattaki yeniden diriliş örnekleri hakkındaki düşünceleriniz

Kontrol Noktası

Aşağıdaki bulmacayı çözmek için soruları okuyunuz. Cevapları numarası belirtilen kutucuklara yazınız.

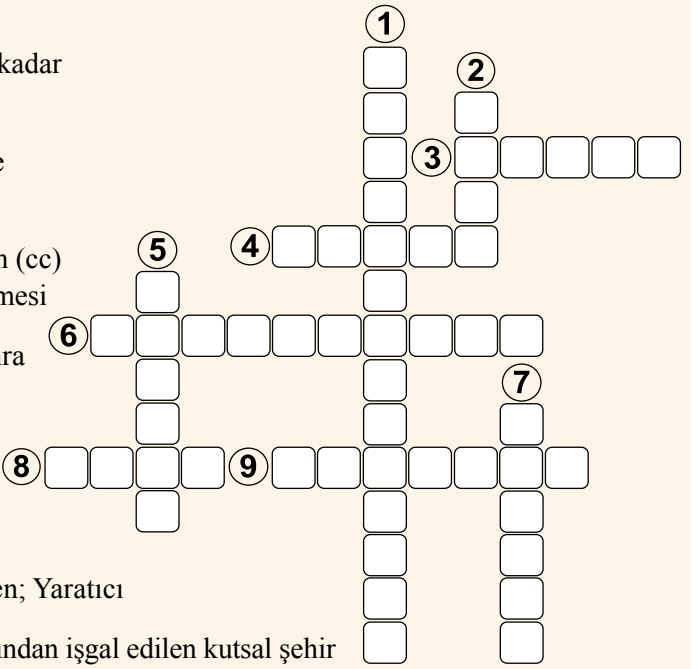
Yukarıdan aşağı

1. Hz. Üzeyir'in halkına ömrünün sonuna kadar anlattığı temel inanç esası

2. Kur'an-ı Kerim'de yeniden dirilişi ifade eden kavram

5. Yeniden diriliş kıssasında geçen Allah'ın (cc) sıfatlarından biri; her şeye gücünün yetmesi

7. Hz. Üzeyir'in, yeniden diriltildikten sonra ölü kaldığını zannettiği süre

Soldan sağa

3. Ölümden sonra varlıkları yeniden dirilten; Yaratıcı

4. Hz. Üzeyir'in yaşadığı, Babil Kralı tarafından işgal edilen kutsal şehir

6. Kudüs'ü işgal edip şehri harabeye çeviren ve halkı esir alan Babil Kralı

8. Yeniden diriliş kıssasında Allah'ın (cc) izniyle Hz. Üzeyir'in gözleri önünde canlanan hayvan

9. Kıyametten sonra insanların yeniden dirilmesi için sûra ikinci kez üfleyecek melek

Karekodu kullanarak cevaplara ulaşabilirsiniz.

Yeniden diriliş kıssasıyla ilgili çıkış kartını doldurunuz.

Kıssadaki 3 olağanüstü olay	• ..... • ..... • .....
Kıssadan çıkarılacak 2 ders	• ..... • .....
Kıssayla ilgili 1 soru	• .....

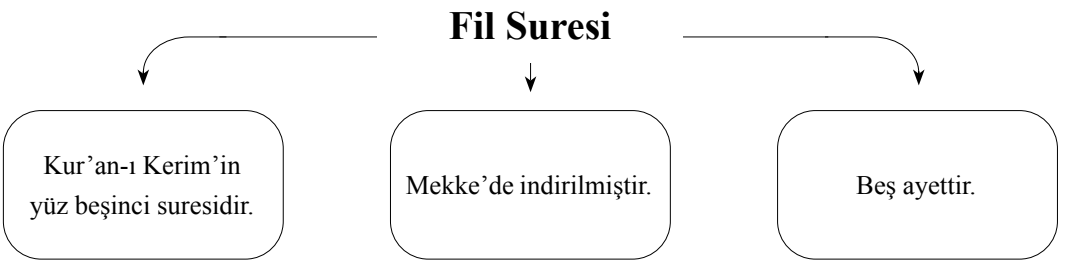
2.5. Fil Suresi ve Anlamı

Konuya Başlarken

Kur'an-ı Kerim'deki sureler, genellikle içinde geçen bir kelime, kavram veya anlatılan bir olayla ilgili olarak isimlendirilmiştir.

Aşağıdaki sure isimlerinden anlamını bildiklerinizin yanına (✓) işareti koyunuz.

Fil ○	Kevser ○	Felak ○	Nâs ○

Bilgi Görseli 2.2: Fil suresinin özellikleri

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْفِيلِ ۝١ اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۝٢
وَاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابِيلَ ۝٣ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ۝٤ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ
مَاْكُولٍ ۝٥

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Rabbinin, fil sahiplerine ne yaptığını görmedin mi? Onların tuzaklarını boşa çıkarmadı mı? Üzerlerine balçıktan pişirilmiş taşlar atan sürü sürü kuşlar gönderdi. Nihayet onları yenilmiş ekin yaprakları haline getirdi.

(Fil suresi 1-5. ayetler)

Yandaki karekodu kullanarak Fil suresinin okunuşuna ulaşabilirsiniz.

11. Etkinlik

30 dk.

Adı	Fil Suresinin Anlamını Öğreniyorum
Amaç	Fil suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Fil suresinin anlamını Kur'an-ı Kerim mealinden veya ders kitabınızdan bularak inceleyiniz.

2. Adım: Surede geçen konuları belirleyerek yazınız.

3. Adım: Fil suresinin ayetlerinin anlamını örnekteki gibi içeriklerine göre sınıflandırınız.

Fil sahipleri	Kâbe'yi yıkmak amacıyla fillerle Mekke'ye gelen Ebrehe ve ordusu
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

4. Adım: Yaptığınız çalışmayı kontrol etmesi için öğretmeninize sununuz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

İslam tarihinde Fil Vakası olarak bilinen olayın anlatıldığı sure Kur'an-ı Kerim'de Fil suresi olarak isimlendirilmiştir. Bu surede Kâbe'yi yıkmak için Mekke'ye gelen Yemen Valisi Ebrehe ve ordusunun nelerle karşılaştığı anlatılır.

Fil Vakası'nın yaşandığı dönemde Arap Yarımadası'ndan birçok insan Kâbe'yi ziyaret etmek ve ticaret yapmak için Mekke'ye geliyordu. Bu durum Mekke'nin ekonomik, sosyal ve kültürel hayatına canlılık katıyordu. Yemen Valisi Ebrehe, insanların ilgisini kendi topraklarına çekmek için Sana şehrinde görkemli bir kilise yaptırdı. Ancak kilise beklenen ilgiyi görmedi. Bunun üzerine Ebrehe öfkelenerek Kâbe'yi yıkmaya karar verdi. Bu amaçla içinde fillerin de bulunduğu büyük bir ordu hazırladı. Ebrehe, ordusuyla birlikte Mekke'ye doğru hareket etti. Mekke yakınlarına geldiklerinde Hz. Muhammed'in (sav) dedesi Abdülmuttalib'in develeri de dâhil olmak üzere Kureyş'in hayvanlarına el koydu. Bunun üzerine Abdülmuttalib, develerini geri almak için Ebrehe'nin yanına gitti. Ebrehe ona "Kâbe'yi korumak için mi geldin?" diye sordu. Abdülmuttalib de "Hayır, ben sadece develerimi istiyorum. Kâbe'yi onun sahibi korur." diye cevap verdi. Ordusuna ve gücüne güvenen Ebrehe kibirlenerek hiçbir gücün kendisine karşı duramayacağını söyledi.

Karekodu kullanarak Fil suresiyle ilgili videoya ulaşabilirsiniz.

Ebrehe'nin ordusu Mekke önlerine gelip saldırı düzenine geçti. Yüce Allah, onların üzerine sürüler hâlinde kuşlar gönderdi. Bu kuşlar, pençelerinde ve gagalarında taşıdıkları, siccîl olarak isimlendirilen balçıktan pişirilmiş taşları Ebrehe ve ordusunun üzerine attı *(Görsel 2.2)*.[19]

Görsel 2.2
Ebrehe'nin ordusunun önünde büyük filler bulunuyordu (temsilî).

Surenin sonunda Ebrehe'nin büyük ordusunun yenilmiş ekin gibi dağıldığı belirtilir. Onun Kâbe'yi yıkma girişimi Allah (cc) tarafından gönderilen kuşlarla engellendi. Ağır yaralanan Ebrehe, Sana'ya kaçtı ve kısa süre sonra da öldü. Ebrehe ve ordusundan korkup dağlara çekilen Mekke halkı ise bu olaydan zarar görmeden kurtuldu. Yaşananlar, Mekkelilerin Allah'ın (cc) Kâbe'yi koruduğuna dair inançlarını güçlendirdi. Diğer Arap kabileleri de bu olayın ardından Kureyş'e "ehlullah" (Allah dostları)[20] diyerek saygı göstermeye başladı.

Fil Vakası, Mekke tarihinde dönüm noktası oldu. Mekkeliler bu yılı "Fil Yılı" olarak adlandırdı ve bir süre tarih başlangıcı kabul ettiler. Hz. Muhammed (sav) Fil Vakası'nın gerçekleştiği yıl dünyaya geldi.[21]

12. Etkinlik

30 dk.

Adı	Fil Suresini Anlıyorum
Amaç	Fil suresinin meali doğrultusunda konularla ilgili çıkarım yapabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Ebrehe ve ordusunun saldırısı karşısında Kâbe'nin Yüce Allah tarafından korunmasının sizde oluşturduğu duyguları yazınız.

2. Adım: Ebrehe'nin cezalandırılmasında onun kibirli tutumu rol oynamıştır. Sizce "kibir" bir insanın kararlarını nasıl etkiler? Yazınız.

3. Adım: Fil suresinin verdiği mesajı, öğrendiğiniz bilgiler doğrultusunda yazınız.

4. Adım: Yazdıklarınızı öğretmen rehberliğinde sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

13. Etkinlik

Süre: 40+40 dk.

Adı	Fil Suresini Ezberliyorum
Amaç	Fil suresini tilavet edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

1. Adım: Fil suresinin okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek yandaki karekoddan dinleyiniz.

2. Adım: Dinlediğiniz okuyuşta harflerin telaffuz özelliklerini belirleyiniz ve sureyi koro hâlinde tekrar ediniz.

3. Adım: Fil suresini, harfleri mahreçlerine uygun telaffuz etmeye özen göstererek yüzünden okuyunuz.

4. Adım: Fil suresinde yer alan tecvit kurallarını belirleyerek açıklayınız.

5. Adım: Tablodaki yöntemi öğretmen rehberliğinde uygulayarak Fil suresini ezberleyiniz.

Fil Suresi

Ezberleme Yöntemi	Okunuşu
Euzübesmele çekilir.	اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
1. ayet ezberlenir.	اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْفِيلِ ۝١
2. ayet ezberlenir.	اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۝٢
1 ve 2. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْفِيلِ ۝١ اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۝٢
3. ayet ezberlenir.	وَاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابِيلَ ۝٣

Ezberleme Yöntemi	Okunuşu
1, 2 ve 3. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْفِيلِ ۝١ اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۝٢ وَاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابِيلَ ۝٣
4. ayet ezberlenir.	تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ۝٤
1, 2, 3 ve 4. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْفِيلِ ۝١ اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۝٢ وَاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابِيلَ ۝٣ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ۝٤
5. ayet ezberlenir.	فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَاْكُولٍ ۝٥
1, 2, 3, 4 ve 5. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْفِيلِ ۝١ اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۝٢ وَاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابِيلَ ۝٣ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ۝٤ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَاْكُولٍ ۝٥

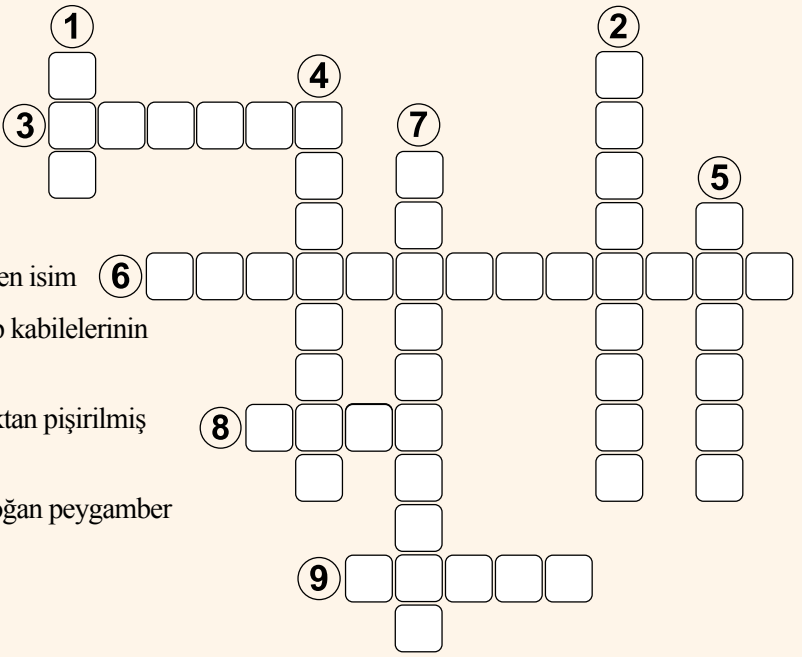
6. Adım: Sureyi ezberledikten sonra sınıfta öğretmeninize okuyunuz.

7. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda Fil suresini ezberden tekrar ediniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Gözlem Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki bulmacayı çözmek için soruları okuyunuz. Cevapları numarası belirtilen kutucuklara yazınız.

Yukarıdan aşağı

1. Fil suresinin ayet sayısı

2. Fil suresinde anlatılan olaya verilen isim

4. Fil Vakası'ndan dolayı diğer Arap kabilelerinin Kureyşlilere verdikleri isim

5. Fil suresinde kuşların attığı balçıktan pişirilmiş taşlara verilen isim

7. Fil Vakası'nın gerçekleştiği yıl doğan peygamber

Soldan sağa

3. Kâbe'yi yıkmak isteyen Yemen valisi

6. Kâbe'nin Yüce Allah'ın koruması altında olduğunu ifade eden kişi

8. Kâbe'nin yerine ziyaret edilmesi amaçlanan bir yapının inşa edildiği şehir

9. Fil Vakası'nın gerçekleştiği şehir

Karekodu kullanarak cevaplara ulaşabilirsiniz.

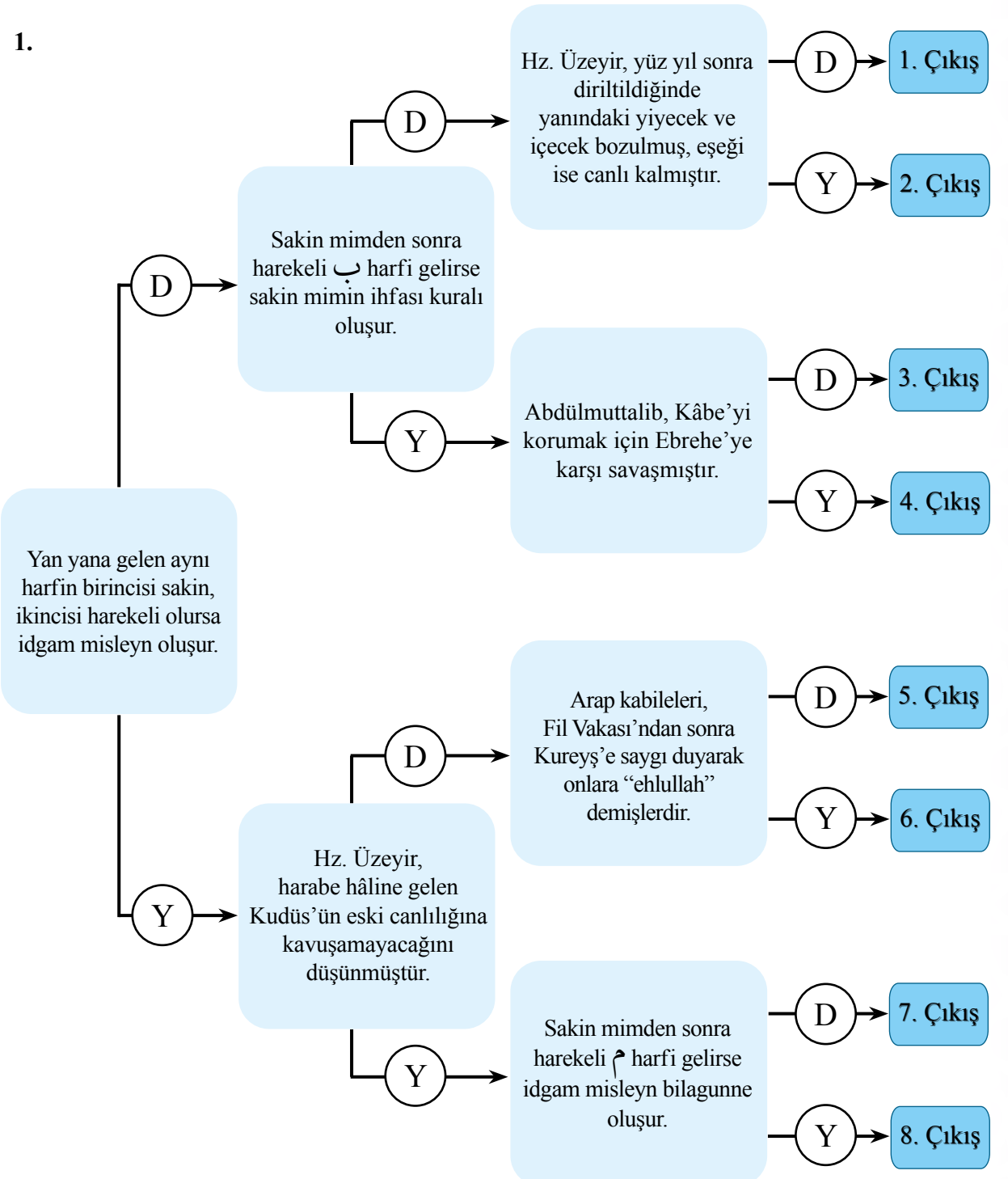
Farklı Kaydet

Bu temada neler öğrendiniz? Aşağıdaki boş bırakılan alana kısaca özetleyiniz.

Ölçme ve Değerlendirme Soruları

Aşağıdaki bilgilerin doğruluğunu (D) ya da yanlışlığını (Y) belirleyerek yönlendirici okları takip ediniz ve ulaştığınız çıkışı işaretleyiniz.

1.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri verilen sözcüklerden uygun olanlarıyla tamamlayınız.

baas | ihfayışefevi | idgam misleyn | ب ve م | harekeli م | kıssa | siccîl

2. Sakin mimden sonra ..... harfi gelirse idgam misleyn mealgunne oluşur.

3. Sakin mimin hâllerinden olan sakin mimin ihfası, ... olarak da isimlendirilir.

4. Sakin mimden sonra ..... dışında herhangi bir harf geldiğinde sakin mimin izharı oluşur..

5. Yeniden dirilişi ifade eden ..... kavramı ahiret inancının temel unsurlarından biridir.

6. Fil suresinde kuşların Ebrehe ve ordusunun üzerine attığı taşlara ..... ismi verilmiştir.

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

7. Öğretmen sınıfta öğrencilerine idgam misleyn kuralının مَنْ نَشَآءُ ifadesinde nasıl uygulandığını sormuştur. Bazı öğrenciler şöyle cevap vermiştir:

Ayşe : İki kelimede bulunan "ن" şeddeli gibi okunur.

Hasan : Cezimli olan "ن" harfi harekeli "ن" harfine katılır.

Merve : "ن" harfleri bir buçuk elif miktarı tutularak okunur.

Sedat : Her iki kelimedeki "ن" harfi gunne yapılmadan okunur.

Buna göre öğrencilerden hangisinin verdiği cevap yanlıştır?

A) Ayşe B) Hasan C) Merve D) Sedat

8. عَلَيْهِمْ نَارٌ **ifadesindeki sakin mimin okunuşu aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

A) Kendisinden sonra gelen "ن" harfi ile birleştirilerek okunur.

B) Kendisinden sonra "ب" veya "م" dışında bir harf geldiği için gunnesiz okunur.

C) Kendisinden sonra gelen harf ile gunne yapılarak okunur.

D) Kendisinden sonra gelen "ن" harfine katılarak şeddeli okunur.

9. I. وَكُنْتُمْ اَمْوَاتًا

II. عَنْكُمْ مِنْ

III. يَاْمُرُكُمْ بِهٖ

IV. رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ

Numaralandırılmış ifadelerde aşağıdaki tecvit kurallarından hangileri vardır?

	I	II	III	IV
A)	Sakin mimin izharı	İdgam misleyn bilagunne	İdgam misleyn mealgunne	Sakin mimin ihfası
B)	İdgam misleyn bilagunne	Sakin mimin ihfası	Sakin mimin izharı	İdgam misleyn mealgunne
C)	Sakin mimin izharı	İdgam misleyn mealgunne	Sakin mimin ihfası	İdgam misleyn bilagunne
D)	İdgam misleyn mealgunne	Sakin mimin izharı	İdgam misleyn bilagunne	Sakin mimin ihfası

10. Hz. Üzeyir, Kudüs'ün harabe hâlini gördükten sonra şehrin eski günlerindeki canlılığına döneceğine olan umudunu yitirmişti. Bu düşünceler içindeyken vefat eden Hz. Üzeyir'i Yüce Allah, yüz yıl sonra yeniden diriltti. Hz. Üzeyir diriltildiğinde yanındaki yiyecek ve içeceğin bozulmadığını, eşeğinin kemiklerinin ise çürüyüp dağıldığını gördü. Allah (cc), kemikleri bir araya getirerek eşeği yeniden diriltti.

Bu metinde aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Şehrin aniden eski hâline dönmesine

B) Yiyecek ve içeceğin bozulmamış olmasına

C) Hz. Üzeyir'in yüz yıl sonra yeniden diriltilmesine

D) Eşeğin kemiklerinin birleşip yeniden canlanmasına

11. Sana'da görkemli bir kilise yaptıran Ebrehe, insanların buraya rağbet edeceğini düşünmüştü. Ancak kilise beklenen ilgiyi görmemiş, insanlar Kâbe'yi ziyaret etmeyi sürdürmüştü. Bunun üzerine öfkelenen Ebrehe, inşa ettirdiği kiliseye ilgiyi artırmak amacıyla Kâbe'yi yıkmaya karar vermişti.

Bu metne göre Ebrehe'nin Kâbe'yi yıkmak istemesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kâbe'nin Sana şehrinden çok uzakta olması

B) Ebrehe'nin Kureyş kabilesine düşman olması

C) Mekke'yi ve içindekileri ele geçirmek istemesi

D) İnsanların Sana'daki kiliseyi ziyaret etmesini istemesi

Aşağıdaki ayetlerde bulunan tecvit kurallarını yönergeye uygun olarak örnekteki gibi yazınız.

12. İdgam misleyn mealgunne olan ifadelerin altına "1", idgam misleyn bilagunne olan ifadelerin altına "2", sakin mimin ihfası olan ifadelerin altına "3", sakin mimin izharı olan ifadelerin altına ise "4" yazınız.

كُلُوا وَتَمَتَّعُوا قَلِيلًا اِنَّكُمْ مُجْرِمُونَ 2 1 1
اَمْ تَسْـَٔلُهُمْ اَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ
فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرْ اِنَّهُمْ مُنْتَظِرُونَ
وَمَا يُؤْمِنُ اَكْثَرُهُمْ بِاللّٰهِ اِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ
اِتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْـَٔلُكُمْ اَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ
اِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ كَبِيرٌ

Değerlendirme

Verdiğiniz cevapları kontrol ediniz. Yanlış yaptığınız veya emin olamadığınız sorular için ilgili konuları tekrar çalışınız.

Yandaki karekodu kullanarak temayla ilgili daha fazla soruya ulaşabilirsiniz.

Sonnot

[1] bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 183-184.
[2] bk. Çollak, *Kur'ân-ı Kerîm Okuma Kuralları*, 16.
[3] bk. Ünlü, *Kur'ân-ı Kerim'in Tecvidi*, 69.
[4] bk. Kara, *Tecvid Ders Notları*, 68.
[5] bk. Kara, *Tecvid Ders Notları*, 68.
[6] bk. Kara, *Tecvid Ders Notları*, 72.
[7] bk. Çollak, *Kur'ân-ı Kerîm Okuma Kuralları*, 19.
[8] bk. Çollak, *Kur'ân-ı Kerîm Okuma Kuralları*, 19.
[9] bk. Bosat, *Kaynaklarıyla Uygulamalı Tecvid*, 49.
[10] bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'an Okumayı Öğrenme Rehberi*, 82.
[11] bk. Hud suresi 7. ayet; Bakara suresi 243. ayet; Nahl suresi 38. ayet; İsra suresi 51. ayet; Rum suresi 56. ayet; Ankebut suresi 19-20. ayetler.
[12] bk. Sürmeli vd., "Ba's", 33.
[13] Yasin suresi 82. ayet.
[14] Haşr suresi 24. ayet.
[15] bk. Yasin suresi 78-79. ayetler; Rum suresi 27. ayet; Hac suresi 5-7. ayetler; Kıyamet suresi 3-4. ayetler.
[16] bk. Taberi, *Camiü'l-Beyan*, 4/578.
[17] bk. Mukâtil b. Süleymân, *et-Tefsîr*, 1/216.
[18] bk. Taberi, *Camiü'l-Beyan*, 4/612.
[19] bk. Fayda, "Fil Vak'ası", 13/70-71.
[20] bk. Sürmeli vd., "ehlullah", 69.
[21] bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/689-691.

3. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ ÖĞRENİYORUM

3.1. İdgam Mütecaniseyn ve İdgam Mütekaribeyn

3.2. Bakara Suresinin 211-230. Ayetleri

3.3. Sureleri Tanıyorum: Nahl Suresi

3.4. Nasr Suresi ve Anlamı

Bu temada sizlerden

- idgam mütecaniseyn ve idgam mütekaribeyni sınıflandırabilmeniz,
- Bakara suresinin 211-230. ayetlerini yüzünden okuyabilmeniz,
- Nahl suresinin 68-69. ayetleriyle ilgili bilgi toplayabilmeniz,
- Nasr suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilmeniz,
- Nasr suresini tilavet edebilmeniz

beklenmektedir.

► **Anahtar Kavramlar**

- **fetih**
- **idgam mütecaniseyn**
- **idgam mütekaribeyn**
- **nasr**
- **vahiy**

Temaya Başlarken

Yüce Allah, insanlara emir ve yasaklarını peygamberler aracılığıyla bildirmiştir. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de şöyle ifade edilmiştir: **"Biz Nuh'a ve ondan sonraki peygamberlere vahyettiğimiz gibi sana da vahyettik..."** (Nisa suresi 163. ayet). Bu ayette vahiy, peygamberler aracılığıyla insanlara iletilen ilahi buyruklar şeklinde tebliğ boyutuyla ele alınmaktadır. Ancak Kur'an'da vahiy kavramı yalnızca peygamberlere yönelik bir hitap olarak kullanılmamış, bazı canlılara içgüdüsel yönlendirme biçiminde de vahyedildiği bildirilmiştir. Nahl suresinin 68. ayetinde "vahyetti" ifadesiyle bal arısına vahyedildiğinden bahsedilmesi buna örnektir.

Allah'ın (cc) bal arısına da vahyetmesi, vahiy kavramı hakkında size ne düşündürüyor? Düşüncelerinizi ifade ediniz.

Müslümanlar, İslam'ın ilk yıllarından itibaren Kur'an-ı Kerim'i okuyup emirlerini uygulamaya çalışmışlardır. Yönettikleri yerlerde inançlarını özgürce yaşayabilecekleri, adalet ve tevhit esasına dayalı bir düzen oluşturmuşlardır. Nasr suresinde Hz. Peygamber'e Allah'ın (cc) yardımıyla fetih verildiği bildirilmiştir (bk. Nasr suresi 1. ayet). Bu surede geçen "fetih" kavramı yalnızca askerî bir zaferi değil kalplerin iman ve İslam'a açılmasını ifade eder. Böylece insanlar kalabalık kitleler hâlinde İslam'a girmişlerdir (Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, 10/27). Buna bağlı olarak fetih kelimesinden türeyen fatih kavramı da sadece toprak alan değil insanların sevgisini kazanarak onların kalbini İslam'a açan ve ilahi mesajı yaşatan kişi anlamında şekillenmiştir.

Hz. Peygamber'e verilen fetih ile kastedilen ne olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Tema Dosyası

Tema Sunusu

3.1. İdgam Mütecaniseyn ve İdgam Mütekaribeyn

Konuya Başlarken

Aşağıdaki ifadeleri öğretmen rehberliğinde seslendiriniz. Öğretmeninizin değerlendirmesine göre seslendirmeniz doğru ise ifadenin altındaki daireye (✓) işareti koyunuz.

فَمَنْ يَعْمَلْ ○	هُدًى لِلْمُتَّقِينَ ○
مِنْ لَدُنْهُ ○	خَيْرٌ وَاَبْقٰى ○

İdgam mealgunne ve idgam bilagunne kurallarından hareketle idgamın nasıl gerçekleştirildiğini arkadaşlarınızla paylaşınız.

3.1.1. İdgam Mütecaniseyn

Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okuyabilmek için tecvit kurallarını öğrenip uygulamak gerekir. Bu kurallardan biri olan idgam, telaffuzu kolaylaştırarak kelimelerin akıcı okunmasını sağlar.[1] Bir idgam türü olan **idgam mütecaniseyn** mahreçleri aynı, sıfatları farklı olan harflerin birbirine katılarak okunmasıdır. Bu kuralda sakin olan birinci harf, harekeli olan ikinci harfe katılarak okunur.[2] İdgam mütecaniseyn kuralını oluşturan harfler üç gruptur.[3] Bu gruplardaki harfler çıkış bölgelerine göre farklılık gösterir: ط - د - ت dil ucu, ظ - ذ - ث üst ön diş, م - ب ise dudak bölgesinden seslendirilir.[4]

Örnek

Yazılışı		Okunuşu
اَرَدْتُ	⇐	اَرَتُّ

- İfadedeki د harfi sakin, sonrasında gelen ت ise harekelidir.
- Bu durumda د harfi okunmaz, ت ise şedde varmış gibi okunur.

ت - د - ط Harfleriyle Oluşan İdgam Mütecaniseyn

İdgam mütecaniseyn (ت ← د, د ← ت) veya (ت ← ط, ط ← ت) harfleri arasında oluşur. Dil ucu harflerinden olan bu harfler arasında oluşan idgamın uygulanışı şöyledir.

Örnekler

Yazılışı		Okunuşu
اَثْقَلَتْ دَعَوَا اللّٰهَ	⇐	اَثْقَلَدَّعَوَا اللّٰهَ

- İfadedeki ت harfi sakin, sonrasında gelen د ise harekelidir.
- Bu durumda ت harfi okunmaz, د ise şedde varmış gibi okunur.

Yazılışı		Okunuşu
قَالَتْ طَّآئِفَةٌ	⇐	قَالَطَّآئِفَةٌ

- İfadedeki ت harfi sakin, sonrasında gelen ط ise harekelidir.
- Bu durumda ت harfi okunmaz, ط ise şedde varmış gibi okunur.

ث - ذ - ظ Harfleriyle Oluşan İdgam Mütecaniseyn

Peltek harflerden oluşan bu grupta idgam ذ ← ث ve ظ ← ذ harfleri arasında gerçekleşir. ذ ← ث harflerinin idgamı Kur'an-ı Kerim'de sadece Araf suresinin 176. ayetinde bulunur. Diş ucu harflerinden olan bu harfler arasında idgam mütecaniseynin uygulanışı şöyledir.

Örnekler

Yazılışı		Okunuşu
يَلْهَثْ ذَّلِكَ	⇐	يَلْهَذَّلِكَ

- İfadedeki ث harfi sakin, sonrasında gelen ذ ise harekelidir.
- Bu durumda ث harfi okunmaz, ذ ise şedde varmış gibi okunur.

Yazılışı		Okunuşu
اِذْ ظَّلَمُوا	⇐	اِظَّلَمُوا

- İfadedeki ذ harfi sakin, sonrasında gelen ظ ise harekelidir.
- Bu durumda ذ harfi okunmaz, ظ ise şedde varmış gibi okunur.

ب - م Harfleriyle Oluşan İdgam Mütecaniseyn

Bu gruptaki idgam; ب harfi sakin, ardından gelen م ise harekeli olduğunda gerçekleşir. Kur'an-ı Kerim'de bu idgam sadece Hud suresinin 42. ayetinde bulunur. Dudak harflerinden olan bu harfler arasında idgam mütecaniseynin uygulanışı şöyledir.

Örnek

Yazılışı	Okunuşu
يَا بُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا (ادغام)	يَا بُنَيَّ ارْكَمَّعَنَا

- İfadedeki ب harfi sakin, sonrasında gelen م ise harekelidir.
- Bu durumda ب harfi okunmaz, م ise şedde varmış gibi okunur.

1. Etkinlik

30 dk.

Adı	İdgam Mütecaniseyn Kuralını Öğreniyorum
Amaç	İdgam mütecaniseyn kuralını uygulayabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Kutucuklarda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.

2. Adım: Dinlediğiniz ifadeleri arkadaşlarınızla koro hâlinde seslendiriniz.

3. Adım: Öğretmeninizin kutucuklardan seçtiği ifadelerde idgam mütecaniseyn harflerini belirleyiniz.

4. Adım: Bu ifadelerde idgam mütecaniseyn kuralının nasıl oluştuğunu söyleyiniz.

Karekodu kullanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

فَرَّطْتُ	مَهَّدْتُ	عَقَّدْتُمْ	عَبَدْتُمْ
أَيَّدْتُكَ	وَعَدْتَنَا	عَاهَدْتَ	اَحَطْتُ
وَجَدْتُ	فَرَّطْتُمْ	بَسَطْتَ	تَوَاعَدْتُمْ
طَرَدْتُهُمْ	لَقَدْ تَابَ	اِذْ ظَلَمْتُمْ	قَدْ تَبَيَّنَ
أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا	اِذْ هَمَّتْ طَآئِفَتَانِ	لَهَمَّتْ طَآئِفَةٌ	وَدَّتْ طَآئِفَةٌ

5. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda kutucuklardaki ifadeleri tekrar okuyunuz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

İdgam mütecaniseynin ط - د - ت ve ظ - ذ - ث harfleriyle oluştuğunda uygulanması vaciptir. Sadece ث - ذ harfleri arasında oluşan idgam mütecaniseyn örneğinde secavent işareti bulunduğu için bu harfler arasında oluşan idgamın uygulanması zorunlu değildir.[5]

1. Çalışma Yaprağı

Yönerge: Aşağıdaki tabloda yer alan ayetlerde idgam mütecaniseyn harflerini ve idgamın nasıl oluştuğunu belirleyerek örnekteki gibi ilgili sütunlara yazınız. Belirlemekte zorlandığınız kurallar için pekiştirme alıştırmaları yapınız.

İdgamın Oluşma Şekli	İdgam Edilen Harfler	Ayetler
Sakin د harfinden sonra harekeli ت gelmiştir. ت harfi şedde varmış gibi okunur.	د - ت	وَمَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِيدًا
		وَدَّتْ طَّآئِفَةٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّونَكُمْ...
		وَيَا قَوْمِ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللّٰهِ اِنْ طَرَدْتُهُمْ اَفَلَا تَذَكَّرُونَ
		وَلَنْ يَنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ اِذْ ظَلَمْتُمْ اَنَّكُمْ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ
		اِنِّي وَجَدْتُ امْرَاَةً تَمْلِكُهُمْ وَاُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ
		اَلَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ
		اَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتٰى عَلٰى مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللّٰهِ وَاِنْ كُنْتُ لَمِنَ السَّاخِرِينَ

Yandaki karekodu kullanarak idgam mütecaniseyn ile ilgili videoya ulaşabilirsiniz.

3.1.2. İdgam Mütekaribeyn

Kur'an-ı Kerim'de art arda gelen bazı harflerin nasıl okunması gerektiğiyle ilgili birçok tecvit kuralı vardır. Bu kurallardan biri olan **idgam mütekaribeyn**, mahreçleri ve sıfatları yakın olan harflerin birbirine katılmasıyla oluşur. Bu kural sakin olan birinci harfin, harekeli olan ikinci harfe katılmasıyla gerçekleşir.[6] İdgam mütekaribeyn kuralını oluşturan harfler iki gruptur.[7]

ر - ل Harfleriyle Oluşan İdgam Mütekaribeyn

Sakin ل harfinden sonra harekeli ر harfi geldiğinde idgam mütekaribeyn oluşur. Bu durumda ilk harf okunmaz, ikincisi şedde varmış gibi okunur. Damak harflerinden olan bu harfler arasında idgam mütekaribeynin uygulanışı şöyledir.

Örnekler

Yazılışı		Okunuşu
قُلْ رَبِّي	⇐	قُرَّبِّي

- İfadedeki ل harfi sakin, sonrasında gelen ر ise harekelidir.
- Bu durumda ل harfi okunmaz, ر ise şedde varmış gibi okunur.

Yazılışı		Okunuşu
بَلْ رَفَعَهُ اللّٰهُ	⇐	بَرَّفَعَهُ اللّٰهُ

- İfadedeki ل harfi sakin, sonrasında gelen ر ise harekelidir.
- Bu durumda ل harfi okunmaz, ر ise şedde varmış gibi okunur.

ك - ق Harfleriyle Oluşan İdgam Mütekaribeyn

Dil kökü harflerinden olan ك - ق'ın idgamı Kur'an-ı Kerim'de sadece Mürselat suresinin 20. ayetinde yer alan نَخْلُقْكُمْ ifadesinde bulunur. ك - ق harfleri arasında idgam mütekaribeynin uygulanışı şöyledir.

Örnek

Yazılışı		Okunuşu
نَخْلُقْكُمْ	⇐	نَخْلُكُّمْ

- İfadedeki ق harfi sakin, sonrasında gelen ك ise harekelidir.
- Bu durumda ق harfi okunmaz, ك ise şedde varmış gibi okunur.

İdgam mütekaribeynin yer aldığı kelimelerdeki idgam harflerinin idgam kurallarına göre okunması vaciptir.[8]

Karekodu kullanarak idgam mütekaribeyn ile ilgili videoya ulaşabilirsiniz.

2. Etkinlik

20 dk.

Adı	İdgam Mütekaribeyn Kuralını Öğreniyorum
Amaç	İdgam mütekaribeyn kuralını uygulayabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Kutucuklarda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.

2. Adım: Dinlediğiniz ifadeleri arkadaşlarınızla koro hâlinde seslendiriniz.

3. Adım: Öğretmeninizin kutucuklardan seçtiği ifadelerde idgam mütekaribeyn harflerini belirleyiniz.

4. Adım: Bu ifadelerde idgam mütekaribeyn kuralının nasıl oluştuğunu söyleyiniz.

Karekodu kullanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

قُلْ رَبِّي | فَقُلْ رَبُّكُمْ | بَلْ رَفَعَهُ اللّٰهُ | قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ

5. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda kutucuklardaki ifadeleri tekrar okuyunuz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

2. Çalışma Yaprağı

Yönerge: Aşağıdaki tabloda yer alan ayetlerde idgam mütecaniseyn ve idgam mütekaribeyn kurallarını, harflerini ve idgamların nasıl oluştuğunu belirleyerek örnekteki gibi ilgili sütunlara yazınız. Belirlemekte zorlandığınız kurallar için pekiştirme alıştırmaları yapınız.

İdgamın Oluşma Şekli	İdgam Edilen Harfler	İdgam Kuralının Adı	Ayetler
Sakin ق harfinden sonra harekeli ك gelmiştir. Bu durumda ك harfi şedde varmış gibi okunur.	ق - ك	İdgam mütekaribeyn	اَلَمْ نَخْلُقْكُّمْ مِنْ مَّآءٍ مَهِيْنٍ
			بَلْ رَفَعَهُ اللّٰهُ اِلَيْهِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيْزًا حَكِيْمًا
			وَلَوْلَآ اَنْ ثَبَّتْنٰكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكَنُ اِلَيْهِمْ شَيْـًٔا قَلِيْلًا
			... وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَا بُنَيَّ ارْكَبْ مَّعَنَا وَلَا (ادغام) تَكُنْ مَّعَ الْكٰفِرِيْنَ

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruları tabloda yer alan Romen rakamlarını kullanarak cevaplayınız. Aynı rakamı birden fazla cevap için kullanabilirsiniz.

I İdgam mütekaribeyn	II ت - د - ط	III İdgam mütecaniseyn
IV ق - ك	V ب - م	VI ث - ذ - ظ

1. Mahreçleri aynı, sıfatları farklı olan harflerin birbirine katılarak okunmasını ifade eden kavramlar hangileridir?

2. Mahreçleri ve sıfatları yakın olan harflerin birbirine katılarak okunmasını ifade eden kavramlar hangileridir?

3. Dil kökü harflerinden olup idgam mütekaribeynin uygulandığı harfler hangileridir?

4. İdgam mütecaniseynin harf grupları hangileridir?

Karekodu kullanarak cevaplara ulaşabilirsiniz.

Aşağıdaki çıkış kartını doldurunuz.

Dil ucu harflerinden olan 3 idgam mütecaniseyn harfi	• ..... • ..... • .....
İdgam mütekaribeyn kuralını oluşturan 2 harf grubu	• ..... • .....
İdgam mütekaribeyn kuralına 1 örnek	• .....

Performans Görevi

Adı	İdgam Mütecaniseyn ve İdgam Mütekaribeynle ilgili Poster Hazırlama
Amaç	İdgam mütecaniseyn ve idgam mütekaribeyni sınıflandırabilme
Beceri	Bilgi toplama, çözümleme, sınıflandırma
Araçlar	Mushaf (Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayınlanmış), resim kâğıdı, cetvel
Süre	Hazırlık: 1 hafta / Sınıf içi uygulama: 1 ders saati
Ürün	Poster
Değerlendirme Ölçütleri	Veri toplama, verileri kaydetme, sınıflandırma, sunma

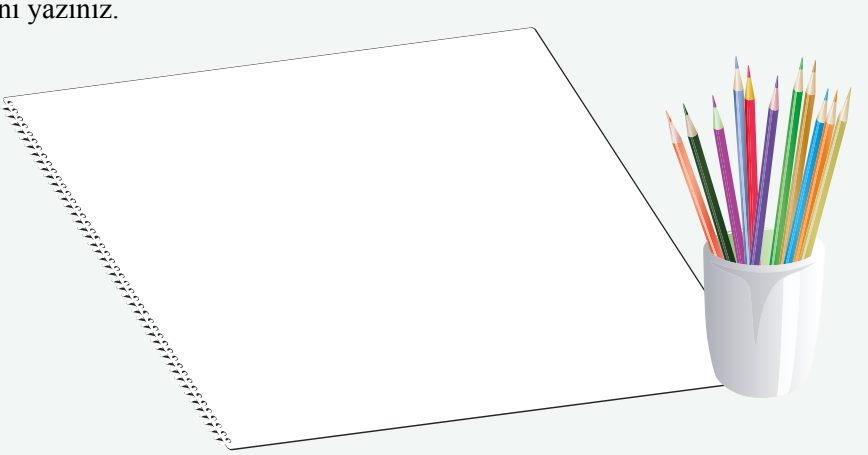
Yönerge: Sevgili öğrenciler, bu performans görevine başlamadan önce lütfen aşağıdaki "Araştırma Aşaması" bölümünü dikkatle okuyunuz. Belirtilen hazırlıkları bir hafta içinde tamamlayarak sınıfa eksiksiz gelmeniz önemlidir. Görevi gerçekleştirirken "Sınıf İçi Uygulama Aşaması" bölümündeki adımları göz önünde bulundurarak ürününüzü oluşturunuz.

Araştırma Aşaması

1. Nisa suresinin 64, 113, 118; Hud suresinin 30, 34, 42 ve Mürselat suresinin 20. ayetlerinde geçen idgam mütecaniseyn ve idgam mütekaribeyn içeren ifadeleri belirleyiniz.

Sınıf İçi Uygulama Aşaması

2. Resim kâğıdını iki sütuna bölerek sütunlara "İdgam Mütecaniseyn" ve "İdgam Mütekaribeyn" başlıklarını yazınız.

3. Her başlığın altına ilgili ayetlerden belirlediğiniz ifadeleri idgam mütecaniseyn ve idgam mütekaribeyn kurallarına ait harf gruplarına göre sınıflandırarak yazınız.
4. Bu ifadelerde tecvit kurallarını oluşturan harfleri yazarken farklı renkte kalemler kullanınız.
5. Hazırladığınız posteri kontrol etmesi için öğretmeninize gösteriniz.
6. Posterinizi sınıfta sununuz ve sergileyiniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Dereceli Puanlama Anahtarı'nı inceleyiniz ve Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

3.2. Bakara Suresinin 211-230. Ayetleri

Konuya Başlarken

Kur'an-ı Kerim'i okumak, Müslümanlara huzur veren bir ibadettir. Hz. Peygamber, Kur'an-ı Kerim okumayı teşvik etmiş, onu öğrenmenin ve öğretmenin önemini "*Sizin en hayırlınız, Kur'an'ı öğrenen ve öğretendir.*" (Tirmizi, "Fezailü'l-Kur'an", 15) hadisiyle vurgulamıştır. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'i okumaya özen gösterenleri ve bu ibadeti düzenli şekilde sürdürenleri "*... Kur'an'ı zorlanarak da olsa devamlı okumaya çalışan kişiye iki kat ecir vardır.*" [Buhari, "Tefsîr (Abese)", 1] diyerek müjdelemiştir.

Kur'an-ı Kerim'i düzenli olarak okumanın doğru ve güzel okuyabilmeye katkıları nelerdir? Düşüncelerinizi aşağıdaki boş bırakılan alana yazınız.

3. Etkinlik

30 dk.

Adı	Kur'an-ı Kerim'i Okuyorum
Amaç	Bakara suresinin 211-230. ayetlerini yüzünden okuyabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

1. Adım: Öğretmeninizden veya 108-111. sayfalarda verilen karekodlardan Bakara suresinin 211-230. ayetlerini dinleyiniz.

2. Adım: Bakara suresinin 211-230. ayetlerini euzübesmele çekerek yüzünden okuyunuz.

3. Adım: Ayetleri okurken harfleri mahreçlerine uygun olarak telaffuz ediniz.

4. Adım: Bu temada öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde belirleyerek açıklayınız.

5. Adım: Belirlediğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde uygulayınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

4. Etkinlik

30 dk.

Adı	Okuyor ve Takip Ediyorum
Amaç	Bakara suresinin 211-230. ayetlerini okuyabilme, takip edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

1. Adım: Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplar oluşturunuz.

2. Adım: Grup üyeleri olarak kendi aranızda okuma sırası belirleyiniz.

3. Adım: Bakara suresinin 211-230. ayetlerini euzübesmele çekerek ve tecvit kurallarına uygun olarak grup içinde belirlediğiniz sırayla okuyunuz.

4. Adım: Ayetleri okuyan arkadaşlarınızı kitabınızdan takip ediniz.

5. Adım: Okuyuşunda hatası olan arkadaşlarınız varsa onlara hatalarını düzeltmeleri için yapıcı ve saygılı ifadelerle yardımcı olunuz.

6. Adım: Tüm grup üyeleri için aynı uygulama adımlarını gerçekleştiriniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

KONTROL LİSTESİ

Tarih: ..... / ..... / .....

Adı ve Soyadı : ..... **Numarası :** ..... **Sınıfı :** .....

Bu Kontrol Listesi öğrencilerin Bakara suresinin 211-230. ayetlerini yüzünden okumasıyla ilgili becerilerini kontrol etmek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin bu ölçütleri gerçekleştirme durumuna göre "Evet", "Kısmen" veya "Hayır" kutucuğunu işaretleyiniz.

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
1. Kur'an-ı Kerim'i okumaya başlamadan önce abdestli olmaya özen gösterdi.			
2. Kur'an-ı Kerim'i okumaya euzübesmele çekerek başladı.			
3. Euzübesmeleyi kuralına uygun okudu.			
4. Harfleri mahreçlerine uygun telaffuz etti.			
5. Ayetlerde geçen tecvit kurallarını belirleyerek açıkladı.			
6. Öğrendiği tecvit kurallarını doğru uyguladı.			
7. Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun olarak yüzünden okudu.			

Öğretmen Yorumu:

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فِيْٓ اَيْمَانِكُمْ وَلٰكِنْ يُّؤَاخِذُكُمْ بِمَا
كَسَبَتْ قُلُوْبُكُمْ ۭ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ حَلِيْمٌ ﴿٢٢٥﴾ لِلَّذِيْنَ يُؤْلُوْنَ مِنْ
نِّسَاۗىِٕهِمْ تَرَبُّصُ اَرْبَعَةِ اَشْهُرٍ ۚ فَاِنْ فَاۗءُوْ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٢٢٦﴾
وَاِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَاِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٢٢٧﴾ وَالْمُطَلَّقٰتُ
يَتَرَبَّصْنَ بِاَنْفُسِهِنَّ ثَلٰثَةَ قُرُوْۗءٍ ۭ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ اَنْ يَّكْتُمْنَ مَا خَلَقَ
اللّٰهُ فِيْٓ اَرْحَامِهِنَّ اِنْ كُنَّ يُؤْمِنَّ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ۭ وَبُعُوْلَتُهُنَّ
اَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِيْ ذٰلِكَ اِنْ اَرَادُوْٓا اِصْلَاحًا ۭ وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِيْ عَلَيْهِنَّ
بِالْمَعْرُوْفِ ۠ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ ۭ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿٢٢٨﴾
اَلطَّلَاقُ مَرَّتٰنِ ۠ فَاِمْسَاكٌۢ بِمَعْرُوْفٍ اَوْ تَسْرِيْحٌۢ بِاِحْسَانٍ ۭ وَلَا يَحِلُّ
لَكُمْ اَنْ تَاْخُذُوْا مِمَّآ اٰتَيْتُمُوْهُنَّ شَيْـــًٔا اِلَّآ اَنْ يَّخَافَآ اَلَّا يُقِيْمَا
حُدُوْدَ اللّٰهِ ۭ فَاِنْ خِفْتُمْ اَلَّا يُقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ ۙ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا
فِيْمَا افْتَدَتْ بِهٖ ۭ تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ فَلَا تَعْتَدُوْهَا ۚ وَمَنْ يَّتَعَدَّ حُدُوْدَ
اللّٰهِ فَاُولٰۗىِٕكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿٢٢٩﴾ فَاِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهٗ مِنْۢ بَعْدُ حَتّٰى
قصر
تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهٗ ۭ فَاِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَآ اَنْ يَّتَرَاجَعَآ اِنْ
ظَنَّآ اَنْ يُّقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ ۭ وَتِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿٢٣٠﴾

Sayfanın okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۭ وَيَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْيَتٰمٰى ۭ قُلْ اِصْلَاحٌ
لَّهُمْ خَيْرٌ ۭ وَاِنْ تُخَالِطُوْهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ ۭ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ
مِنَ الْمُصْلِحِ ۭ وَلَوْ شَاۗءَ اللّٰهُ لَاَعْنَتَكُمْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ٢٢٠
وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكٰتِ حَتّٰى يُؤْمِنَّ ۭ وَلَاَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ
مِّنْ مُّشْرِكَةٍ وَّلَوْ اَعْجَبَتْكُمْ ۚ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِيْنَ حَتّٰى
يُؤْمِنُوْا ۭ وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَّلَوْ اَعْجَبَكُمْ ۭ
اُولٰۗىِٕكَ يَدْعُوْنَ اِلَى النَّارِ ۚ وَاللّٰهُ يَدْعُوْٓا اِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ
بِاِذْنِهٖ ۚ وَيُبَيِّنُ اٰيٰتِهٖ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ٢٢١ وَيَسْـَٔلُوْنَكَ
عَنِ الْمَحِيْضِ ۭ قُلْ هُوَ اَذًى ۙ فَاعْتَزِلُوا النِّسَاۗءَ فِي الْمَحِيْضِ ۙ
وَلَا تَقْرَبُوْهُنَّ حَتّٰى يَطْهُرْنَ ۚ فَاِذَا تَطَهَّرْنَ فَاْتُوْهُنَّ مِنْ حَيْثُ
اَمَرَكُمُ اللّٰهُ ۭ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ التَّوَّابِيْنَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِيْنَ ٢٢٢
نِسَاۗؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ ۠ فَاْتُوْا حَرْثَكُمْ اَنّٰى شِئْتُمْ ۡ وَقَدِّمُوْا
لِاَنْفُسِكُمْ ۭ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّكُمْ مُّلٰقُوْهُ ۭ وَبَشِّرِ
الْمُؤْمِنِيْنَ ٢٢٣ وَلَا تَجْعَلُوا اللّٰهَ عُرْضَةً لِّاَيْمَانِكُمْ اَنْ
تَبَرُّوْا وَتَتَّقُوْا وَتُصْلِحُوْا بَيْنَ النَّاسِ ۭ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ٢٢٤

Sayfanın okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ ۚ وَعَسٰٓى اَنْ
تَكْرَهُوْا شَيْـًٔا وَّهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ وَعَسٰٓى اَنْ تُحِبُّوْا شَيْـًٔا
وَّهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ ۗ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ۝٢١٦ يَسْـَٔلُوْنَكَ
عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيْهِ ۗ قُلْ قِتَالٌ فِيْهِ كَبِيْرٌ ۗ وَصَدٌّ
عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَكُفْرٌ بِهٖ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاِخْرَاجُ اَهْلِهٖ
مِنْهُ اَكْبَرُ عِنْدَ اللّٰهِ ۚ وَالْفِتْنَةُ اَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ ۗ وَلَا يَزَالُوْنَ
يُقَاتِلُوْنَكُمْ حَتّٰى يَرُدُّوْكُمْ عَنْ دِيْنِكُمْ اِنِ اسْتَطَاعُوْا ۗ
وَمَنْ يَّرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِيْنِهٖ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ
فَاُولٰٓئِكَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۚ وَاُولٰٓئِكَ
اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ۝٢١٧ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَالَّذِيْنَ هَاجَرُوْا وَجٰهَدُوْا فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۙ اُولٰٓئِكَ يَرْجُوْنَ
رَحْمَتَ اللّٰهِ ۗ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝٢١٨ يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْخَمْرِ
وَالْمَيْسِرِ ۗ قُلْ فِيْهِمَآ اِثْمٌ كَبِيْرٌ وَّمَنَافِعُ لِلنَّاسِ ۫ وَاِثْمُهُمَآ
اَكْبَرُ مِنْ نَّفْعِهِمَا ۗ وَيَسْـَٔلُوْنَكَ مَاذَا يُنْفِقُوْنَ ۖ قُلِ الْعَفْوَ ۗ
كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُوْنَ ۙ ۝٢١٩

Sayfanın okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

سَلْ بَنِيٓ اِسْرَآءِيلَ كَمْ اٰتَيْنَاهُمْ مِنْ اٰيَةٍ بَيِّنَةٍ ۭ وَمَنْ يُّبَدِّلْ نِعْمَةَ
اللّٰهِ مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُ فَاِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿٢١١﴾ زُيِّنَ لِلَّذِيْنَ
كَفَرُوا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُوْنَ مِنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ۘ وَالَّذِيْنَ
اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۭ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ مَنْ يَّشَاۗءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢١٢﴾
كَانَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً ۟ فَبَعَثَ اللّٰهُ النَّبِيّٖنَ مُبَشِّرِيْنَ
وَمُنْذِرِيْنَ ۠ وَاَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ
فِيْمَا اخْتَلَفُوْا فِيْهِ ۭ وَمَا اخْتَلَفَ فِيْهِ اِلَّا الَّذِيْنَ اُوْتُوْهُ مِنْۢ بَعْدِ
مَا جَاۗءَتْهُمُ الْبَيِّنٰتُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ ۚ فَهَدَى اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
لِمَا اخْتَلَفُوْا فِيْهِ مِنَ الْحَقِّ بِاِذْنِهٖ ۭ وَاللّٰهُ يَهْدِيْ مَنْ يَّشَاۗءُ اِلٰى صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٢١٣﴾ اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَاْتِكُمْ مَّثَلُ
الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ ۭ مَسَّتْهُمُ الْبَاْسَاۗءُ وَالضَّرَّاۗءُ وَزُلْزِلُوْا
حَتّٰى يَقُوْلَ الرَّسُوْلُ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ مَتٰى نَصْرُ اللّٰهِ ۭ اَلَآ اِنَّ
نَصْرَ اللّٰهِ قَرِيْبٌ ﴿٢١٤﴾ يَسْـَٔـلُوْنَكَ مَاذَا يُنْفِقُوْنَ ۭ قُلْ مَآ اَنْفَقْتُمْ
مِّنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبِيْنَ وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنِ
وَابْنِ السَّبِيْلِ ۭ وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلِيْمٌ ﴿٢١٥﴾

Sayfanın okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

3.3. Sureleri Tanıyorum: Nahl Suresi

Konuya Başlarken

1. **Bal deyince aklınıza neler geliyor?**
2. **Balın faydaları hakkında neler biliyorsunuz?**
3. **Arıların bal yapma süreci hakkında neler biliyorsunuz?**
4. **Arıların doğadaki görevlerinden birini söyleyiniz.**

Yüce Allah, mesajlarının daha iyi anlaşılması için Kur'an-ı Kerim'de insanlara bildikleri veya günlük hayatta gözlemleyebilecekleri olaylarla ilgili örnekler verir. Örneğin Fil suresinde geçmişte yaşanan önemli bir olayı hatırlatır.[9] Ankebut suresinde ise kendisinden başkasına sığınanları yuvasının sağlamlığına güvenen örümceğe benzeterek uyarır.[10] Nahl suresinin 68-69. ayetlerinde bahsedilen bal arısı da insanın doğada ve günlük hayatta gözlemleyebileceği somut örneklerdendir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاَوْحٰى رَبُّكَ اِلَى النَّحْلِ اَنِ اتَّخِذِى مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا
يَعْرِشُونَ ۙ ٦٨ ثُمَّ كُلِى مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِى سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا ۭ يَخْرُجُ مِنْ
بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ اَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَآءٌ لِلنَّاسِ ۭ اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ٦٩

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Rabbin bal arısına: Dağlardan, ağaçlardan ve insanların yaptıkları çardaklardan kendine evler (kovanlar) edin. Sonra meyvelerin her birinden ye ve Rabbinin sana kolaylaştırdığı yaylım yollarına gir, diye ilham etti. Onların karınlarından renkleri çeşitli bir şerbet (bal) çıkar ki, onda insanlar için şifa vardır. Elbette bunda düşünen bir kavim için büyük bir ibret vardır.

(Nahl suresi 68-69. ayetler)

5. Etkinlik

30 dk.

Adı	Nahl Suresinin 68-69. Ayetlerini Öğreniyorum
Amaç	Nahl suresinin 68-69. ayetleriyle ilgili bilgi toplayabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Öğretmen rehberliğinde Nahl suresinin 68-69. ayetleriyle ilgili bilgileri toplayacağınız güvenilir ve geçerli kaynakları (Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan kitaplar, edu.tr, gov.tr uzantılı genel ağ kaynakları) belirleyiniz.

2. Adım: Bu ayetlerde geçen "nahl" kavramıyla ilgili bilgileri belirlediğiniz kaynaklardan araştırınız.

3. Adım: Araştırmalarınız sonucunda sureye neden "Nahl" ismi verildiğine dair çıkarımlarınızı yazınız.

4. Adım: Çıkarımlarınızı öğretmen rehberliğinde güvenilir ve geçerli kaynaklar aracılığıyla doğrulayınız.

5. Adım: Nahl suresinin 68-69. ayetleriyle ilgili yaptığınız araştırma sonucunda elde ettiğiniz bilgilerden yararlanarak bir sunum hazırlayınız.

6. Adım: Kullandığınız kaynakları sunumunuzun sonunda belirtiniz.

7. Adım: Sunumunuzu sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Nahl suresi, Kur'an-ı Kerim'in on altıncı suresidir. Bu sure; Allah'ın (cc) varlığını ve birliğini gösteren evrendeki deliller, öldükten sonra dirilme ve vahiy gibi konuları içerir.[11] Sure, adını 68. ayette geçen ve bal arısı anlamına gelen "nahl" kelimesinden alır.[12] Bu ayette Allah'ın (cc) bal arısına vahyettiği bildirilir. **Vahiy** kelimesi sözlükte gizli konuşma, ilham etme, fısıldama anlamlarına gelir. Terim olarak ise Yüce Allah'ın peygamberler aracılığıyla insanlara bildirdiği ilahi bilgi ve bu bilginin gönderiliş biçimidir. Vahiy aynı zamanda Allah'ın (cc) evrendeki tüm varlıklar için belirlediği ve onların uymak zorunda oldukları doğal kuralları da ifade eder.[13] Bu kurallar, varlıkların yaratılışındaki ilahi düzenin bir parçasıdır.

Allah (cc), kâinattaki her varlığı yaradılışına uygun yeteneklerle donatmıştır.[14] Bu yönüyle vahiy ve ilham kavramları yakından ilişkilidir. İlham kelimesi sözlükte gönle doğan şey, kalbe gelen mana, akıl yürütme ve düşünmeye dayanmaksızın elde edilen bilgi anlamlarına gelir.[15] Nahl suresinin 68. ayetinde ise ilham kavramı, Allah'ın (cc) tüm canlılara faydalı olanı seçme ve zararlılardan kaçınma yeteneği verdiğini bildirir. Yüce Allah insanlara da geçimlerini sağlamak için ihtiyaç duydukları becerileri bağışlamıştır.[16] Yaradılışta verilen bu özelliklerini ve sağlıklarını koruma refleksini kullanan insanlar Allah'ın (cc) emaneti olan bedenlerine özen gösterirler.

6. Etkinlik

30 dk.

Adı	Düşünüyorum ve Sorguluyorum
Amaç	Farklı disiplinlerde edindiği bilgiler arasında ilişki kurabilme

Yönerge: Verilen metni okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

Elif, mutfakta kaynayan çaydanlığı yerinden almak isterken parmağı metal kapağa değdi ve elini hızla geri çekti. Bir an durdu ve "Bunu ben mi yaptım?" diye düşündü. Sanki eli, aklından tamamen bağımsız, kendisini koruyan başka bir güçle hareket etmişti. O akşam parmağındaki sızı geçene kadar bu hızlı tepkinin sırrını çözemedi.

Ertesi gün fen bilimleri dersinde öğretmen tahtaya "Sıcak bir cisme dokunduğumuzda vücudumuz neden hızlı tepki verir?" yazdı. Ardından "İçimizdeki bu ani tepki sizce bizi nelerden koruyor olabilir?" diye sordu. Sınıfta derin bir sessizlik oldu. Elif, dün akşamı hatırladı. İnsanın hayatta kalması için kendi iradesinden bağımsız, doğuştan gelen bir koruma sistemine sahip olduğunu düşündü. Aynı hafta din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde öğretmen Nahl suresinin 68. ayetini okudu: "Rabbin bal arısına ilham etti…" Ardından elindeki arı maketini gösterip ekledi: "Müfessirler bu ayetteki ilham kavramını, canlılara yaratılışta yüklenen özel beceriler olarak açıklar. Allah (cc) bu beceriler aracılığıyla tüm canlılara, yararlı olanı almayı ve zararlardan korunmayı doğuştan öğretmiştir." Daha sonra da "Hiç eğitim almadan bir canlının doğuştan gelen bu içgüdüyle hareket etmesi size neyi düşündürür?" diye sordu.

Elif iki dersi birden düşündü. Fen bilimleri dersindeki koruyucu refleks ile din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde dinlediği arıya ilham edilme konusunu zihninde yan yana getirdi. İkisinin de aslında canlıyı korumak ve yaşatmak için yaratılıştan gelen ortak birer özellik olduğunu fark etti. Defterine şu soruyu yazdı: "İçimize ve tüm canlılara yerleştirilen bu koruyucu fıtrat, bize neyi anlatıyor olabilir?"

(Metin, kitap için yazar tarafından oluşturulmuştur.)

1. Elif'in sıcak çaydanlığa dokunduğunda elini hızla geri çekmesi, onun neden bu olay üzerinde düşünmesine yol açmıştır?
2. Fen bilimleri dersinde öğretmenin sorduğu soru ile Elif'in mutfakta yaşadığı olay arasında nasıl bir ilişki vardır?
3. Fen bilimleri dersinde öğrendiği refleks kavramını dikkate alarak Elif'in yaşadığı durumu açıklayınız. Bu tepkinin insan için hangi işlevi yerine getirdiğini belirtiniz.
4. Elif, refleks kavramı ile arıya ilham edilmesini "yaratılıştan gelmesi açısından ortak özellik" olarak değerlendirmiştir. Sizce onun bu değerlendirmeye yönelten ortak özellik nedir?
5. Elif'in defterine yazdığı "İçimize ve tüm canlılara yerleştirilen bu koruyucu fıtrat, bize neyi anlatıyor olabilir?" sorusunu metinden hareketle değerlendiriniz. Düşüncelerinizi gerekçeleriyle açıklayınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Nahl suresinin 68. ayetinde bal arısına, içinde yaşayacağı yerler edinmesinin ilham edildiği bildirilir. Arılar, ağaç kovukları, mağaralar, kaya oyukları gibi korunaklı yerleri yuva olarak kullanır. Yuvalarının içinde bal depolamak ve yavrularını büyütmek için ölçü ve düzen açısından birbirine denk altıgen gözlerden oluşan petekler örer. Peteklerin altıgen şekli, en az balmumu kullanılarak sağlam ve geniş bir depolama alanı oluşmasını sağlar.[17] Surenin 69. ayetinde, Allah'ın (cc) bal arısına **"... meyvelerin hepsinden ye..."** şeklinde emrettiği bildirilir. Bu ilham doğrultusunda arılar, yüzlerce çiçeği dolaşarak meyve ve çiçek özlerinden lezzetli bal üretir.[18] Arılar çiçekler arasında gezinirken polenleri bir çiçekten diğerine taşır. Bu tozlaşma sayesinde bitkilerde döllenme gerçekleşir ve bunun sonucunda bitki tohumları oluşur. Oluşan bu tohumlarla bitkiler yetişir. Böylece başta bal olmak üzere, Yüce Allah'ın kulları için yarattığı birçok nimet, bal arıları aracılığıyla elde edilmiş olur *(Görsel 3.1)*.

Görsel 3.1
Bal arıları, meyve ve çiçeklerden öz toplayarak çeşitli nimetlerin oluşmasına katkı sağlar.

Nahl suresinin 69. ayetinin devamında bal arılarına Allah'ın (cc) onlar için kolaylaştırdığı yolları kullanmalarının emredildiği bildirilir. Bal arısı besin kaynağına ulaşmak için yuvasından çok uzağa gidebilir. Böyle bir durumda yolunu şaşırmadan geri dönebilir. Onların yollarını bulmasında Güneş'in konumu, rüzgârın yönü gibi doğal işaretlerden yararlanmaları ve kendi aralarında kurdukları iletişim etkilidir.[19] Bu durum Yüce Allah'ın onlar için yolları kolaylaştırması ile mümkün olur.

Ayetin sonunda bal arılarının insanlar için şifa barındıran balları üretebilmesinin Yüce Allah'ın emriyle olduğu bildirilir. Bal, tarih boyunca çeşitli kültürlerde hastalıkların tedavisinde kullanılmıştır. Özellikle yanık ve yaraların iyileşmesindeki etkisi balın bir şifa kaynağı olduğunu gösterir.[20]

Arı kolonisi, bir kilogram bal üretmek için yaklaşık 96.000 kilometre uçuş yapar. Bu uçuş mesafesi, Dünya'nın çevresini yaklaşık 2,5 kez dolaşmaya eş değerdir.

(Genel ağdan alınmıştır.)

Allah (cc) insanlara maddi ve manevi birçok nimet vermiştir. Bunlardan bir kısmı Nahl suresinde hatırlatılır. Böylece insanların bunları düşünüp şükretmeleri istenir. Bu nimetlerden bazıları şunlardır.

- Bal arısının ürettiği balda insanlar için şifa bulunması
- Binek ve yük taşımacılığında hayvanlardan yararlanılması[21]
- İnsanların beslenebilmeleri için eti yenebilen hayvanlar yaratılması ve soğuktan korunmak için bu hayvanların derilerinden faydalanılması[22]
- Suyun içecek olarak gökten indirilmesi[23] ve tarımda kullanılabilmesi[24]
- İnsanları uyarmak için peygamberler ve ilahi kitapların gönderilmesi[25]
- Allah'a (cc) karşı gelmekten sakınanların cennetle müjdelenmesi[26]

7. Etkinlik

30 dk.

Adı	Nahl Suresindeki Nimetleri Öğreniyorum
Amaç	Nahl suresinde geçen nimetleri sıralayabilme

Yönerge: Aşağıdaki soruları cevaplayarak etkinliği tamamlayınız.

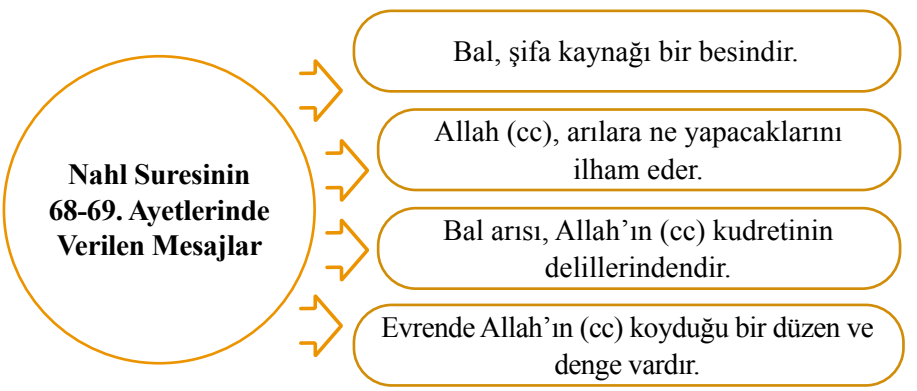
1. Size hiçbir karşılık beklemeden iyilik yapan birine karşı ne hissedersiniz?

2. **"Halbuki Allah'ın nimetini saymaya kalksanız onu sayamazsınız. Şüphesiz Allah; çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."** (Nahl suresi 18. ayet) ayetinden yararlanarak Allah'ın (cc) sizlere verdiği nimetlerden aklınıza gelenleri yazınız.

3. Size birçok nimet veren Allah'a (cc) nasıl teşekkür edersiniz?

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

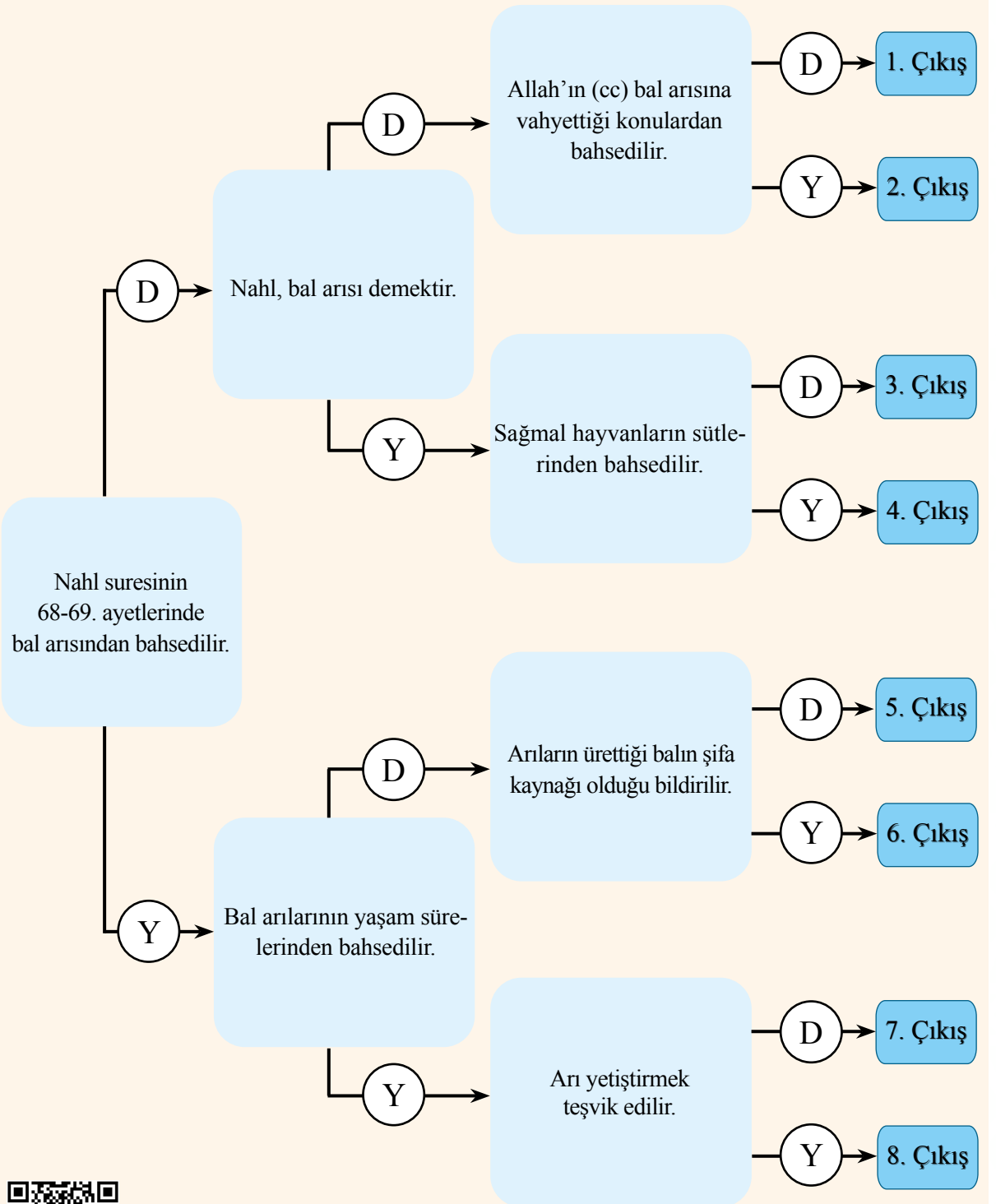
Bilgi Görseli 3.1
Nahl suresinin 68-69. ayetlerinde verilen mesajlar

Yandaki karekodu kullanarak Nahl suresinin 68-69. ayetleriyle ilgili videoya ulaşabilirsiniz.

Kontrol Noktası

Aşağıda Nahl suresiyle ilgili verilen bilgilerin doğruluğunu (D) ya da yanlışlığını (Y) belirleyerek yönlendirici okları takip ediniz ve ulaştığınız çıkışı işaretleyiniz.

Yandaki karekodu kullanarak cevaplara ulaşabilirsiniz.

3.4. Nasr Suresi ve Anlamı

Konuya Başlarken

Kur'an-ı Kerim'de geçen kavramları doğru anlamak, onun mesajını daha iyi kavramamızı sağlar. Bunun için araştırma yapmak ve kavramların geçtiği ayetlerin içeriği üzerine düşünmek gerekir.

Aşağıdaki kavramlardan anlamını bildiklerinizin yanına (✓) işareti koyunuz.

Tespih ○	Tövbe ○
Hamt ○	İstiğfar ○

Bilgi Görseli 3.2: Nasr suresinin özellikleri

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِذَا جَآءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ۙ ﴿١﴾ وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللّٰهِ اَفْوَاجًا ۙ ﴿٢﴾
فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ ۗ اِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Allah'ın yardımı gelip fetih gerçekleştiğinde; Ve insanların akın akın Allah'ın dinine girdiğini gördüğünde; Rabbine hamdederek şanının yüceliğini dile getir ve O'ndan af dile; şüphesiz O, tövbeleri çok kabul edendir.

(Nasr suresi 1-3. ayetler)

Yandaki karekodu kullanarak Nasr suresinin okunuşuna ulaşabilirsiniz.

8. Etkinlik

30 dk.

Adı	Nasr Suresini Anlıyorum
Amaç	Nasr suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Nasr suresinin mealini Kur'an-ı Kerim mealinden veya ders kitabınızdan bulup inceleyiniz.

2. Adım: Surede geçen konuları belirleyerek yazınız.

3. Adım: Nasr suresinin ayetlerinin anlamını örnekteki gibi içeriklerine göre sınıflandırınız.

Fetih	Allah'ın (cc) Hz. Muhammed'e (sav) ve Müslümanlara verdiği bütün başarılar ve onun elde ettiği kesin bir zaferden bahsedilir.
....	....
....	....

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Nasr suresi, Kur'an-ı Kerim'in en son inen surelerindendir. Hz. Peygamber'in Veda Haccı sırasında nazil olmuştur.[27] Sure, adını ilk ayetinde geçen "nasr" kelimesinden alır. **Nasr** kelimesi sözlükte yardım, yardım etme anlamlarına gelir.[28] Surenin başında Allah'ın (cc) yardımıyla gerçekleşen fetihten bahsedilir. **Fetih** kelimesi sözlükte açma, açılma, bir şehir ve ülkeyi ele geçirme anlamlarına gelir. Terim olarak ise Müslümanların, zulmü ortadan kaldırmak, adaleti yerleştirmek amacıyla bir bölgeyi yönetimlerine almalarını ifade eder.[29] Surede fetih kavramıyla Hz. Muhammed'e (sav) nasip olan bütün başarılar ve onun elde ettiği kesin zafer ifade edilir. Hz. Peygamber'in elde ettiği zafer, uzun bir mücadelenin ve sabrın ardından kazanılmıştır. Mekke'nin fethedilmesi müşriklerin direncini kırmış, üstünlük Müslümanlara geçmiştir. Ardından Taif ve Huneyn savaşları gerçekleşmiştir. Bu savaşlardan sonra Arap Yarımadası'nın hâkimiyeti Müslümanların kontrolüne geçmiştir.[30] Böylece İslam'ın yayılması hızlanmıştır.

Nasr suresinde yer alan **"Ve insanların akın akın Allah'ın dinine girdiğini gördüğünde"**[31] ayeti Mekke'nin fethinden başlayarak Veda Haccı'na kadar olan süreci ifade eder. Mekke'nin fethinden önce insanlar genellikle bireysel olarak İslam'a girerken fetih sonrasında kabileler hâlinde İslam'ı kabul etmeye başlamışlardır.[32] Allah'ın (cc) yardımı ve fetihle birlikte insanların Yüce Allah'ın dinine girmesinin Müslümanlara verilen bir nimet ve zafer olduğu vurgulanır. Bu nimet ve zafer karşısında Müslümanlardan beklenen tutum ve davranışlar ise surenin sonunda **"Rabbine hamdederek şanının yüceliğini dile getir ve O'ndan af dile..."**[33] şeklinde ifade edilmiştir *(Görsel 3.2)*.

Görsel 3.2
Dua ve istiğfar, insanın Allah'a (cc) yakınlaşmasını sağlar.

İslam'ın ilk yıllarında Hz. Muhammed (sav) ve Müslümanlar müşriklerin baskı ve zulmüne maruz kalmış, inançlarını yaşamakta büyük zorluk çekmişlerdir. Medine'ye hicretle birlikte Müslümanlar hem toplumsal hem de siyasi olarak güç kazanmış, kendilerine zulmedenlerle mücadele etme imkânı bulmuşlardır. Nasr suresinde bu zorlu mücadelenin ardından gelen ilahi yardım ve fetihlerle İslam'ın yayılışının bir nimet olduğu bildirilir. Bu ilahi müjde, en zor zamanlarda bile Yüce Allah'ın yardımından ümit kesilmemesi gerektiğini ve sabırla sürdürülen bir mücadelenin mutlaka başarıya ulaşacağını öğretir. Sure böylece, elde edilen her başarının gerçek sahibinin Yüce Allah olduğunu hatırlatarak Müslümanları sonsuz bir şükür ve tevazu içerisinde olmaya davet eder.[34]

Nasr suresinin son ayetindeki "af dile" emri, "istiğfar" olarak ifade edilir. "Estağfirullah (Yüce Allah'tan bağışlanma dilerim.), estağfirullah elazim (Yüce Allah'tan bağışlanma isterim.)" gibi sözlerle istiğfar edilir. Kişi, Allah'a (cc) yönelerek bu anlamları içeren dualarla da istiğfar edebilir. Müslümanlar sadece işledikleri hatalar için değil hayırlarının artması için de Allah'a (cc) istiğfar ederler.[35] Böylece hem bağışlanmayı hem de rahmeti talep etmiş olurlar. Hz. Peygamber "*... Ben her gün yüz defa Allah'tan bağışlanma dilerim.*"[36] demiştir.

Nasr suresinde Yüce Allah, Müslümanları tövbe etmeye teşvik eder. Surede Yüce Allah'ın Tevvab ismi zikredilerek O'nun affedici olduğu **"… şüphesiz O, tövbeleri çok kabul edendir."**[37] ifadesiyle vurgulanmıştır. Tevvab kelimesi sözlükte işlemiş olduğu günahlardan pişmanlık duyarak içtenlikle tövbe eden kullarını bağışlayan ve onların tövbelerini çokça kabul eden anlamına gelir.[38] İslam âlimleri, bu ayette Tevvab isminin Allah'ın (cc) ezelden beri affedici oluşu anlamında kullanıldığını belirtmişlerdir.[39]

9. Etkinlik

30 dk.

Adı	Nasr Suresinin Kavramlarını Öğreniyorum
Amaç	Nasr suresinin kavramlarında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplar oluşturunuz.

2. Adım: Her grup için bir sözcü belirleyiniz.

3. Adım: Grupça aşağıda verilen Nasr suresine ait kavramlardan birini seçiniz.

fetih | hamt | istiğfar | nasr | tespih | tövbe

4. Adım: Seçtiğiniz kavramı, öğretmen rehberliğinde güvenilir kaynaklar belirleyerek araştırınız.

5. Adım: Edindiğiniz bilgilerden yararlanarak bu kavramın anlamına dair çıkarımlarınızı yazınız.

6. Adım: Yaptığınız yorumların doğruluğunu grup arkadaşlarınızla tartışarak kontrol ediniz.

7. Adım: Tartışma sırasında arkadaşlarınızı dikkatli ve saygılı bir şekilde dinleyiniz. Varsa değerlendirmelerinizi paylaşırken nazik olmaya özen gösteriniz.

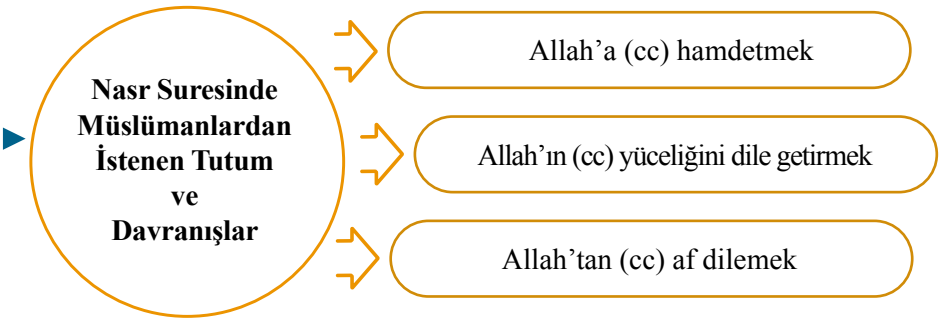
8. Adım: Araştırıp tartışarak ulaştığınız sonuçları grup sözcünüz aracılığıyla sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

9. Adım: Seçtiğiniz kavramla ilgili çıkarımlarınızı örnek durumlarla aşağıdaki alana yazınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Nasr suresinde Müslümanlara bir başarı elde ettiklerinde nasıl davranmaları gerektiği hatırlatılır. Elde ettikleri başarının yalnızca kendi çabalarıyla gerçekleşmediğini fark etmeleri öğütlenir. Müslümanlardan kibirden uzak durmaları, hamt, tövbe ve istiğfar ile O'na yönelmeleri istenir.[40]

Elde ettiği başarının Allah'ın (cc) yardımıyla gerçekleştiğini idrak eden kişi, aşırılıklardan kaçınır; çevresindekilerin duygu ve düşüncelerine hassasiyet gösterir. İnsanlara karşı daima alçak gönüllü, saygılı ve duyarlı davranır.

Bilgi Görseli 3.3
Nasr suresinde Müslümanlardan istenen tutum ve davranışlar

Yandaki karekodu kullanarak Nasr suresiyle ilgili videoya ulaşabilirsiniz.

10. Etkinlik

30 dk.

Adı	Nasr Suresinin Anlamını Yorumluyorum
Amaç	Nasr suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: 5N1K sorularını cevaplayınız.

1 Ne — Nasr suresinde ne emredilir?
.....

2 Nerede — Nasr suresi nerede indirilmiştir?
.....

3 Ne Zaman — Nasr suresinde Müslümanlardan istenen davranışlar ne zaman sergilenmelidir?
.....

4 Niçin — Nasr suresinde fetihten sonra niçin af dilenmesi istenmiştir?
.....

5 Nasıl — Nasr suresinde Müslümanlardan nasıl bir davranış sergilemeleri istenmektedir?
.....

6 Kim — Nasr suresindeki emirlerin muhatabı kimdir?
.....

2. Adım: Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Nasr suresinin anlamından yararlanarak bu sureden öğrendiklerinizi kendi cümlelerinizle yazınız.

b) Nasr suresini meale başvurarak okumanın kişiye hangi olumlu davranışları kazandırabileceğini yazınız.

c) Nasr suresinden öğrendiklerinizi günlük hayatta hangi durumlarda uygulayabileceğinizi yazınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

11. Etkinlik

Süre: 30+30 dk.

Adı	Nasr Suresini Ezberliyorum
Amaç	Nasr suresini tilavet edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

1. Adım: Nasr suresinin okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek yandaki karekoddan dinleyiniz.

2. Adım: Dinlediğiniz okuyuşta harflerin telaffuz özelliklerini belirleyiniz ve sureyi koro hâlinde tekrar ediniz.

3. Adım: Nasr suresini, harfleri mahreçlerine uygun telaffuz etmeye özen göstererek yüzünden okuyunuz.

4. Adım: Nasr suresinde yer alan tecvit kurallarını belirleyerek açıklayınız.

5. Adım: Tablodaki yöntemi öğretmen rehberliğinde uygulayarak Nasr suresini ezberleyiniz.

Nasr Suresi

Ezberleme Yöntemi	Okunuşu
Euzübesmele çekilir.	اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
1. ayet ezberlenir.	اِذَا جَآءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ۙ ﴿١﴾
2. ayet ezberlenir.	وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللّٰهِ اَفْوَاجًا ۙ ﴿٢﴾
1 ve 2. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	اِذَا جَآءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ۙ ﴿١﴾ وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللّٰهِ اَفْوَاجًا ۙ ﴿٢﴾
3. ayet ezberlenir.	فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ ؕ اِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾
1, 2 ve 3. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	اِذَا جَآءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ۙ ﴿١﴾ وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللّٰهِ اَفْوَاجًا ۙ ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ ؕ اِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

6. Adım: Sureyi ezberledikten sonra sınıfta öğretmeninize okuyunuz.

7. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda Nasr suresini ezberden tekrar ediniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Gözlem Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki tabloda Nasr suresinde geçen bazı önemli kavramlar verilmiştir. Bu kavramların suredeki anlamıyla bağlantılı olarak size çağrıştırdığı kelimeleri karşılarına yazınız.

Kavramlar	İlişkili Kelimeler		
istiğfar	tövbe	af	pişmanlık
fetih			
nasr			
hamt			
Tevvab			

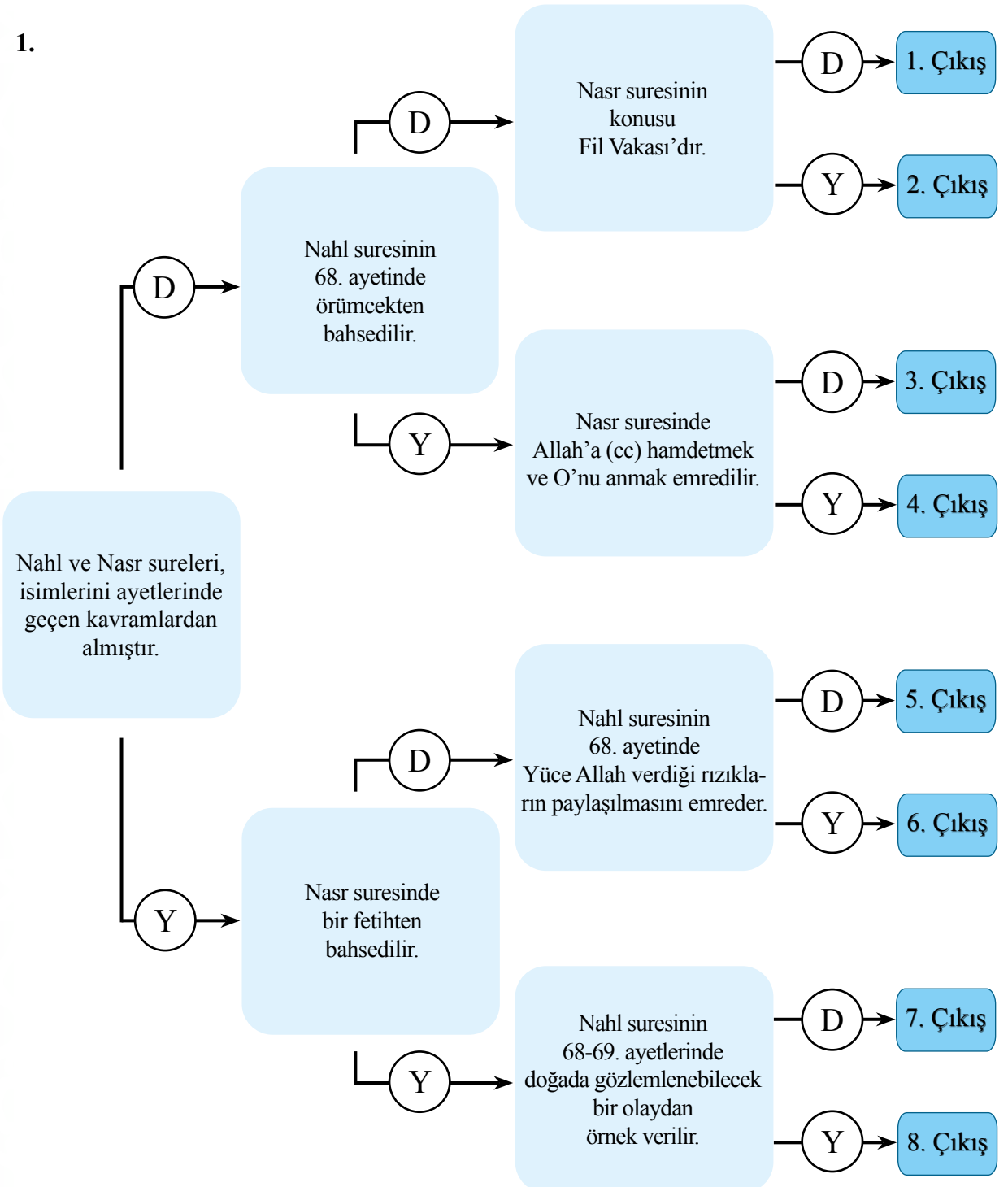
Farklı Kaydet

Bu temada neler öğrendiniz? Aşağıdaki boş bırakılan alana kısaca özetleyiniz.

Ölçme ve Değerlendirme Soruları

Aşağıda verilen bilgilerin doğruluğunu (D) ya da yanlışlığını (Y) belirleyerek yönlendirici okları takip ediniz ve ulaştığınız çıkışı işaretleyiniz.

1.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri verilen harf grubu ve sözcüklerden uygun olanlarıyla tamamlayınız.

bal arısı | idgam mütecaniseyn | idgam mütekaribeyn | istiğfar | nimetler

örümcek | tecvit | (ل - ر) | (ذ - ظ) | (ر - ب)

2. Mahreçleri ve sıfatları yakın harflerin birbirine katılmasıyla ..... kuralı oluşur.

3. اِذْ ظَلَمُوا ifadesinde idgam mütecaniseyn kuralı, ... harfleriyle oluşur.

4. قُلْ رَبِّ ifadesinde idgam mütekaribeyn kuralı, ... harfleriyle oluşur.

5. Nahl suresi, adını 68. ayetinde geçen ve ..... anlamına gelen "nahl" kelimesinden almıştır.

6. Nahl suresinde Yüce Allah'ın insanlara verdiği ..... konu edilir.

7. Nasr suresinde Müslümanlar Allah'a (cc) hamt ve ..... etmeye teşvik edilir.

Aşağıdaki kutucuklarda örnek ifadeler verilmiştir. 8-11. soruları kutucuklardaki harfleri kullanarak cevaplayınız. Aynı harfi birden fazla cevap için kullanabilirsiniz.

a فَاَمَنَتْ طَّآئِفَةٌ

b اَثْقَلَتْ دَّعَوَا اللّٰهَ

c نَخْلُقْكُمْ

ç بَلْ رَبُّكُمْ

d اِذْ ظَلَمْتُمْ

e bal arısı

f nasr

g vahiy

ğ fetih

h ilham

ı hamt

i istiğfar

8. İdgam mütecaniseyn kuralı bulunan ifadeler hangileridir?

.....

9. İdgam mütekaribeyn kuralı bulunan ifadeler hangileridir?

.....

10. Nahl suresiyle ilgili kavramlar hangileridir?

.....

11. Nasr suresiyle ilgili kavramlar hangileridir?

.....

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

12. Kur'an-ı Kerim'i öğrenme ve okumayla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Kur'an-ı Kerim'i yüzünden okumak ibadettir.

B) Hz. Peygamber Kur'an öğrenmeyi tavsiye ve teşvik etmiştir.

C) Kur'an-ı Kerim'i öğrenmek kadar devamlı okumak da önemlidir.

D) Müslümanlar belirli günlerde Kur'an-ı Kerim okumalıdır.

13.
- وَعَدْتَنَا
- وَمَهَّدْتُ
- يَلْهَثْ ذٰلِكَ
- بَلْ رَفَعَهُ اللّٰهُ

Verilen ifadelerde aşağıdaki idgam türlerinden hangisinin örneği yoktur?

A) ت - د - ط harfleriyle oluşan idgam mütecaniseyn

B) ث - ذ - ظ harfleriyle oluşan idgam mütecaniseyn

C) ر - ل harfleriyle oluşan idgam mütekaribeyn

D) ب - م harfleriyle oluşan idgam mütecaniseyn

14. Aşağıdaki ayetlerde yer alan idgam mütecaniseyn örneklerinden hangisi oluştuğu harfler bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) وَلَنْ يَنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ اِذْ ظَّلَمْتُمْ اَنَّكُمْ فِى الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ

B) وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَّآئِفَةٌ مِنْهُمْ اَنْ يُضِلُّوكَ...

C) اِذْ هَمَّتْ طَّآئِفَتَانِ مِنْكُمْ اَنْ تَفْشَلَا وَاللّٰهُ وَلِيُّهُمَا وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

D) وَدَّتْ طَّآئِفَةٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّونَكُمْ وَمَا يُضِلُّونَ اِلَّآ اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ

15. Ahmet Öğretmen Kur'an-ı Kerim dersinde Nahl suresinin 68-69. ayetlerinde bahsedilenlerin neler olduğunu sormuştur. Öğrencilerden bazılarının soruya verdikleri cevap şöyledir:

Büşra : İçecek olarak suyun gökten indirilmesi

Davut : İnsanları uyarmak için peygamberler ve ilahi kitaplar gönderilmesi

Fatma : Balda insanlar için şifa olması

Mustafa : Binek ve yük taşımacılığında hayvanlardan yararlanılması

Buna göre öğrencilerden hangisinin cevabı doğrudur?

A) Büşra B) Davut C) Fatma D) Mustafa

16. Saliha Öğretmen Kur'an-ı Kerim dersinde öğrencilerinden işledikleri konularla ilgili hatırladıklarını ifade etmelerini istemiştir. Öğrencilerin söylediklerini tahtaya yazmıştır.

Buna göre tahtaya yazılan

I. Allah'ın (cc) bal arısına vahyetmesi

II. İnsanların akın akın Allah'ın (cc) dinine girmesi

III. Allah'ın (cc) insana verdiği nimetler

IV. Allah'a (cc) hamdederek O'ndan af dilemek

ifadelerinden hangileri Nasr suresiyle ilgilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV

17. Zeynep Öğretmen tahtaya aşağıdaki ifadeleri yansıtmıştır. Öğrencilerden idgam mütecaniseyn bulunan ifadeleri belirlemelerini istemiştir.

Buna göre

I. فَرَّطْتُ

II. قَدْ تَبَيَّنَ

III. فَقُلْ رَبُّكُمْ

IV. اَلَمْ نَخْلُقْكُمْ

ifadelerinden hangilerinde idgam mütecaniseyn vardır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV

18. Aşağıdaki tabloda Nasr suresinde geçen kavramlar ve açıklamaları verilmiştir.

Kavramlar	Açıklamalar
I. Nasr	Kullarının tövbelerini çokça kabul eden
II. Fetih	Hz. Peygamber'in bütün başarıları ve onun kesin zaferi
III. İstiğfar	Bağışlanma ve af dileme
IV. Tevvab	Yardım etmek

Tablonun doğru olabilmesi için hangi kavramlar yer değiştirmelidir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve IV

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki noktalı alanlara yazınız.

19. İdgam mütekaribeyn kuralının oluştuğu harf gruplarını yazarak her gruba birer örnek veriniz.

.....

.....

.....

.....

.....

20. "Vahiy" ve "ilham" kavramlarının benzerlik ve farklılıklarını açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

21. Yüce Allah Nasr suresinde Müslümanlardan hangi tutum ve davranışları göstermelerini istemiştir?

.....

.....

.....

.....

.....

Değerlendirme

Verdiğiniz cevapları kontrol ediniz. Yanlış yaptığınız veya emin olamadığınız sorular için ilgili konuları tekrar çalışınız.

Yandaki karekodu kullanarak temayla ilgili daha fazla soruya ulaşabilirsiniz.

Sonnot

[1] bk. Sarı, "İdgam", 21/471.
[2] bk. Salman vd., *Tecvidli Kur'an-ı Kerim Elif-Bâ'sı*, 45.
[3] bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 189-190.
[4] bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 62-63.
[5] bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 61.
[6] bk. Karakaya-Akın, *Kur'an Okuma ve Tecvid*, 82.
[7] bk. Çetin, *Kur'ân Okuma Esasları (Tecvid)*, 241.
[8] bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 62.
[9] bk. Fil suresi 1-5. ayetler.
[10] bk. Ankebut suresi 41. ayet.
[11] bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 3/375.
[12] bk. Yaşaroğlu, "Nahl Sûresi", 32/308.
[13] bk. Sürmeli vd., "vahiy", 376-377.
[14] bk. Paçacı vd., *Hayat Rehberi Kur'an*, 1/420.
[15] bk. Sürmeli vd., "ilham", 165.
[16] bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 3/416-417.
[17] bk. Topsakal, *Petek Fraktalının Geometrisi*, 1.
[18] bk. Kasapoğlu, "Allah'ın Bal Arısına Vahyi -Bal Arısında İçgüdüsel Davranışlar-", 231.
[19] bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 3/418.
[20] bk. Coşkun, "Balın Geleneksel Kullanımı, Terapötik Özellikleri ve Antioksidan Aktivitesi", 42-43.
[21] bk. Nahl suresi 8. ayet.
[22] bk. Nahl suresi 5. ayet.
[23] bk. Nahl suresi 10. ayet.
[24] bk. Nahl suresi 11. ayet.
[25] bk. Nahl suresi 44. ayet.
[26] bk. Nahl suresi 30. ayet.
[27] bk. Yaşaroğlu, "Nasr Sûresi", 32/416.
[28] bk. Sürmeli vd., "Nasr suresi", 274-275; Yaşaroğlu, "Nasr Sûresi", 32/416.
[29] bk. Sürmeli vd., "fetih", 92-93.
[30] bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/707; Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, 7/289.
[31] Nasr suresi 2. ayet.
[32] Paçacı vd., *Hayat Rehberi Kur'an*, 3/423-424.
[33] Nasr suresi 3. ayet.
[34] bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/707.
[35] bk. Sürmeli vd., "istiğfar", 180-181.
[36] Müslim, "Zikir", 41.
[37] Nasr suresi 3. ayet.
[38] bk. Sürmeli vd., "Tevvab", 366.
[39] bk. Topaloğlu, "Tevvâb", 41/49.
[40] bk. Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, 7/290.

4. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ OKUYORUM

4.1. Kalkale

4.2. Duha-Hümeze Dâhil Sureler

4.3. Peygamber Duaları: Taha Suresinin 25-35. Ayetleri

4.4. Tebbet Suresi ve Anlamı

Bu temada sizlerden

- kalkaleyi telaffuz edebilmeniz,
- Duha-Hümeze dâhil sureleri yüzünden okuyabilmeniz,
- Taha suresi 25-35. ayetlerinde Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilmeniz,
- Tebbet suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilmeniz,
- Tebbet suresini tilavet edebilmeniz

beklenmektedir.

► Anahtar Kavramlar

- **kalkale**
- **tevekkül**

Temaya Başlarken

Hz. Muhammed (sav), peygamberliğinin ilk yıllarında İslam'ı insanlarla yüz yüze görüşmeler yaparak anlatmıştır. Yeni bir inancı benimsetmek kolay olmadığı için başlangıçta davetini sınırlı bir çevrede yürütmüştür. **"(Önce) en yakın akrabanı uyar."** (Şuara suresi 214. ayet) ayeti indirildikten sonra ise İslam'ı önce yakın akrabalarına, daha sonra Mekke'deki diğer insanlara ve Arap Yarımadası'ndaki topluluklara tebliğ etmiştir.

Peygamber Efendimiz'in İslam'a çağrısına toplumun bir kısmı olumlu cevap verirken bir kısmı da şiddetle karşı çıkmıştır. Örneğin Hz. Peygamber'in amcası Ebu Leheb, onun peygamberliğini reddederek kendisine düşmanca davranmıştır. Mekkelileri kışkırtarak Hz. Peygamber'in İslam çağrısını engellemeye çalışmıştır (bk. Sarıçam, *Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı*, 88-89). Ebu Leheb'in bu tutumu Tebbet suresinde açıkça eleştirilmiş ve onun akıbetinin hüsran olacağı bildirilmiştir.

Hz. Muhammed'in (sav) peygamberliğinin ilk yıllarında insanlara İslam'ı gizlice anlatmasının sebepleri neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Tema Dosyası

Tema Sunusu

4.1. Kalkale

Konuya Başlarken

Aşağıdaki kelimeleri öğretmen rehberliğinde seslendiriniz. Öğretmeninizin değerlendirmesine göre seslendirmeniz doğru ise (✓) işareti koyunuz.

وَالْعَبْدُ　　اَطْوَارًا　　مُجْرِمِينَ

Kur'an-ı Kerim'i doğru bir şekilde okuyabilmek için harf ve kelimelerin mahreçlerine uygun telaffuz edilmesi gerekir. Bunun için tecvit kurallarını öğrenmek önemlidir. Tecvit kuralları harflerin sesinin doğru şekilde çıkarılmasını ve kelimelerin hatasız okunmasını sağlar. Bu kurallardan biri olan **kalkale,** sözlükte sarsmak, seslenmek, kımıldatmak anlamlarına gelir. Terim olarak ise kuvvetli bir ses işitilinceye kadar mahrecin kımıldatılması demektir.[1]

Kalkale harfleri ب - ج - د - ط - ق olmak üzere toplam beş tanedir. Bu harflerden biri kelimenin ortasında veya sonunda sakin olarak bulunduğunda kalkale oluşur. Kalkale, harfin mahrecinin sarsılarak sesinin vurgulu ve belirgin okunmasıdır. Ayrıca kalkalenin başkası tarafından duyulacak kadar güçlü bir sesle yapılması vaciptir.[2]

Kalkale harfleri "قُطْبُ جَدٍ" ibaresinde toplanmıştır.

Derece bakımından kalkale ikiye ayrılır.[3]

1. Kalkaleisuğra (Küçük kalkale): Kalkale harfinin kelimenin ortasında cezimli olarak bulunmasıdır.

Örnek
خَلَقْنَا

2. Kalkaleikübra (Büyük kalkale): Kalkale harflerinden birinin kelime sonunda bulunması ve üzerine vakıf yapılması durumunda oluşan okuyuştur.

Örnek
يُخْلَقْ

Karekodu kullanarak kalkale ile ilgili konu anlatımına ulaşabilirsiniz.

✓ Kalkale-i kübra, kalkale-i suğraya göre daha güçlü ve vurgulu şekilde yapılmalıdır.

Bilgi Görseli 4.1
Kalkale harflerinin incelik-kalınlık durumları

Kalkale kuralının uygulanışı şu şekilde gerçekleşir.[4]

✓ Kalkale sesi bir önceki harfin harekesine göre telaffuz edilir.

Örnek

يَدْخُلُونَ

- د harfi cezimli olup kendisinden önceki harf harekelidir.
- Bu durumda د harfi kendinden önceki harfin harekesine göre vurgulu bir sesle okunarak kalkale kuralı uygulanır.

✓ Tilavet esnasında durulduğunda kelimenin son harfi sakin okunur. Bu harf kalkale harflerinden biri ise kalkale kuralı uygulanır. Geçildiğinde harf harekeli okunacağı için kalkale kuralı uygulanmaz.

Örnek

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ

- Ayetin sonunda yer alan د harfinde durulduğunda sükûn (cezim) oluşur.
- Bu durumda د harfi vurgulu bir sesle okunur ve kalkale yapılır.

✓ Şeddeli kalkale harfinde durulduğunda kalkale yapılır. Durulmadan okumaya devam edilirse kalkale yapılmaz.

Örnek

وَتَبَّ

- ب harfi kelimenin sonunda ve şeddelidir.
- Bu durumda ب harfi üzerinde vakıf yaparken üzerinde durulan sakin ب harfinde kalkale uygulanır ve vurgulu bir sesle okunur.

✓ İdgam kuralının oluştuğu bir kelimede kalkale yapılmaz ve idgam uygulanır. İdgam, kalkalenin oluşmasını engeller.[5]

Örnek

اَلَمْ نَخْلُقْكُمْ

- Cezimli ق harfiyle harekeli ك harfi yan yana geldiğinde aralarındaki ses yakınlığı nedeniyle idgam mütekaribeyn kuralı oluşur.
- Bu durumda idgam uygulanır ve kalkale yapılmaz.

Kalkale kuralını uygularken dikkat edilmesi gereken hususlar:[6]

✓ Cezimli kalkale harfi, okuyuş sırasında yeni bir hareke almış gibi yavaş ve uzatılarak okunmadan vurgulu bir şekilde seslendirilmelidir.

Örnek

سُبْحَانَكَ ⇐ Kalkale harfi kısa ve belirgin okunur.

✓ Kalkale harfinin sükûnu gereğinden fazla uzatılmamalı, şeddeli okunuştaki gibi aşırı vurgu yapılmamalıdır.

Örnek

يُبْصِرُونَ ⇐ Kalkale harfinde ses gereğinden fazla uzatılmaz.

✓ Kalkale yaparken kalkale harfine hareke verilmemeli, kalkale harfinden sonra sakin bir hemze sesi çıkarılmamalıdır.

Örnek

لَمْ يُولَدْ ⇐ Kalkale harfine hareke verilmez.

1. Etkinlik

30 dk.

Adı	Kalkale Kuralını Doğru Okuyorum
Amaç	Kalkaleyi telaffuz edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Kutucuklarda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.

2. Adım: Dinlediğiniz ifadeleri arkadaşlarınızla koro hâlinde seslendiriniz.

3. Adım: Kutucuklardaki ifadeleri bireysel olarak seslendiriniz.

Karekodu kullanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

اَبْ	اِبْ	اُبْ
اَدْ	اِدْ	اُدْ
اَجْ	اِجْ	اُجْ
اَطْ	اِطْ	اُطْ
اَقْ	اِقْ	اُقْ

4. Adım: Aşağıdaki kutucuklarda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.

5. Adım: Öğretmeninizin kutucuklardan seçtiği ifadelerde kalkale kuralını belirleyerek seslendiriniz.

لَقَدْ	اَعْتَدْ	تَجْرِیْ	تَجْزِیْ
يَنْقَلِبْ	تَجْعَلْ	يَرْتَدِدْ	يَبْلُغَ
تُجْزَوْنَ	فَوَسَطْنَ	ثُمَّ لْيَقْضُوا	فَارْغَبْ
يَطْهُرْنَ	لِيُنْفِقْ	وَالْفَجْرِ	بِالتَّقْوٰى
رَزَقْنَاكُمْ	اَطْعَمَهُمْ	حَسِبْتُمْ	يَدْعُونَ

6. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda kutucuklardaki ifadeleri tekrar okuyunuz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

2. Etkinlik

30 dk.

Adı	Kalkale Kuralını Öğreniyorum
Amaç	Kalkale kuralı bulunan kelimeleri ayırt edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Kutucuklarda kalkale kuralı uygulanan ifadeleri belirleyerek örnekteki gibi işaretleyiniz.

يَجِدْ ✓	جَعَلَ	رِزْقًا	يَدُعُّ
وَقْفَ	سَبَّحَ	حَسِبْتَ	تَجْعَلُوا
اِطْعَامُ	يُذْهِبْ	جَمِيعًا	نَطْبَعُ
بِكُلِّ	بِبَكَّةَ	عَبْدَهُ	اِبْرَاهِيمُ
تَبْيَضُّ	اَطْوَارًا	اَحَطْتُ	قَبْلُ
اَزْوَاجٌ	بَسَطْتَ	قَرْنَ	اَنْدَادًا
مُطَهَّرَةٌ	يُولَدْ	اِذْهَبْ	عِنْدَ
قَالُوا	كَثِيرًا	مَالُهُ	اَلْاَبْرَارُ

2. Adım: İşaretlediğiniz ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.

3. Adım: Öğretmeninizin kutucuklardan seçtiği ifadelerden kalkale kuralı bulunanları seslendiriniz.

4. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda kutucuklardaki kalkale kuralı bulunan ifadeleri tekrar okuyunuz.

Üstteki karekodu kullanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1. Çalışma Yaprağı

Yönerge: Tabloda verilen ayetlerde kalkale yapılan harflerin altını çizerek işaretleyiniz. Kalkalenin hangi kurala göre oluştuğunu ve sesin nasıl çıktığını örnekteki gibi yazınız.

Kalkalenin oluşma şekli	Kalkalenin derecesi	Ayetler
ب harfi kelimenin ortasında cezimli olarak bulunduğundan kalkale yapılır.	Kalkalei suğra	... وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ
		اَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ
		... كَذٰلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ...
		لَآ اُقْسِمُ بِهٰذَا الْبَلَدِ
		اِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ
		فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ
		وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلٰى حُبِّهٖ...
		...كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا
		وَاَسِرُّوا قَوْلَكُمْ اَوِ اجْهَرُوا بِهٖ...

2. Çalışma Yaprağı

Yönerge: Aşağıda Abese suresinin 1-33. ayetleri verilmiştir. Ayetlerde kalkale kuralının bulunduğu yerleri altını çizerek işaretleyiniz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلّٰى ۙ ١ اَنْ جَآءَهُ الْاَعْمٰى ؕ ٢ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكّٰى ۙ ٣
اَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرٰى ؕ ٤ اَمَّا مَنِ اسْتَغْنٰى ۙ ٥ فَاَنْتَ لَهُ
تَصَدّٰى ؕ ٦ وَمَا عَلَيْكَ اَلَّا يَزَّكّٰى ؕ ٧ وَاَمَّا مَنْ جَآءَكَ يَسْعٰى ۙ ٨
وَهُوَ يَخْشٰى ۙ ٩ فَاَنْتَ عَنْهُ تَلَهّٰى ۚ ١٠ كَلَّآ اِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ۚ ١١ فَمَنْ
شَآءَ ذَكَرَهُ ۘ ١٢ فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ ۙ ١٣ مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ۙ ١٤
بِاَيْدِي سَفَرَةٍ ۙ ١٥ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ؕ ١٦ قُتِلَ الْاِنْسَانُ مَآ اَكْفَرَهُ ؕ ١٧
مِنْ اَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ؕ ١٨ مِنْ نُطْفَةٍ ؕ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ۙ ١٩ ثُمَّ السَّبِيلَ
يَسَّرَهُ ۙ ٢٠ ثُمَّ اَمَاتَهُ فَاَقْبَرَهُ ۙ ٢١ ثُمَّ اِذَا شَآءَ اَنْشَرَهُ ؕ ٢٢ كَلَّا لَمَّا
يَقْضِ مَآ اَمَرَهُ ؕ ٢٣ فَلْيَنْظُرِ الْاِنْسَانُ اِلٰى طَعَامِهٖٓ ۙ ٢٤ اَنَّا صَبَبْنَا
الْمَآءَ صَبًّا ۙ ٢٥ ثُمَّ شَقَقْنَا الْاَرْضَ شَقًّا ۙ ٢٦ فَاَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۙ ٢٧
وَعِنَبًا وَقَضْبًا ۙ ٢٨ وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ۙ ٢٩ وَحَدَآئِقَ غُلْبًا ۙ ٣٠ وَفَاكِهَةً
وَاَبًّا ۙ ٣١ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْ ؕ ٣٢ فَاِذَا جَآءَتِ الصَّآخَّةُ ۛ ٣٣

Gelişim Günlüğü

Aşağıdaki yapılandırılmış gelişim günlüğünü doldurunuz.

1. Bu temada yeni öğrendiğiniz bilgiler nelerdir?

2. Bu temada seslendirmekte zorlandığınız kalkale harfleri varsa bu harfler hangileridir?

3. Etkinliklerden sonra kalkale kuralına uygun biçimde seslendirebildiğiniz harfler hangileridir?

4. Kur'an-ı Kerim'i kalkale kuralına dikkat ederek okumanın önemini kısaca açıklayınız.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boş bırakılan alanlara yazınız.

1. Kalkale harfleri hangileridir?

2. Kalkalenin hangi durumda uygulandığını kısaca açıklayınız.

3. Kalkale kuralının uygulanışında dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?

Yandaki karekodu kullanarak cevaplara ulaşabilirsiniz.

4.2. Duha-Hümeze Dâhil Sureler

Konuya Başlarken

Kur'an-ı Kerim'i okumak, müminin kendisini Allah'a (cc) yakın hissetmesini sağlar, O'na olan bağlılığını güçlendirir. Aynı zamanda sıkıntıları hafifletir ve gönüllere huzur verir. Yüce Allah bu durumu Kur'an-ı Kerim'de şöyle ifade eder: **"... Bilesiniz ki gönüller ancak Allah'ı zikrederek huzura kavuşur."** (Rad suresi 28. ayet) Peygamber Efendimiz de Kur'an okuyanları şu hadisiyle müjdelemiştir: "*Kim Kur'an'dan bir harf okursa ona bir iyilik sevabı verilir. Her bir iyiliğin karşılığı da on kattır.*" (Tirmizi, "Fezailü'l-Kur'an", 16)

Kur'an-ı Kerim okuduğunuzda neler hissediyorsunuz? Düşüncelerinizi aşağıdaki boş bırakılan alana kısaca yazınız.

3. Etkinlik

30 dk.

Adı	Kur'an-ı Kerim'i Okuyorum
Amaç	Duha, İnşirah, Tin, Alak, Kadir, Beyyine, Zilzal, Adiyat, Karia, Tekâsür, Asr ve Hümeze surelerini yüzünden okuyabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

1. Adım: Öğretmeninizden veya 144-150. sayfalarda verilen karekodlardan Duha-Hümeze dâhil sureleri dinleyiniz.

2. Adım: Duha-Hümeze dâhil sureleri euzübesmele çekerek yüzünden okuyunuz.

3. Adım: Ayetleri okurken harfleri mahreçlerine uygun olarak telaffuz ediniz.

4. Adım: Bu temada öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde belirleyerek açıklayınız.

5. Adım: Belirlediğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde uygulayınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

4. Etkinlik

30 dk.

Adı	Okuyor ve Takip Ediyorum
Amaç	Duha-Hümeze dâhil sureleri okuyabilme, takip edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

1. Adım: Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplar oluşturunuz.

2. Adım: Grup üyeleri olarak kendi aranızda okuma sırası belirleyiniz.

3. Adım: Duha-Hümeze dâhil sureleri euzübesmele çekerek ve tecvit kurallarına uygun olarak grup içinde belirlediğiniz sırayla okuyunuz.

4. Adım: Sureleri okuyan arkadaşlarınızı kitabınızdan takip ediniz.

5. Adım: Okuyuşunda hatası olan arkadaşlarınız varsa onlara hatalarını düzeltmeleri için yapıcı ve saygılı ifadelerle yardımcı olunuz.

6. Adım: Tüm grup üyeleri için aynı uygulama adımlarını gerçekleştiriniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

KONTROL LİSTESİ

Tarih: ..... / ..... / .....

Adı ve Soyadı : ..... **Numarası :** ..... **Sınıfı :** .....

Bu Kontrol Listesi öğrencilerin Duha, İnşirah, Tin, Alak, Kadir, Beyyine, Zilzal, Adiyat, Karia, Tekâsür, Asr ve Hümeze surelerini yüzünden okumasıyla ilgili becerilerini kontrol etmek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin bu ölçütleri gerçekleştirme durumuna göre "Evet", "Kısmen" veya "Hayır" kutucuğunu işaretleyiniz.

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
1. Sureleri okumaya başlamadan önce abdestli olmaya özen gösterdi.			
2. Sureleri okumaya euzübesmele çekerek başladı.			
3. Euzübesmeleyi kuralına uygun okudu.			
4. Harfleri mahreçlerine uygun telaffuz etti.			
5. Ayetlerde geçen tecvit kurallarını belirleyerek açıkladı.			
6. Öğrendiği tecvit kurallarını doğru uyguladı.			
7. Sureleri usulüne uygun olarak yüzünden okudu.			

Öğretmen Yorumu:

Asr suresinin okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ ۙ ﴿١﴾ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۙ ﴿٢﴾ اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

سُورَةُ الْهُمَزَةِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ تِسْعُ اٰيَاتٍ

Hümeze suresinin okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِكُلِّ هُمَزَةٍ لُمَزَةٍ ۙ ﴿١﴾ اَلَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ۙ ﴿٢﴾ يَحْسَبُ اَنَّ مَالَهُ اَخْلَدَهُ ۚ ﴿٣﴾
كَلَّا لَيُنْۢبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ ۖ ﴿٤﴾ وَمَآ اَدْرٰيكَ مَا الْحُطَمَةُ ؕ ﴿٥﴾ نَارُ اللّٰهِ الْمُوقَدَةُ ۙ ﴿٦﴾
اَلَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْاَفْـِٕدَةِ ؕ ﴿٧﴾ اِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُؤْصَدَةٌ ۙ ﴿٨﴾ فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ ﴿٩﴾

سُورَةُ الْفِيلِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ خَمْسُ اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحٰبِ الْفِيلِ ؕ ﴿١﴾ اَلَمْ يَجْعَلْ
كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۙ ﴿٢﴾ وَاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابِيلَ ۙ ﴿٣﴾ تَرْمِيهِمْ
بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ۙ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَاْكُولٍ ﴿٥﴾

سُورَةُ الْقَارِعَةِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ إِحْدٰى عَشْرَةَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلْقَارِعَةُ ۙ﴿١﴾ مَا الْقَارِعَةُ ۚ﴿٢﴾ وَمَآ اَدْرٰيكَ مَا الْقَارِعَةُ ۘ﴿٣﴾ يَوْمَ يَكُونُ
النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ۙ﴿٤﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ۘ﴿٥﴾
فَاَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ۙ﴿٦﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۘ﴿٧﴾ وَاَمَّا مَنْ خَفَّتْ
مَوَازِينُهُ ۙ﴿٨﴾ فَاُمُّهُ هَاوِيَةٌ ۘ﴿٩﴾ وَمَآ اَدْرٰيكَ مَا هِيَهْ ۘ﴿١٠﴾ نَارٌ حَامِيَةٌ ﴿١١﴾

سُورَةُ التَّكَاثُرِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ ثَمَانِي اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلْهٰيكُمُ التَّكَاثُرُ ۙ﴿١﴾ حَتّٰى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ۘ﴿٢﴾ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۙ﴿٣﴾ ثُمَّ كَلَّا
سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۘ﴿٤﴾ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ۘ﴿٥﴾ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ۙ﴿٦﴾
ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ۙ﴿٧﴾ ثُمَّ لَتُسْـَٔلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ﴿٨﴾

سُورَةُ الْعَصْرِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ ثَلَاثُ اٰيَاتٍ

Karia suresinin okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

Tekasür suresinin okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

بِسْمِ اللّٰهِ

سُورَةُ الزِّلْزَالِ مَدَنِيَّةٌ
وَهِيَ ثَمَانِي اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِذَا زُلْزِلَتِ الْاَرْضُ زِلْزَالَهَا ۙ ١ وَاَخْرَجَتِ الْاَرْضُ اَثْقَالَهَا ۙ ٢ وَقَالَ
الْاِنْسَانُ مَالَهَا ۚ ٣ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ اَخْبَارَهَا ۙ ٤ بِاَنَّ رَبَّكَ اَوْحٰى لَهَا ؕ ٥
يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ اَشْتَاتًا ۙ لِيُرَوْا اَعْمَالَهُمْ ؕ ٦ فَمَنْ يَعْمَلْ
مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ؕ ٧ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ٨

Zilzal suresinin okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

سُورَةُ الْعَادِيَاتِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ اِحْدٰى عَشْرَةَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا ۙ ١ فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا ۙ ٢ فَالْمُغِيرَاتِ
صُبْحًا ۙ ٣ فَاَثَرْنَ بِهٖ نَقْعًا ۙ ٤ فَوَسَطْنَ بِهٖ جَمْعًا ۙ ٥ اِنَّ
الْاِنْسَانَ لِرَبِّهٖ لَكَنُودٌ ۚ ٦ وَاِنَّهُ عَلٰى ذٰلِكَ لَشَهِيدٌ ۚ ٧ وَاِنَّهُ
لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ؕ ٨ اَفَلَا يَعْلَمُ اِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ۙ ٩
وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ۙ ١٠ اِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَخَبِيرٌ ١١

Adiyat suresinin okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّآ اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۚ ١ وَمَآ اَدْرٰيكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۙ ٢
لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍ ۙ ٣ تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا
بِاِذْنِ رَبِّهِمْ ۚ مِنْ كُلِّ اَمْرٍ ۙ ٤ سَلَامٌ هِيَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝ ٥

سُورَةُ الْبَيِّنَةِ مَدَنِيَّةٌ
وَهِيَ ثَمَانِي اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِّينَ حَتّٰى تَاْتِيَهُمُ
الْبَيِّنَةُ ۙ ١ رَسُولٌ مِنَ اللّٰهِ يَتْلُوا صُحُفًا مُطَهَّرَةً ۙ ٢ فِيهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ ۭ ٣ وَمَا
تَفَرَّقَ الَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ اِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ الْبَيِّنَةُ ۭ ٤ وَمَآ اُمِرُوٓا اِلَّا
لِيَعْبُدُوا اللّٰهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَآءَ وَيُقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوا الزَّكٰوةَ وَذٰلِكَ
دِينُ الْقَيِّمَةِ ۭ ٥ اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ
خَالِدِينَ فِيهَا ۭ اُولٰٓئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ۭ ٦ اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
اُولٰٓئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۭ ٧ جَزَآؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ خَالِدِينَ فِيهَآ اَبَدًا ۭ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ۭ ذٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ۝ ٨

Kadir suresinin okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

حِزْبُ ٤

Beyyine suresinin okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَلَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝٦

فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ ۝٧ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَحْكَمِ الْحٰكِمِينَ ۝٨

سُورَةُ الْعَلَقِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ تِسْعَ عَشْرَةَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِى خَلَقَ ۝١ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝٢

اِقْرَاْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُ ۝٣ اَلَّذِى عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝٤ عَلَّمَ الْاِنْسَانَ

مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝٥ كَلَّآ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَيَطْغٰى ۝٦ اَنْ رَاٰهُ اسْتَغْنٰى ۝٧

اِنَّ اِلٰى رَبِّكَ الرُّجْعٰى ۝٨ اَرَاَيْتَ الَّذِى يَنْهٰى ۝٩ عَبْدًا اِذَا صَلّٰى ۝١٠

اَرَاَيْتَ اِنْ كَانَ عَلَى الْهُدٰى ۝١١ اَوْ اَمَرَ بِالتَّقْوٰى ۝١٢ اَرَاَيْتَ

اِنْ كَذَّبَ وَتَوَلّٰى ۝١٣ اَلَمْ يَعْلَمْ بِاَنَّ اللّٰهَ يَرٰى ۝١٤ كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ

لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ۝١٥ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۝١٦ فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ۝١٧

سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ۝١٨ كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ۝١٩

سُورَةُ الْقَدْرِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ خَمْسُ اٰيَاتٍ

Alak suresinin okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

وَلَلْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْاُولٰىؕ ﴿٤﴾ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ
فَتَرْضٰىؕ ﴿٥﴾ اَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَاٰوٰىۖ ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ ضَآلًّا
فَهَدٰىۖ ﴿٧﴾ وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَاَغْنٰىؕ ﴿٨﴾ فَاَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْؕ ﴿٩﴾
وَاَمَّا السَّآئِلَ فَلَا تَنْهَرْؕ ﴿١٠﴾ وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

سُورَةُ الْإِنْشِرَاحِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ ثَمَانِي اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَۙ ﴿١﴾ وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَۙ ﴿٢﴾ اَلَّذِيٓ اَنْقَضَ
ظَهْرَكَۙ ﴿٣﴾ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَؕ ﴿٤﴾ فَاِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًاۙ ﴿٥﴾ اِنَّ مَعَ
الْعُسْرِ يُسْرًاؕ ﴿٦﴾ فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْۙ ﴿٧﴾ وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ ﴿٨﴾

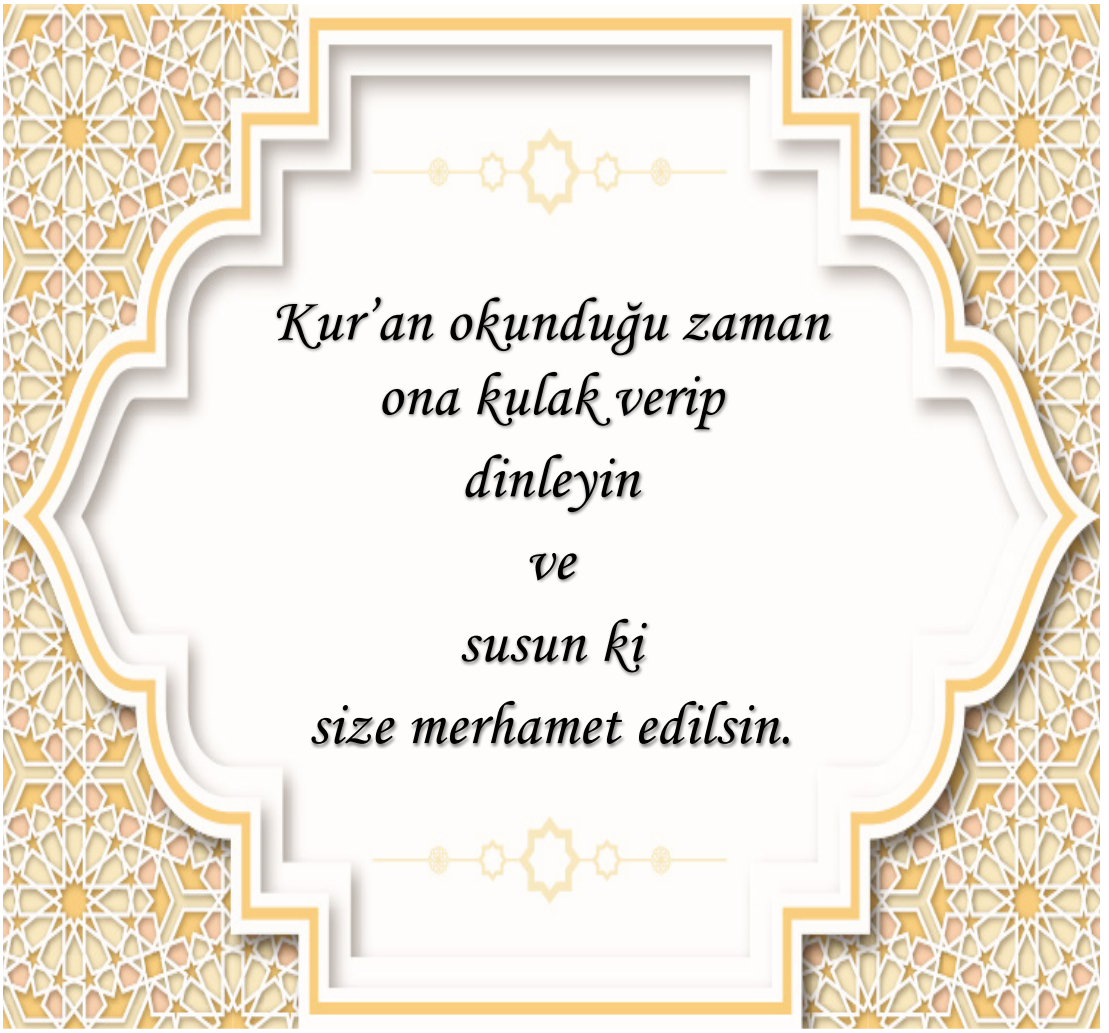
سُورَةُ التِّينِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ ثَمَانِي اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِۙ ﴿١﴾ وَطُورِ سِينِينَۙ ﴿٢﴾ وَهٰذَا الْبَلَدِ الْاَمِينِۙ ﴿٣﴾ لَقَدْ
خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِيٓ اَحْسَنِ تَقْوِيمٍۖ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ اَسْفَلَ سَافِلِينَۙ ﴿٥﴾

İnşirah suresinin okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

Tin suresinin okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

Görsel 4.2: Araf suresinin 204. ayetinin meali

سُورَةُ الضُّحٰى مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ إِحْدٰى عَشْرَةَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحٰى ۙ ١ وَالَّيْلِ اِذَا سَجٰى ۙ ٢ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلٰى ؕ ٣

Duha suresinin okunuşuna karekodu kullanarak ulaşabilirsiniz.

4.3. Peygamber Duaları: Taha Suresinin 25-35. Ayetleri

Konuya Başlarken

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur: **"... Bana dua edin, duanıza cevap vereyim..."** (Mümin suresi 60. ayet)

Allah (cc), kullarının kendisine dua etmelerini neden istemiş olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Önemli bir karar vermeniz gerektiğinde veya büyük bir sorumluluk üstlenirken nasıl dua ettiğinizi bir örnekle ifade ediniz.

Dua, insanın Allah (cc) karşısındaki acizliğini ve Rabb'ine olan teslimiyetini samimi bir şekilde ifade etmesidir. İbadetin özü olan dua, kulun Yüce Allah ile bağ kurmasını sağlar.[7] Müslüman, hayatının her anında dua ederek Allah'a (cc) sığınır. O'na istek ve ihtiyaçlarını iletir. Özellikle peygamberlerin hayatlarına bakıldığında onların en zorlu anlarında bile duayı bir sığınak olarak kullandıkları görülür. Hz. Musa'nın Firavun gibi bir zalimle mücadele ederken ettiği dua, buna örnektir. Sadece kendi kavmine değil, Allah'ın (cc) varlığına ve birliğine karşı da büyüklenen bir zorba karşısında Hz. Musa, Rabb'ine yönelerek dua etmiştir. Taha suresinin 25-35. ayetlerinde Hz. Musa'nın Firavun'a tebliğe gitmeden önce Allah'a (cc) ettiği duaya yer verilir.

Kur'an-ı Kerim'de Firavun, ilahlık iddiasında bulunan, halkını küçümseyen ve zayıfları ezen kibirli bir kral olarak anlatılır.

(bk. Harman, "Firavun", 13/119)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿٢٥﴾ وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ﴿٢٦﴾ وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي ﴿٢٧﴾ يَفْقَهُوا
قَوْلِي ﴿٢٨﴾ وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ أَهْلِي ﴿٢٩﴾ هَارُونَ أَخِي ﴿٣٠﴾ اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي ﴿٣١﴾ وَأَشْرِكْهُ فِي
أَمْرِي ﴿٣٢﴾ كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا ﴿٣٣﴾ وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا ﴿٣٤﴾ إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا ﴿٣٥﴾

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Mûsâ dedi ki: "Rabbim! Gönlüme ferahlık ver. İşimi bana kolaylaştır. Dilimdeki tutukluğu çöz ki sözümü anlasınlar. Bana ailemden birini yardımcı yap, Kardeşim Hârûn'u. Onunla gücümü artır. Onu işime ortak et. Seni çok tespih edelim diye, Seni çok zikredelim diye. Çünkü sen bizi hakkıyla görmektesin."

(Taha suresi 25-35. ayetler)

Allah (cc), Hz. Musa'yı İsrailoğulları'na elçi olarak göndermiştir. Ancak o, kendisine verilen bu görevin gereklerini yerine getiremeyeceği düşüncesiyle endişelenmiştir. Karşılaşabileceği zorluklara sabredebilmek ve görevini en iyi şekilde yerine getirebilmek için **"… Rabbim! Gönlüme ferahlık ver."**[8] diye dua ederek Allah'tan (cc) güç ve cesaret istemiştir. Bu dua, Hz. Musa'nın samimiyetinin ve Allah'ın (cc) yardımına muhtaç olduğunun ifadesidir.

Hz. Musa'nın duası tevekkülün en güzel örneklerinden biridir. **Tevekkül** kelimesi sözlükte vekil tayin etme, güvenme, bağlanma, havale etme anlamlarına gelir. Terim olarak ise insanın kendisine düşen görevleri yapıp her türlü tedbiri aldıktan sonra sonucu Allah'tan (cc) beklemesidir.[9] Bir işte başarılı olabilmek için yalnızca çaba göstermek yetmez; Allah'tan (cc) yardım dilemek ve O'na tevekkül etmek de gerekir. Hz. Musa, Firavun'un zulmü karşısında kavmini korumak için mücadele etmiş; Yüce Allah'a sığınmış, tevekkül etmiş ve sonunda O'nun yardımıyla zulümden kurtulmuştur.[10] Kur'an-ı Kerim'de tevekkül ile ilgili şöyle buyrulur: **"Allah'a tevekkül et, vekil olarak Allah yeter."**[11] Bu ayet, Hz. Musa'nın yaşadığı zorluklar karşısında gösterdiği tevekkülün Kur'an'daki karşılığını açıkça ortaya koyar.

Görsel 4.1

Hitabetin açık ve etkileyici olması önemlidir.

tespih

Allah'ı (cc) zatında, sıfatlarında, fiillerinde ve isimlerinde her türlü eksiklikten uzak tutmak.

(bk. Sürmeli vd., "tespih", 362)

zikir

Allah'ı (cc) anmak amacıyla yapılan ve söylenen ibadet, tespih ve övgü sözleri.

(bk. Sürmeli vd., "zikir", 400)

Hz. Musa, Allah'ın (cc) mesajlarının insanlara tebliğini büyük bir sorumluluk olarak görmüş ancak sözlerinin iyi anlaşılamayacağından endişe duymuştur. Bu sebeple Allah'tan (cc) işlerini kolaylaştırmasını, Firavun ile kavmi karşısında etkili bir şekilde konuşabilmeyi dilemiştir[12] *(Görsel 4.1)*. İyi bir hatip olan kardeşi Harun'un kendisine yardımcı olmasını istemiştir.[13]

Hz. Musa Kur'an-ı Kerim'de geçen duasında öncelikle peygamberlik görevini hakkıyla yerine getirebilmeyi ve Allah'ın (cc) rızasını kazanmayı amaçlamıştır. Duasının devamında ise Allah'ı (cc) tesbih edip çokça zikrederek O'na olan bağlılığını ifade etmiştir.[14]

5. Etkinlik

20 dk.

Adı	Hz. Musa'nın Duasını Anlıyorum
Amaç	Taha suresinin 25-35. ayetlerinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Taha suresinin 25-35. ayetlerinin anlamını Kur'an-ı Kerim mealinden veya ders kitabından inceleyiniz.

2. Adım: Taha suresinin 25-35. ayetlerinde geçen konuları belirleyerek yazınız.

3. Adım: Taha suresinin 25-35. ayetlerinin anlamını örnekteki gibi içeriklerine göre sınıflandırınız.

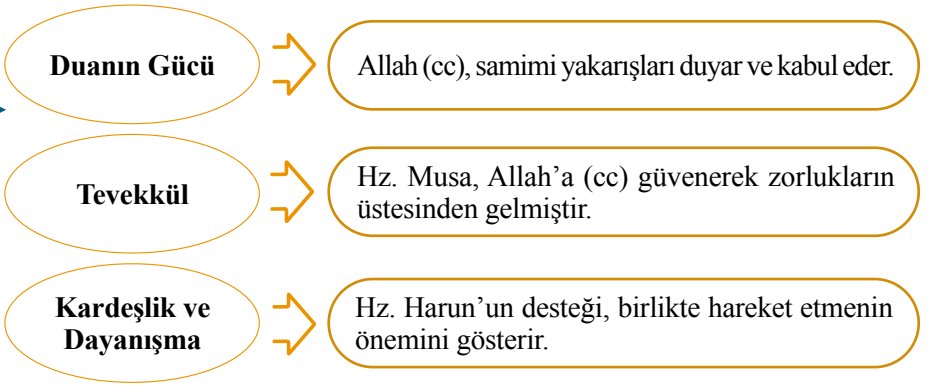
İç huzur talebi	Rabbim! Gönlüme ferahlık ver.
....	....
....	....
....	....
....	....

4. Adım: Belirlediğiniz konulardan ve yaptığınız sınıflandırmadan yararlanarak Taha suresinin 25-35. ayetleriyle ilgili çıkarımlarınızı yazınız.

5. Adım: Yaptığınız çıkarımlara göre bu duaya hayatınızda ne zaman ihtiyaç duyarsınız? Arkadaşlarınızla paylaşınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Bilgi Görseli 4.2
Hz. Musa'nın duasında verilen mesajlar

Karekodu kullanarak Hz. Musa'nın duası ile ilgili videoya ulaşabilirsiniz.

Firavun'un zulmüne karşı Hz. Musa'nın Allah'a (cc) güvenerek hareket etmesi, Müslümanlar için sabır, tevekkül ve dua konusunda önemli bir örnektir. Onun bu tutumu bireysel ve toplumsal hayatta karşılaşılan zorluklarla başa çıkmak için bir rehber niteliği taşır. Hz. Musa'nın duası, zor görevlerin iş birliğiyle daha kolay hâle gelebileceğini hatırlatması bakımından Müslümanlara yol gösterir. Müslümanlar, onun bu duasını örnek alarak zorluklar karşısında Allah'a (cc) sığınır; peygamberlerin dualarını rehber edinerek sabır, dayanışma ve tevekkülle yaşamlarına yön verirler. Müslümanlar, her durumda Allah'ı (cc) hatırlayıp O'na dua ederler. Karşılaştıkları zorlukları ise kendileri için bir öğrenme fırsatı olarak görürler.

3. Çalışma Yaprağı

Yönerge: Aşağıdaki soruların cevaplarını boş bırakılan alanlara yazınız.

1. Tevekkül kavramının anlamından yararlanarak zorluklar karşısında nasıl bir tutum sergilemek gerektiğini kısaca yazınız.

2. Hz. Musa'nın duasından yararlanarak yaşadığınız zorluklar için kısa bir dua metni yazınız.

3. Taha suresinin 25-35. ayetlerinden anladıklarınızı bağlamından koparmadan kendi cümlelerinizle kısaca yazınız.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki bulmacada soldan sağa, yukarıdan aşağıya veya çapraz olarak gizlenen kelimeleri bulup üzerini çiziniz. Kalan harfleri anlamlı bir şekilde sırasıyla kutucuklara yerleştirerek anahtar kelimeyi bulunuz.

KELİMELER

DUA	GÜÇ
MUSA	SURE
TAHA	HARUN
ZİKİR	TEBLİĞ
TESPİH	FİRAVUN

T	E	S	P	İ	H	T
A	T	E	B	L	İ	Ğ
H	Z	E	M	G	H	V
A	İ	S	U	Ü	A	E
K	K	U	S	Ç	R	D
F	İ	R	A	V	U	N
K	R	E	Ü	A	N	L

ANAHTAR KELİME | | | | | | | | |

Karekodu kullanarak cevaplara ulaşabilirsiniz.

Taha suresinin 25-35. ayetleriyle ilgili çıkış kartını doldurunuz.

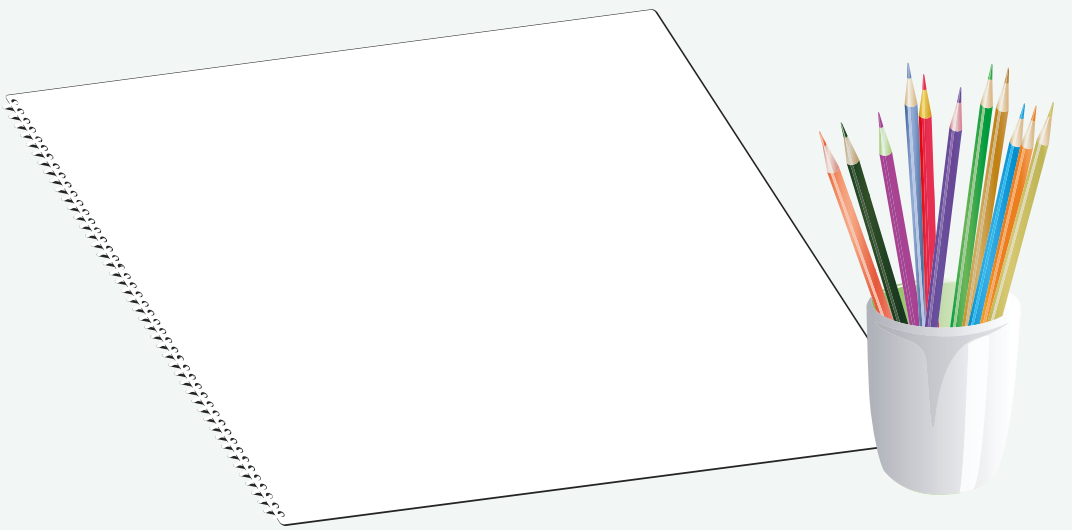
Ayetlerden öğrendiğim 3 kısa dua	• ..... • ..... • .....
Ayetlerden öğrendiğim 2 kavram	• ..... • .....
Ayetlerde geçen 1 peygamber ismi	• .....

Performans Görevi

Adı	Taha Suresi 25-35. Ayetlerle İlgili Poster Hazırlama
Amaç	Taha suresinin 25-35. ayetlerini analiz ederek Hz. Musa'nın duasındaki mesajları özgün bir posterle ifade edebilme
Beceri	Bilgi toplama, yazma
Araçlar	Karton, renkli kalemler
Süre	1 ders saati
Ürün	Poster
Değerlendirme Ölçütleri	Görsel tasarım, açıklık, anlaşılırlık, hedef kitleye uygunluk, özgünlük

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek performans görevini tamamlayınız.

1. Taha suresinin 25-35. ayetlerinin mealini bir kartona sırasıyla yazınız.
2. Her ayetin mealinin altına, o ayetten ne anladığınızı renkli kalemlerle kısa ve açık bir şekilde yazınız.

3. Taha suresinin 25-35. ayetlerinden altı kavram seçiniz.
4. Seçtiğiniz her kavram için bir kavram bulutu oluşturunuz ve kavramların açıklamalarını bulutların içine yazınız.
5. Hz. Musa'nın duasındaki mesajlardan ilham alarak kendi duanızı yazınız ve yazdığınız duayı süsleyerek çerçeve içine alınız.
6. Hazırladığınız posteri öğretmeninize kontrol ettiriniz.
7. Posterinizi sınıfta sununuz ve sergileyiniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Dereceli Puanlama Anahtarı Formu'nu inceleyiniz ve Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

4.4. Tebbet Suresi ve Anlamı

Konuya Başlarken

Aşağıda Hz. Muhammed'in (sav) peygamberlik sürecinde akrabalarıyla ilişkileri hakkında bazı bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler doğru ise "Evet", yanlış ise "Hayır" kutucuğunu işaretleyiniz.

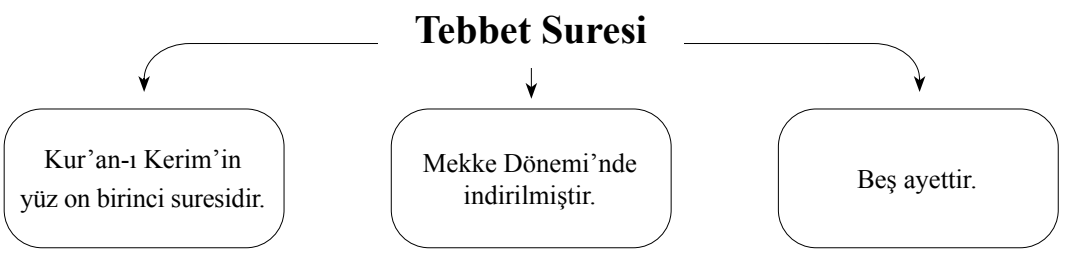
Hz. Muhammed'in (sav) peygamberliğine inanan ilk kişi eşi Hz. Hatice oldu.
Evet ○ Hayır ○

Hz. Muhammed'in (sav) akrabaları onun peygamberliğine karşı çıkmadı.
Evet ○ Hayır ○

Hz. Muhammed'in (sav) dedesi Abdülmuttalib, onun peygamberliğini kabul etti.
Evet ○ Hayır ○

Ebu Talib, yeğeni Hz. Muhammed'i (sav) her zaman korudu ve onun yanında oldu.
Evet ○ Hayır ○

Hz. Peygamber'in İslam'ı tebliğ sürecinde yaşadığı zorluklardan bildiklerinizi söyleyiniz.

Bilgi Görseli 4.3: Tebbet suresinin özellikleri

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَآ اَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۝١ مَآ اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ۝٢ سَيَصْلٰى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝٣
وَامْرَاَتُهُ ۭ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۝٤ فِيْ جِيْدِهَا حَبْلٌ مِّنْ مَّسَدٍ ۝٥

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Ebû Leheb'in elleri kurusun. Zaten kurudu. Ona ne malı fayda verdi, ne de kazandığı. O, bir alevli ateşe girecektir, Boynunda bükülmüş hurma liflerinden bir ip olduğu halde sırtında odun taşıyarak karısı da (o ateşe girecektir).

(Tebbet suresi 1-5. ayetler)

Yandaki karekodu kullanarak surenin okunuşuna ulaşabilirsiniz.

6. Etkinlik

20 dk.

Adı	Tebbet Suresinin Anlamını Öğreniyorum
Amaç	Tebbet suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Tebbet suresinin anlamını Kur'an-ı Kerim mealinden veya ders kitabından inceleyiniz.

2. Adım: Surede geçen konuları belirleyerek yazınız.

3. Adım: Tebbet suresinin ayetlerinin anlamını örnekteki gibi içeriklerine göre sınıflandırınız.

İnkârın sonucunun bildirilmesi	Ebû Leheb'in elleri kurusun. Zaten kurudu.
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

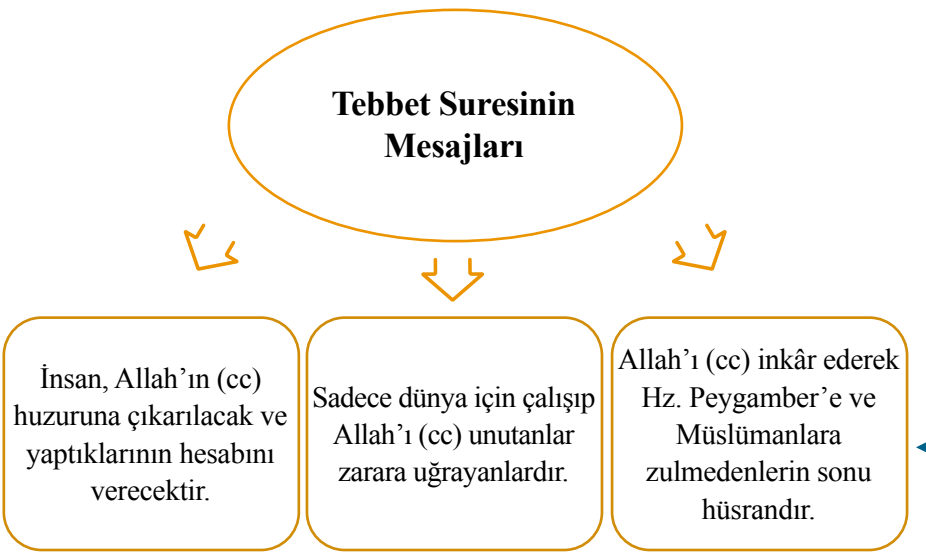
Tebbet suresi, ismini ilk ayetinde geçen ve "kurusun" anlamına gelen "tebbet" kelimesinden alır. Sure, Hz. Muhammed'in (sav) Kureyşlileri İslam'ı duyurmak maksadıyla topladığında Ebu Leheb'in ona "Kahrolası! Bizi buraya bunun için mi çağırdın?" demesi üzerine indirilmiştir.[15] Surede geçen "tebbet" ifadesi sadece Ebu Leheb ve karısına değil, Hz. Muhammed'e (sav) ve İslam'a düşmanlık eden her dönemdeki kişilere yönelik bir uyarı niteliği taşır.

Tebbet suresinde Hz. Muhammed'e (sav) düşmanca davranışlar sergileyen amcası Ebu Leheb ve karısının tutumları eleştirilir.[16] Ebu Leheb, Hz. Peygamber'e iman etmemiş; İslam'a açıkça düşmanlık göstermiştir. Kureyşlilerin önünde Hz. Muhammed'i (sav) rencide etmiş, ona saygısızca davranmıştır. Karısı Ümmü Cemil de tıpkı Ebu Leheb gibi söz ve davranışlarıyla Hz. Peygamber'i küçük düşürmeye çalışmıştır. Dikenler taşıyıp Peygamberimizin geçeceği yola sererek ona eziyet etmeye kalkışmıştır.[17] Ayrıca kocası Ebu Leheb'i Hz. Peygamber'e karşı kışkırtmış ve zulmünde ona ortak olmuştur.[18] Bu tutumlar, onların İslam'a olan kin ve nefretlerini açıkça ortaya koymaktadır.

Surede Ebu Leheb ve karısının düşmanca davranışlarının karşılıksız kalmayacağı ve ahirette bunun bedelini ödeyecekleri bildirilir. Ebu Leheb'in sahip olduğu servetin ve çocuklarının onu kurtaramayacağı vurgulanır. Bu yönüyle sure, dünyevi güç ve zenginliğe güvenerek kötülük yapanların akıbetine dair önemli bir uyarı niteliği taşır.[19] Aynı zamanda tarihte olduğu gibi günümüzde de İslam'a zarar vermek isteyenlere ilahi adaletin er ya da geç tecelli edeceği hatırlatılır.

Tebbet suresi "Mesed", "Ebu Leheb" veya "Leheb" adlarıyla da anılır.
(bk. Birışık, "Tebbet sûresi" 40/212)

Ebu Leheb'in adı Abduluzza bin Abdulmuttalib'dir. Ona Ebu Leheb denilmesinin sebebi yüzünün alev gibi parlak olmasıdır. O, Hz. Peygamber'i ve dinini küçük düşürmeye gayret eden biriydi.
(bk. İbn-i Kesîr, *Âyet Âyet Meâl-Tefsir*, 664)

Bilgi Görseli 4.4
Tebbet suresinde verilen mesajlar

Tebbet suresi, Hz. Muhammed'in (sav) tebliğ mücadelesinde en yakınlarından bile ona düşmanlık edenlerin olduğunu anlatır. Peygamber Efendimiz'in bu düşmanlığa rağmen tebliğden vazgeçmemesi, onun azim ve kararlılığının açık bir göstergesidir. Bu sure, Müslümanlara yalnızca İslam'ı anlatırken değil, her türlü haksızlık ve zorbalıkla mücadele ederken de sabırlı ve kararlı olmaları gerektiğini öğretir. Aynı zamanda insana inanç ve davranışlarının sonuçları hakkında önemli bir hatırlatmada bulunarak onu kendi tutumları üzerinde düşünmeye yönlendirir. Özellikle gençler açısından bu mesaj, yapılan her eylemin bir karşılığı olduğunu fark ettiren ve kişisel sorumluluk bilincini güçlendiren bir rehber niteliğindedir.

Karekodu kullanarak Tebbet suresiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

7. Etkinlik

30 dk.

Adı	Tebbet Suresinin Anlamını Yorumluyorum
Amaç	Tebbet suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Bir engelleme veya zorbalık karşısında nasıl davrandığınızı ve bu durumu hangi değerlerle aştığınızı örnek vererek yazınız.

2. Adım: Ebu Leheb'in verdiği kararlar hem kendisinin hem de çevresindekilerin sonunu hazırlamıştır. Aldığınız kararların bireysel ve toplumsal etkilerini, yaşamınızdan örnek vererek yazınız.

3. Adım: Tebbet suresinin verdiği mesajı, öğrendiğiniz bilgiler doğrultusunda yazınız.

4. Adım: Yazdıklarınızı öğretmen rehberliğinde sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

8. Etkinlik

Süre: 40+40 dk.

Adı	Tebbet Suresini Ezberliyorum
Amaç	Tebbet suresini tilavet edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

1. Adım: Tebbet suresinin okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek yandaki karekoddan dinleyiniz.

2. Adım: Dinlediğiniz okuyuşta harflerin telaffuz özelliklerini belirleyiniz ve sureyi koro hâlinde tekrar ediniz.

3. Adım: Tebbet suresini, harflerin mahreçlerine uygun telaffuz etmeye özen göstererek yüzünden okuyunuz.

4. Adım: Tebbet suresinde yer alan tecvit kurallarını belirleyerek açıklayınız.

5. Adım: Tablodaki yöntemi öğretmen rehberliğinde uygulayarak Tebbet suresini ezberleyiniz.

Tebbet Suresi

Ezberleme Yöntemi	Okunuşu
Euzübesmele çekilir.	أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
1. ayet ezberlenir.	تَبَّتْ يَدَآ اَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۝١
2. ayet ezberlenir.	مَآ اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ۝٢
1 ve 2. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	تَبَّتْ يَدَآ اَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۝١ مَآ اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ۝٢
3. ayet ezberlenir.	سَيَصْلٰى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝٣

Ezberleme Yöntemi	Okunuşu
1, 2 ve 3. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	تَبَّتْ يَدَآ اَبِى لَهَبٍ وَتَبَّ ۝١ مَآ اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهٗ وَمَا كَسَبَ ۝٢ سَيَصْلٰى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝٣
4. ayet ezberlenir.	وَامْرَاَتُهٗ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۝٤
1, 2, 3 ve 4. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	تَبَّتْ يَدَآ اَبِى لَهَبٍ وَتَبَّ ۝١ مَآ اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهٗ وَمَا كَسَبَ ۝٢ سَيَصْلٰى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝٣ وَامْرَاَتُهٗ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۝٤
5. ayet ezberlenir.	فِىْ جِيْدِهَا حَبْلٌ مِّنْ مَّسَدٍ ۝٥
1, 2, 3, 4 ve 5. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	تَبَّتْ يَدَآ اَبِى لَهَبٍ وَتَبَّ ۝١ مَآ اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهٗ وَمَا كَسَبَ ۝٢ سَيَصْلٰى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝٣ وَامْرَاَتُهٗ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۝٤ فِىْ جِيْدِهَا حَبْلٌ مِّنْ مَّسَدٍ ۝٥

6. Adım: Sureyi ezberledikten sonra sınıfta öğretmeninize okuyunuz.

7. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda Tebbet suresini ezberden tekrar ediniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Gözlem Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boş bırakılan alanlara yazınız.

1. Tebbet suresinin indiriliş sebebi nedir?

2. Ebu Leheb ve karısının kötü sonu, bireysel ve toplumsal hayatta hangi uyarıları içerir?

Tebbet suresiyle ilgili verilen aşağıdaki bilgiler doğru ise "D", yanlış ise "Y" kutucuğunu işaretleyiniz.

	D	Y
Ebu Leheb'in İslam'a şiddetle karşı çıktığı bildirilir.	☐	☐
Kur'an-ı Kerim'in yüz on birinci suresidir.	☐	☐
Ebu Leheb'in karısının Peygamberimize iyilik yaptığı belirtilir.	☐	☐
Mekke Dönemi'nde indirilmiştir.	☐	☐
Ebu Leheb'in Peygamber Efendimiz'e iman etmiş bir kişi olduğu anlatılır.	☐	☐

Yandaki karekodu kullanarak cevaplara ulaşabilirsiniz.

Farklı Kaydet

Bu temada neler öğrendiniz? Aşağıdaki boş bırakılan alana kısaca özetleyiniz.

Ölçme ve Değerlendirme Soruları

Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise "D", yanlış ise "Y" kutucuğunu işaretleyiniz.

	Bilgiler	D	Y
1.	Tebbet suresi, Mekke Dönemi'nde indirilmiştir.		
2.	Ebu Leheb, Hz. Muhammed'e (sav) peygamberliği boyunca destek olmuştur.		
3.	Taha suresinin 25-35. ayetlerinde, Hz. Musa'nın, görevinde başarılı olmak için yaptığı dua aktarılmaktadır.		
4.	Tebbet suresinde Ebu Leheb'in karısından hiç bahsedilmemiştir.		
5.	Tebbet suresinde, Firavun'a övündüğü şeylerin kendisine ahirette fayda sağlamayacağı mesajı verilmiştir.		
6.	Hz. Musa, Taha suresinin 25-35. ayetlerinde geçen duayı, Firavun'a tebliğde bulunmadan önce yapmıştır.		

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri verilen sözcüklerden uygun olanlarıyla tamamlayınız.

hitabet | huzur | kalkale | sabır | tebliğ | tespih | tevekkül

7. Hz. Musa ..... başarısı için Allah'a (cc) dua etmiştir.

8. Hz. Musa, Firavun'a gitmeden önce Allah'tan (cc) ..... desteği istemiştir.

9. Hz. Harun'un görevi, Hz. Musa'ya ..... yönüyle destek olmaktı.

10. Kur'an-ı Kerim'i okurken ..... kuralının doğru uygulanması önemlidir.

11. Hz. Musa'nın duasında verilen mesajlardan biri gerekli çabayı gösterdikten sonra ..... ederek Allah'tan (cc) yardım dilemektir.

Aşağıdaki kutucuklarda örnek ifadeler verilmiştir. 12-16. soruları kutucuklardaki harfleri kullanarak cevaplayınız. Aynı harfi birden fazla cevap için kullanabilirsiniz.

a) قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكّٰىهَا	b) فَاِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ	c) وَلَا يَخَافُ عُقْبٰىهَا
ç) اَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ	d) وَخَلَقْنَاكُمْ اَزْوَاجًا	e) وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًا
f) اِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ	g) وَالسَّمَاۤءِ ذَاتِ الرَّجْعِ	ğ) وَالْاٰخِرَةُ خَيْرٌ وَاَبْقٰى
h) وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ	ı) فَلَآ اُقْسِمُ بِالشَّفَقِ	i) تُسْقٰى مِنْ عَيْنٍ اٰنِيَةٍ

12. Bir tane kalkale kuralı bulunan ayetler hangileridir?

.....

13. Birden fazla kalkale kuralı bulunan ayetler hangileridir?

.....

14. Hangi ayetlerde kalkale kuralının uygulandığı harf ince seslidir?

.....

15. Hangi ayetlerde kalkale kuralının uygulandığı harf kalın seslidir?

.....

16. Hangi ayetlerde kalkale kuralı uygulanmaz?

.....

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

17. Ayşe, sınıfta sunum yaparken çok heyecanlandığını ve kendini ifade etmekte zorlandığını söylemektedir.

Buna göre Ayşe'nin durumuna uygun olarak aşağıdaki davranışlardan hangisi Taha suresinin 25-35. ayetlerinde verilen mesajlarla örtüşür?

A) Sunum yapmaktan tamamen vazgeçmesi
B) Sadece öğretmeninden yardım istemesi
C) Arkadaşlarının sunum yapmasını beklemesi
D) Kendini geliştirmeye çalışıp destek almaya yönelmesi

18. Hz. Musa'nın duasına, Taha suresinin 25-28. ayetlerinde şöyle yer verilmiştir: "Rabbim! Gönlüme ferahlık ver. İşimi bana kolaylaştır. Dilimdeki tutukluğu çöz ki sözümü anlasınlar."

Bu ayetlerde Hz. Musa, Allah'tan (cc) aşağıdaki yardımlardan hangisini istemiştir?

A) Sihirbazları yenmesi için mucize
B) Firavun'u yenmek için güç ve sabır
C) Kendisine yardımcı olarak kardeşini
D) Etkili konuşma ve hitabet gücü

19. Ahmet ve arkadaşları Tebbet suresinde nelerden bahsedildiği konusunda bilgi paylaşımında bulunurken şunları söylemiştir.

Ahmet : Ebu Leheb ve karısının kötü akıbetini bildirir.
Esra : Ebu Leheb'in Müslüman olduğunu ve cennete gireceğini haber verir.
Yusuf : Hz. Peygamber'in davetine karşı çıkanların akıbetini gösterir.
Zeynep: Mal ve servetin insanı azaptan kurtaramayacağı vurgulanır.

Buna göre hangi öğrencinin dile getirdiği ifade yanlıştır?

A) Ahmet B) Esra C) Yusuf D) Zeynep

20. Yedinci sınıflar arası Kur'an-ı Kerim dersi bilgi yarışmasında "Tebbet suresinin indiriliş (nüzul) sebebi nedir?" sorusuna aşağıdaki cevaplar verilmiştir.

7-A: Ebu Leheb'in, Hz. Peygamber'e hakaret etmesi
7-B: Müslümanların Bedir Savaşı'nda zafer kazanması
7-C: Mekkeli müşriklerin Hz. Muhammed'e (sav) iman etmesi
7-D: Hz. Peygamber'in Mekke'den Medine'ye hicret etmesi

Yukarıdaki ifadelere göre hangi sınıf doğru cevabı vermiştir?

A) 7-A B) 7-B C) 7-C D) 7-D

21. I. Kalkale, harfin vurgulu ve belirgin okunmasını sağlar.
II. ق ve ب kalın sesli kalkele harflerindendir.
III. د ve ج ince sesli kalkele harflerindendir.
IV. Cezimli olarak bulunan her harfte kalkale kuralı uygulanır.

Yukarıda numaralandırılmış cümlelerin hangilerinde kalkale harfleriyle ilgili yanlış bilgi vardır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV

22. Kalkale kuralının uygulandığı harflerle ilgili

I. Beş tanedir.
II. Harfler harekeli iken uygulanır.
III. Kelimenin ortasında veya sonunda cezimli bulunurlar.

bilgilerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) I, II ve III

23. I. اَبْنَآءَكُمْ II. رَزَقْنَاكُمْ III. وَقَدْ بَلَغَنِيَ IV. اَجْمَعِينَ

Numaralandırılmış ifadelerdeki kalkale kuralının uygulandığı harfleri incelik-kalınlık durumuna göre gruplandırıldığında hangi numaralı ifade dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki noktalı alanlara yazınız.

24. Kalkaleikübra ve kalkaleisuğra arasındaki fark nedir?

.....

.....

.....

25. Hz. Musa'nın duasının son bölümünde "Seni çok tespih edelim diye, seni çok zikredelim diye" ifadeleri yer alır. Dua ederken Allah'ı (cc) anmak ve yüceltmek neden önemlidir?

.....

.....

.....

26. Tebbet suresinde Ebu Leheb ve eşi hakkında anlatılan olumsuz davranışlar nelerdir?

.....

.....

.....

Değerlendirme

Verdiğiniz cevapları kontrol ediniz. Yanlış yaptığınız veya emin olamadığınız sorular için ilgili konuları tekrar çalışınız.

Yandaki karekodu kullanarak temayla ilgili daha fazla soruya ulaşabilirsiniz.

Sonnot

[1] bk. Karakaya-Akın, *Kur'an Okuma ve Tecvid*, 93.
[2] bk. Çetin, *Kur'ân Okuma Esasları (Tecvid)*, 192.
[3] bk. Pakdil, *Ta'lim Tecvid ve Kıraat*, 200.
[4] bk. Pakdil, *Ta'lim Tecvid ve Kıraat*, 199.
[5] bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları (Tecvid)*, 192.
[6] bk. Pakdil, *Ta'lim Tecvid ve Kıraat*, 199.
[7] bk. Tirmizi, "Daavât", 1.
[8] Taha suresi 25. ayet.
[9] bk. Sürmeli vd., "tevekkül", 365.
[10] bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 3/634.
[11] Ahzab suresi 3. ayet.
[12] bk. Taha suresi 26-28. ayetler.
[13] bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 3/635.
[14] bk. Taha suresi 33-35. ayetler.
[15] bk. Birışık, "Tebbet Sûresi", 40/212.
[16] Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/710-711.
[17] bk. Birışık, "Tebbet Sûresi", 40/212.
[18] bk. Uyar, "Ümmü Cemîl", 42/315.
[19] bk. Birışık, "Tebbet Sûresi", 40/212.

A

ahiret: 1. Dünya hayatını takip eden hayatın adı. 2. Dünya hayatındaki amellerin söz, davranış ve eylemlerin sonuçlarının alınacağı ve değerlendirileceği zaman.

akıbet: Bir iş veya durumun sonu veya sonucu.

amel: 1. Yapılan iş, eylem, fiil. 2. Bir kural veya dinî emrin yerine getirilmesi.

B

Babil: (Özel İsim) Mezopotamya'da eski bir medeniyet ve bu medeniyetin merkezi olan şehir.

balçık: İçinde çeşitli organik maddeler bulunan kil oranı yüksek, su geçirmez, yapışkan çamur, koyu toprak.

C - Ç - D - E

ecir: İbadetlere ve güzel davranışlara verilen ahiret mükâfatı, sevap.

ekin: Tahılın tarlaya atıldığı andan harman oluncaya kadar aldığı durum.

eleştiri: Bir insanı, bir eseri, bir konuyu doğru ve yanlış yanlarını bulup göstermek amacıyla inceleme işi.

esaret: 1. Kölelik, tutsaklık, esirlik. 2. Boyunduruk. 3. Hâkimiyet altında bulunma.

esir: Savaşta ele geçen düşman; tutsak.

F

felaket: Büyük zarar, üzüntü ve sıkıntılara yol açan olay veya durum; yıkım.

fıtrat: 1. İnsanın yaratılıştan sahip olduğu fiziki özellikler. 2. İnsanın doğuştan sahip olduğu ahlak, huy, karakter, tabiat.

G - Ğ

geniz: Ağız ve burun boşluğunun arka bölümü.

gunne: Tecvit ilminde, sesin genizden getirilerek çıkarılması.

H

hakikat: 1. Bir şeyin aslı ve esası, iç yüzü. 2. Gerçek, doğru.

hamt: Allah'ı (cc) övgüyle anmak, O'na şükretmek ve şanının yüceliğini dile getirmektir.

harabe: Yıkılmış veya yıkılmaya yüz tutmuş yapı, kalıntı, virane.

hatip: Bir topluluk karşısında etkili, açık, düzgün konuşarak düşüncesini anlatmada, duygusunu aşılamada yetenekli kimse; konuşucu, hatip, konferansçı.

Hicret: Hz. Peygamber ve sahabenin İslam'ı gereği gibi yaşamak, diğer insanlara Allah'ın (cc) emirlerini duyurmak ve müşriklerin işkencelerinden kurtulmak amacıyla Mekke'den Medine'ye 622 yılında yapmış oldukları göç.

hidayet: 1. Doğru yolu gösterme, doğru yolu bulma, rehberlik yapma, irşat etme. 2. Allah'ın, kişiye dünya ve ahirette huzurun kaynağı olan ve onu sürekli mutlu edecek yolu göstermesi.

hitap: Sözü birine veya birilerine yöneltme; seslenme.

Huneyn Savaşı: 630 yılında Mekke'nin fethinden sonra Müslümanlarla Havazin kabilesinin müşrikleri arasında meydana gelen savaş.

husus: Üzerinde konuşulan şey.

hüsran: Beklenilen şeyin elde edilememesi yüzünden duyulan acı.

I - İ - J

ibadet: Allah'ın (cc) emirlerini yerine getirmek, rızasını kazanmak amacıyla yapılan her türlü güzel iş ve davranış.

ibret: Kötü bir olaydan alınması gereken ders, uyarıcı sonuç.

içgüdüsel: Bir canlı türünün bütün bireylerinde doğuştan gelen, öğrenilmemiş davranış biçimi.

idrak: Anlama yeteneği, kavrayış; başarının Allah'ın (cc) yardımıyla olduğunu fark etme durumu.

ihsan: İyilik etme, iyi ve güzel davranma, güzel yapma, bağışlama.

İsrafil: Dört büyük melekten biri olup kıyametin kopması ve kıyametten sonra tekrar dirilmenin gerçekleşmesi için sûra üflemekle görevlendirilen melek.

işgal etmek: 1. Bir yeri ele geçirmek. 2. Bir kimseyi işten alıkoymak, meşgul etmek. 3. Bir makamı veya yeri doldurmak.

işlev: Bir şey veya kimsenin yapısı veya konumu gereği yaptığı iş, kendine özgü olan iş görme yetisi; görev, fonksiyon.

K

Kâbe: Yeryüzünde insanlar için ibadet amacıyla kurulan ilk ev; Mekke'de bulunan ve Müslümanların namaz kılarken yöneldikleri kıble.

kabile: Soy birliğine dayanan, yönetimi ortak olan, göçebe veya yerleşik topluluk, boy, oymak, aşiret.

kasaba: Şehirden küçük, köyden büyük, henüz kırsal özelliklerini yitirmemiş olan yerleşim merkezi, belde.

kavim: Aralarında töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan, boy ve soy bakımından da birbirine bağlı insan topluluğu.

kıssa: Kur'an-ı Kerim'de anlatılan geçmiş peygamberlerin ve toplulukların ibret verici hayat hikâyeleri.

kışkırtmak: Bir kimseyi kötü bir iş yapması için harekete geçirmek; tahrik etmek.

kıyamet: Dünyanın sonu, bütün canlıların ölmesi ve ardından hesap vermek üzere tekrar diriltilme süreci.

kibir: Kendini beğenme, büyüklük taslama ve başkalarını hor görme hali.

kilise: 1. Hristiyanların ibadet etmek için toplandıkları yer. 2. Hristiyanlıkla ilgili dinî kuruluş.

Kureyş: Hz. Peygamber'in de mensubu olduğu, Mekke'nin yönetimini ve Kâbe hizmetlerini yürüten meşhur Arap kabilesi.

L

lafız: 1. Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi. 2. Kelime.

lif: Her türlü maddeyi oluşturan çok ince ve uzun parça.

M - N

mahreç: Ses yolunda harflerin çıktığı yerleri ifade eden kıraat ve lugat terimi.

meal: Arapçadan kelime kelime çevirmeksizin, asıl anlatılmak istenileni ifade ederek yapılan Kur'an çevirilerinin ortak adı.

Mekke: Yeryüzünde yapılan ilk mescit olan Kâbe'nin bulunduğu, Hz. Peygamber'in doğup büyüdüğü, her sene milyonlarca Müslümanın hac ve umre ibadeti amacıyla ziyaret ettiği şehir.

müşrik: Allah'a (cc) ortak, yardımcı ve eş koşan kimse.

nimet: Allah'ın (cc) canlılara bağışladığı iyilik, rızık ve imkânlar.

O - Ö - P

öz: Bir kimsenin benliği, kendi manevi varlığı; iç.

R

rağbet: 1. İstek, arzu. 2. Beğenme, itibar.

S - Ş

sûr: Kıyametin kopması ve insanların yeniden diriltilmesi için İsrafil tarafından üflenecek olan boru.

şifa: Bedensel veya ruhsal bir hastalığın son bulması, hastalıktan kurtulma.

T- U - Ü

Taif Savaşı: 630 yılında Huneyn Savaşı'ndan sonra Müslümanlarla Sakif kabilesinin müşrikleri arasında meydana gelen savaş.

tavsiye etmek: bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını öğütlemek.

tebliğ: Peygamberlerin Allah'ın kendilerine indirmiş olduğu vahiyleri insanlara eksiksiz olarak bildirmesidir.

tecelli: Belirme, görünme, ortaya çıkma, zuhur etme, meydana çıkma.

tecvit: Kur'an-ı Kerim'i, harflerin çıkış yerlerine ve sıfatlarına uygun olarak hatasız bir biçimde okumayı öğreten ilim.

telaffuz: Kelimenin ses, hece, ton ve vurgu bakımından söylenişi.

tesis etmek: Kurmak, oluşturmak.

teslimiyet: Teslim olma, kendini verme, boyun eğme.

teşvik etmek: isteklendirmek, özendirmek.

tevhit: 1. Allah'ın (cc) birliği ve tekliği esasına dayalı inanç düzeni. 2. Allah'ı (cc) zatında, sıfatlarında ve fiillerinde birleme, tek ve eşsiz olduğuna inanma, O'na hiçbir şeyi şirk koşmadan ibadeti yalnızca Allah (cc) için yapma.

ticaret: Kazanç amacıyla yürütülen her türlü alım satım etkinliği, alışveriş. 2. Bu işle uğraşan kesim.

tilavet: Kur'an-ı Kerim'i kuralına uygun, güzel ve yüksek sesle okuma.

tövbe: İşlenen bir günahtan pişmanlık duyup onu terk ederek Allah'a (cc) yönelme.

V

vahiy: Allah'ın (cc) emir ve yasaklarını peygamberlerine doğrudan veya melek Hz. Cebrail aracılığıyla bildirmesi.

vaka: Ortaya çıkan, oluşan durum, ilgi çeken veya çekebilecek nitelikte olan her türlü iş; hadise.

vali: Bir ilde devletin en yüksek yönetim görevlisi.

Veda Haccı: Hz. Muhammed'in (sav) 632 yılında sahabesiyle birlikte yaptığı ve ümmetiyle vedalaştığı hac.

vefat: Bir insan hayatının tam ve kesin olarak sona ermesi; ahiret yolculuğu, son, ebedî uyku, son yolculuk, emrihak.

vesile: Kendisiyle herhangi bir amaca ulaşılan ve yakınlık sağlanan şey, araç, vasıta.

Y

yakarış: Tanrı'dan bir şey dilemek amacıyla söylenen söz, dua.

Z

zorbalık: Zorbaca davranışta bulunma.

Adam, Baki. "Üzeyir". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 42/401-402. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Ağırbaş, Abdulhekim. "Hz. Peygamber Döneminde Kur'an/Kırâat Eğitim-Öğretimi." *Darulhadis İslami Araştırmalar Dergisi* 1/12 (2021), 83-117.

Atar, Fahrettin. "Teşehhüd". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 40/563. İstanbul: TDV Yayınları, 2011.

Birışık, Abdulhamit. "Tebbet sûresi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 40/212. İstanbul: TDV Yayınları, 2011.

Bosat, Sait. *Kaynaklarıyla Uygulamalı Tecvit*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2022.

Bozkurt, Nebi. "Mukabele". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 31/100-101. İstanbul: TDV Yayınları, 2020.

Buhari, Muhammed bin İsmail. "Sahih-i Buhari". *el-Kütübü's-Sitte*. haz. Salih bin Abdülaziz. 1-631. Arabistan: Darüsselam, 2000.

Coşkun, Pınar. Balın Geleneksel Kullanımı, Terapötik Özellikleri ve Antioksidan Aktivitesi. *Uluslararası Gıda, Tarım ve Hayvan Bilimleri Dergisi* (IJFAA) 2022, 2(2): 42-55.

Çetin, Abdurrahman. "Hatim". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 16/469-470. İstanbul: TDV Yayınları, 1997.

Çetin, Abdurrahman. "Tilavet". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 41/155-157. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Çetin, Abdurrahman. *Kur'ân Okuma Esasları (Tecvid)*. İstanbul: Aksa Yayınları, 1997.

Çollak, Fatih. *Kur'ân-ı Kerîm Okuma Kuralları*. İstanbul: Dersaadet Yayınları, 2011.

Darimi, Abdurrahman bin Fadl. "Sünen-i Darimi". *el-Kütübü's-Sitte*. haz. Salih bin Abdülaziz. Arabistan: Darüsselam, 2000.

Dârimî, Ebû Muhammed Abdullah. "*Sünen-i Dârimî*". thk. Abdullah Aydınlı. 6. cilt. İstanbul: Madve Yayınları, 1996.

Ebu Davud, Eşas bin İshak Ezdi. "Sünen-i Ebu Davud". *el-Kütübü's-Sitte*. haz. Salih bin Abdülaziz. 1223-1608. Arabistan: Darüsselam, 2000.

et-Taberî, Ebû Caʿfer Muhammed b. Cerîr b. Yezîd el-Âmilî (ö.310/923*), Câmiʿu'l-Beyân ʿan Teʾvîli ʾÂyil-Kurʾân* (nşr. ʿAbdullâh b. ʿAbdilmuḥsin et-Turkî), I-XXIV, Dâru Hicr, 1422/ 2001.

Fayda, Mustafa. "Fil Vak'ası". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 13/70-71. İstanbul: TDV Yayınları, 1996.

Günel, Fuat. "Allahümme". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 2/503. İstanbul: TDV Yayınları, 1989.

Harman, Ömer Faruk. "Buhtunnasr". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 6/380-381. İstanbul: TDV Yayınları, 1992.

Harman, Ömer Faruk. "*Firavun*". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 13/118-121. İstanbul: TDV Yayınları, 1996.

İbn-i Kesîr. *Âyet Âyet Meâl-Tefsir*. çev. M. Beşir Eryarsoy. Ankara: Hayat Yayın Grubu, 2021.

Kara, Nihat. *Tecvid Ders Notları*. Samsun: Etüt Yayınları, 2003.

Karakaya, Ayşe - Akın, Mehmet. *Kur'an Okuma ve Tecvid El Kitabı.* Ankara: Grafiker Yayınları, 3. Baskı, 2021.

Karakılıç, Celâleddin. *Tecvid İlmi - Kur'an-ı Kerîm Okuma Kâideleri*. Ankara: Lazer Ofset Eğitim ve Kültür Yayınları, 1998.

Karakılıç, Selçuk (ed.) *İstiklal Marşı'nın 100. Yılında Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyatı (Safahat)*. Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Yayınları, 2. Basım, 2021.

Karaman, Hayreddin vd. *Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir*. 5 Cilt. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020.

Kasapoğlu, Abdurrahman. "Allah'ın Bal Arısına Vahyi -Bal Arısında İçgüdüsel Davranışlar-". *tabula-rasa-felsefe & teoloji* 4/11 (2004), 229-241.

Kaya, Davut. *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*. İstanbul: Çelik Yayınevi, 2018.

Mevdudi, Ebu'l Al'â. *Tefhimu'l-Kur'an*. çev. Muhammed Han Kayanî vd., 7 Cilt. İstanbul: İnsan Yayınları, 1996.

Millî Eğitim Bakanlığı. Talim ve Terbiye Kurulu. "*Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programı* (7. Sınıf)". Ankara: 2026.

Millî Eğitim Bakanlığı. Talim ve Terbiye Kurulu. *"Ortaöğretim Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programı güncelleme (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)"*. Ankara: 2026. https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=2152.

MEB, Millî Eğitim Bakanlığı. *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni 2025*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu, 2025. https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=1945.

Mukatil bin Süleyman. *Tefsir-i Mukatil bin Süleyman*. haz. Abdullah Mahmud Şehate. 5 Cilt. Beyrut: Müessesetütarihil Arabi, 1423.

Müslim. "Sahih-i Müslim". *el-Kütübü's-Sitte*. haz. Salih bin Abdülaziz. 673-1202. Arabistan: Darüsselam, 2000.

Nesai, Ali bin Şuayb. "Sünen-i Nesai". *el-Kütübü's-Sitte*. haz. Salih bin Abdülaziz. 2087-2453. Arabistan: Darüsselam, 2000.

Özafşar, Mehmet Emin vd. (ed.). *Hadislerle İslâm.* 7 Cilt. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2019.

Paçacı, Mehmet vd. (ed.). *Hayat Rehberi Kur'ân Konulu Tefsir*. 5 Cilt. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı, 2. Baskı, 2021.

Pakdil, Ramazan. *Ta'lim Tecvid ve Kıraat*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 12. Baskı, 2017.

Salman, Faruk vd. *Tecvidli Kur'an-ı Kerim Elif-Bâ'sı*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 12. Baskı, 2019.

Sarı, Mehmet Ali. "İdgam". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 21/471-472. Ankara: TDV Yayınları, 2000.

Sürmeli, Mehmet vd. *Dinî Terimler Sözlüğü*. ed. Ahmet Nedim Serinsu. Ankara: MEB Yayınları, 2009.

Tirmizi, İsa bin Sevre Sülemi. "Sünen-i Tirmizi". *el-Kütübü's-Sitte*. haz. Salih bin Abdülaziz. 1629-2061. Arabistan: Darüsselam, 2000.

Topaloğlu, Bekir. "Tevvâb". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 41/48-49. Ankara: TDV Yayınları, 2012.

Topsakal, Muammer. *Petek Fraktalının Geometrisi*. Bilecik: Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014.

Turan, Abdülbaki. "Arza". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 3/446-447. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.

Uyar, Gülgün. "Ümmü Cemîl". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 42/315-316. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Ünlü, Demirhan. *Kur'ân-ı Kerim'in Tecvidi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları. 1993.

Yaşaroğlu, M. Kâmil. "Nahl Sûresi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 32/308-309. Ankara: TDV Yayınları, 2006.

Yaşaroğlu, M. Kâmil. "Nasr Sûresi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 32/416-417. Ankara: TDV Yayınları, 2006.

Yazır, Elmalılı M. Hamdi. *Hak Dini Kur'an Dili*. 10 Cilt. İstanbul: Hikmet Neşriyat, 2007.

Yılmaz, Nazif vd. *Kur'an Okumaya Giriş Elif Ba*. https://dogm.meb.gov.tr/Hafizlik/OzgunYayinlar/ElifBa_2020.pdf

Yandaki karekoddan yararlanarak İSNAD Sonnot Atıf Sistemi Kılavuzu'na ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak
Ölçme ve Değerlendirme bölümlerinin
cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak kitaba ait
Görsel Kaynakçaya ve Genel Ağ Kaynakçasına
ulaşabilirsiniz.

25°D
30°D
35°D
40°D
45°D
50°D
40°K
35°K
ROMANYA
Bükreş
Tuna N.
UKRAYNA
RUSYA FEDERASYONU
HAZAR DENİZİ
Sofya
BULGARİSTAN
K A R A D E N İ Z
GÜRCİSTAN
Tiflis
Kura N.
ACARA Ö.C.
Artvin
Ardahan
ERMENİSTAN
AZERBAYCAN
Erivan
Kars
Iğdır
NAHÇIVAN Ö.C. (AZERBAYCAN)
Aras N.
Ağrı
Erzurum
Erzincan
Sivas
Yozgat
Tunceli
Bingöl
Muş
Bitlis
Van
Van Gölü
Urumiye Gölü
İRAN
Elâzığ
Malatya
Diyarbakır
Siirt
Batman
Şırnak
Hakkâri
Mardin
Şanlıurfa
Gaziantep
Kilis
Adıyaman
Kahramanmaraş
Osmaniye
Adana
Hatay
Mersin
Antalya
Karaman
Konya
Niğde
Aksaray
Nevşehir
Kayseri
Kırşehir
Kırıkkale
Ankara
Çankırı
Çorum
Amasya
Tokat
Yeşilırmak N.
Kızılırmak N.
Gümüşhane
Bayburt
Giresun
Ordu
Trabzon
Rize
Samsun
Sinop
Kastamonu
Bartın
Zonguldak
Karabük
Düzce
Bolu
Sakarya
Kocaeli
İstanbul
Tekirdağ
Kırklareli
Edirne
YUNANİSTAN
Meriç N.
MARMARA DENİZİ
Yalova
Bursa
Çanakkale
Gökçeada
Bozcaada
Balıkesir
Bilecik
Sakarya N.
Eskişehir
Kütahya
Afyonkarahisar
Uşak
Manisa
İzmir
Gediz N.
Küçük Menderes N.
Büyük Menderes N.
Aydın
Denizli
Muğla
Burdur
Isparta
Tuz Gölü
EGE DENİZİ
Atina
A K D E N İ Z
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
Erenköy
Lefkoşa
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ
LÜBNAN
Beyrut
Şam
S U R İ Y E
I R A K
Bağdat
Fırat N.
Dicle N.
Seyhan N.
Ceyhan N.
Göksu N.
Asi N.
FİLİSTİN
Batı Şeria
Doğu Kudüs
Tel Aviv
İSRAİL
FİLİSTİN
Gazze Şeridi
Süveyş K.
Nil N.
M I S I R
L İ B Y A
TÜRKİYE'NİN MÜLKİ İDARE BÖLÜMLERİ İLE KARA VE DENİZ KOMŞULARI HARİTASI
BAŞKENT
Ankara
İL MERKEZİ
Elâzığ
GÖL
ÜLKE SINIRI
ÖZERK BÖLGE SINIRI
AKARSU
0 50 100 200 300 400
km
Harita Genel Müdürlüğü tarafından üretilmiştir.

TÜRK DÜNYASI HARİTASI
Bağımsız Türk Devletleri
Türk Cumhuriyetleri, Türk Bölgeleri
Türk Toplulukları
0 250 500 1.000 1.500 2.000 km
TÜRK CUMHURİYETLERİ, TÜRK BÖLGELERİ
1 GAGAVUZ YERİ
2 KARAÇAY-ÇERKESYA
3 KABARDİN-BALKARYA C.
4 DAĞISTAN C.
5 ÇUVAŞİSTAN C.
6 TATARİSTAN C.
7 BAŞKURT C.
8 KARAKALPAKİSTAN C.
9 ALTAY C.
10 HAKASYA C.
TÜRK TOPLULUKLARI
a Avrupa'daki Türkler
b Kosova Türkleri
c Yunanistan Türkleri
ç Bulgaristan Türkleri
d Romanya Türkleri
e Suriye Türkmenleri
f Irak Türkmenleri
g İran Türkleri
h Afganistan Türkmenleri
ı Pakistan Türkmenleri
i Hindistan Türkmenleri
j Çin H. C. Türkleri
k Moğolistan Türkleri
l Rusya Federasyonu Türkleri
ÜLKE KISALTMALARI
ARNAVUTLUK ARN
BELÇİKA BEL
BOSNA - HERSEK BH
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ GKRY
HIRVATİSTAN HRV
İSVİÇRE İSV
KARADAĞ KRD
KOSOVA KSV
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ KKTC
KUZEY MAKEDONYA KMKD
LİHTENŞTAYN LİH
SIRBİSTAN SRB
RUSYA FEDERASYONU
KAZAKİSTAN
TÜRKİYE
İRAN
IRAK
SURİYE
AFGANİSTAN
PAKİSTAN
HİNDİSTAN
ÇİN HALK CUMHURİYETİ
MOĞOLİSTAN
SAHA (YAKUT) C.
TUVA C.
SİNCAN UYGUR ÖZERK BÖLGESİ
Norveç Denizi
Barents Denizi
Kara Denizi
Bering Denizi
Ohotsk Denizi
Kuzey Denizi
Akdeniz
Karadeniz
Hazar Denizi
Umman Denizi
Yemen Denizi
Kızıldeniz
Moskova
Astana
Ankara
Bişkek
Taşkent
Aşkabat
Duşanbe
Tahran
Kabil
İslamabad
Yeni Delhi
Dakka
Riyad
Doha
Muskat
Sana
Bağdat
Şam
Amman
Kahire
Trablus
Tunus
Cezayir
Rabat
Madrid
Lizbon
Paris
Berlin
Varşova
Minsk
Kiev
Bükreş
Belgrad
Sofya
Atina
Viyana
Prag
Budapeşte
Oslo
Helsinki
Stockholm
Kopenhag
Amsterdam
Brüksel
Dublin
Pekin
Ulanbator
Lefkoşa KKTC
Lefkoşa GKRY
Priştine
Saraybosna
Podgorica
Skopje
Tiflis
Erivan
Bakü
Taşkent
Bişkek
Duşanbe
Aşkabat
Ürdün
Filistin
Kuveyt
Katar
Birleşik Arap Emirlikleri
Umman
Yemen
Sudan
Nijer
Çad
Libya
Mısır
Cezayir
Tunus
Fas
İtalya
Fransa
İspanya
Portekiz
Almanya
Polonya
Belarus
Ukrayna
Moldova
Romanya
Macaristan
Slovakya
Çekya
Avusturya
İsviçre
Hollanda
Belçika
Danimarka
İsveç
Finlandiya
Norveç
İzlanda
İrlanda
Gürcistan
Ermenistan
Azerbaycan
Yunanistan
Bulgaristan
Sırbistan
Bosna-Hersek
Hırvatistan
Slovenya
Arnavutluk
Makedonya
Kosova
Karadağ
Lihtenştayn
Bangladeş
Hindistan
Pakistan
Afganistan
Çin Halk Cumhuriyeti
Moğolistan
Rusya Federasyonu
Kazakistan
Türkmenistan
Özbekistan
Kırgızistan
Tacikistan
Türkiye
İran
Irak
Suriye
Suudi Arabistan